

Torben M. Andersen, Michael Svarer og Rune Majlund Vejlín

Litteraturreview af effekter af indretning af arbejdsløsheds- understøttelsessystemer

4. oktober 2015

Revideret udgave

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion.....	4
2. Ydelsessystemet indretning og finansiering.....	6
3. Ydelsessystemets forsikringsfunktion	9
4. Effekt af ydelsesniveau	14
Præsentation og diskussion af udvalgte studier	22
Moral hazard kontra likviditetsbegrænsninger	23
Effekt-profil.....	25
Heterogene effekter	26
5. Effekt af ydelsesperiodens længde.....	30
Afgang til job eller ud af arbejdsstyrken.....	33
Tidmæssig variation i effekter af ændret ydelseslængde	33
Danske studier af effekt af ændringer i ydelseslængde	34
Afgang til beskæftigelse efter ydelsesophør	35
6. Effekt af ydelsens tidsprofil	44
7. Ydelsessystemet og overgang fra beskæftigelse til ledighed	47
Effekt af ret til ydelse.....	47
Effekt af ydelsesniveau og længde	51
8. Effekter af supplerende ydelse til deltidsbeskæftigede	57
9. Effekter af ydelsessystemet på matchkvaliteten.....	60
Empiriske analyser af effekten på matchkvalitet	64
10. Effekt af ydelsessystemet på den aggregerede beskæftigelse og løndannelsen	73
11. Finansiering af ydelsessystemet	78
12. Konjunkturafhængige effekter af ydelsessystemet.....	82
13. Sammenhæng mellem ydelsessystemet og øvrige institutionelle forhold på arbejdsmarkedet.....	85
14. Samspil med andre ydelser.....	90
Sammenhæng mellem ydelsessystem og tilbagetrækning	90
Andre ydelser (sygedagpenge og aktive arbejdsmarkedsprogrammer)	92
15. Ydelsessystemet og indvandring	96
Appendiks: Identifikationsstrategier	99

Resume

Denne rapport indeholder en oversigt over økonomiske studier, der er relevante for indretningen af arbejdsløshedsunderstøttelsessystemet (i det følgende ydelsessystemet). Der er fokus på studier, der kvantitativt undersøger om ydelsessystemets indretning påvirker arbejdsmarkedets funktionsmåde.

Hovedresultaterne for de mere end 150 inkluderede artikler er:

- Ydelsessystemet bidrager til forbrugsudglatning og har dermed en kvantificerbar forsikringsfunktion.
- Der er stærk evidens for, at højere ydelsesniveau leder til lavere afgang fra ledighed til beskæftigelse.
 - Der er stor variation i størrelsesordenen af effekten af ydelsesniveauet på afgangsraten fra ledighed til beskæftigelse på tværs af studier.
 - Der er en tendens til, at effekten af ydelsesniveauet er større for mænd.
 - Der er en tendens til, at effekten af ydelsesniveauet er større for unge.
- Der er stærk evidens for, at ledighedsperiodens længde påvirkes positivt af, hvor lang ydelsesperioden er.
- En ydelsesprofil med en engangsudbetaling den første ledighedsdag (kontra ingen udbetaling) reducerer afgangsraten til beskæftigelse.
- Der er evidens for, at ret til ydelse øger afgangsraten fra beskæftigelse til ledighed
- Der er indikationer af, at virksomheder afskediger i mindre omfang jo større andel af udgiften til ydelsen, de skal medfinansiere.
- Der er ikke tydelige konjunkturafhængige effekter af ydelsessystemets indretning.
- Der er indikation på, at ydelsesperiodens længde har en positiv effekt på match-kvaliteten
- Der er en klar sammenhæng imellem forlængelse af ydelsen tæt på tilbagetrækningsalderen og afgang til beskæftigelse.
- Der er indikation på, at individer substituerer imellem ydelse og sygedagpenge.
- Der er ikke indikation på, at ydelsessystemet har direkte betydning for vandringsmønstre mellem lande.

1. Introduktion

Denne rapport indeholder en oversigt over økonomiske studier, der er relevante for indretningen af arbejdsløshedsunderstøttelsessystemet (ydelsessystemet). Formålet med rapporten er at give et overblik over en række emner, der naturligt indgår i overvejelser om ydelsessystemets indretning. Rapportens fokus er på empiriske studier, der kvantificerer effekten af ydelsessystemets indretning på arbejdsmarkedets funktionsmåde. Dette implicerer, at den meget store teoretiske litteratur om ydelsessystemets indretning og effekter ikke gennemgås systematisk men kun refereres i de tilfælde, hvor det vurderes særligt relevant. En anden afgrænsning i rapportens indhold er, at der primært er inkluderet studier fra den økonomiske litteratur. Der er således en stor politologisk og sociologisk litteratur, der omhandler relevante analyser af emnet, og som ikke vil blive dækket i det efterfølgende.

Emnevalget i rapporten er foretaget for i bedst muligt omfang at afdække de samfundsmæssige effekter af ændringer i ydelsessystemet. Rapporten er emneopdelt således, at de enkelte afsnit kan læses uafhængigt af hinanden. Der er dog naturligvis en stor berøringsflade mellem nogle af afsnittene, og der forekommer krydshenvisninger, hvor der er vurderet relevant. Inden for hvert emneområde er der inkluderet studier, der er vurderet væsentlige for at give en fyldestgørende beskrivelse af problemstillingen. Disse studier varierer i kvalitet både hvad angår data, metode og relevans for det danske ydelsessystem. Det gælder dog for alle de medtagne studier, at de er vurderet til at bidrage med væsentligt og relevant information for det pågældende emne. For hvert delområde gives en vurdering af de væsentligste konklusioner, og hovedvægten er her lagt på studier baseret på de mest opdaterede data samt de mest robuste og troværdige empiriske analyser.

De præsenterede studier belyser for hovedpartens vedkommende effekter af marginale ændringer af ydelsessystemet. Dette har betydning for tolkningen af de empiriske resultater. De marginale fordele og ulemper ved en ændring i et element i ydelsessystemet afhænger generelt af niveauet for det gældende og øvrige aspekter af systemet, f.eks. kan en negativ incitamenteffekt på søgeadfærd ved højere ydelsesniveau være anderledes ved en kort end en lang ydelsesperiode. Når der i et givet studie afdækkes fordele og ulemper kan disse således ikke tolkes uafhængigt af niveauerne i ydelsessystemet.

Hvis ydelsessystemet ikke er indrettet optimalt kan der være store (små) fordele og små (store) ulemper ved en ændring i systemet afhængigt af, om indretningen af de enkelte elementer ligger under eller over de samfundsmæssige optimale niveauer. Endvidere består både fordele og ulemper af flere delelementer. For en optimal indretning kan nogle fordele (ulemper) således være store eller små, men dette skal ses i sammenhæng med de øvrige effekter af indretningen. Nogle studier forsøger at fastlægge de marginale effekter af en ændring af et specifikt element i ydelsessystemet, typisk målt ved en elasticitet. Denne elasticitet kan benyttes til vurdering af mindre ændringer i systemet, men ved større ændringer kan elasticiteten ikke antages konstant. Andre studier fastlægger effekter af større ændringer i arbejdsløshedsforsikringssystemet (f.eks. effekt af en given reform). De fundne effekter kan afhænge af "størrelsen" af ændringen i systemet, og derfor kan effekterne være anderledes ved mindre ændringer.

Oversigten betragter forskellige aspekter knyttet til fordele og ulemper ved arbejdsløshedsforsikring. I princippet er det optimale system karakteriseret ved, at de marginale fordele præcist modsvarer de marginale ulemper ved en ændring i et af ydelsessystemets mange elementer. Det er ud fra de gennemgåede studier ikke muligt at tage stilling til dette optimalitetsspørgsmål, da studierne typisk kun vurderer en delmængde af de implicerede fordele og ulemper.

Der er en række emner som er relevante for indretningen af ydelsessystemer, men hvor det ikke er lykkedes at finde effektanalyser. Disse emner omfatter effekterne af karenperioder, seniorjob og dimittender. Rapporten indeholder ikke analyser der vurderer om beregningsprincipper for ydelsesniveauet har nogen effekt på arbejdsmarkedets funktionsmåde, ligesom der heller ikke indgår studier til belysning af fordelingsvirkninger og effekter på offentlige finanser af forskellige ydelsessystemer. Endelig er der ikke fundet studier om effekter af obligatoriske ydelsessystemer.

2. Ydelsessystemet indretning og finansiering

Det danske arbejdsløshedsforsikringssystem er frivilligt og finansieret via bidrag og offentlige subsidier. Samtidig er der private forsikringsmuligheder både direkte (lønforsikringer) og indirekte (via opsparing m.m.).

Det er velkendt, at frivilligt medlemskab giver mulighed for såkaldte selektionsmekanismer (adverse selektion), hvor forsikring kun tegnes af individer med høj ledighedsrisiko og/eller høj risikoaversion. Uden offentlig intervention kan dette implicerer fravær af private forsikringsmuligheder. Udover dette er hovedargumentet for offentlig intervention i arbejdsløshedsforsikringen, at der er tale om aggregerede og vedvarende hændelser, som er sværere at diversificere i private markeder. I et frivilligt system er det et vigtigt spørgsmål, hvem der tegner arbejdsløshedsforsikringen.

Sameksistensen af offentlig og private forsikringer rejser også spørgsmål om samspillet mellem de to forsikringsformer, herunder om et offentligt subsidieret system fortrænger private forsikringsmuligheder, og de afledte adfærdseffekter.

Trods vigtigheden af disse spørgsmål er den empiriske litteratur på området beskednen. Parsons m. fl. (2003) analyserer medlemskab af det danske arbejdsløshedsforsikringssystem. Medlemskab af arbejdsløshedsforsikringssystemet er relativt højt. De finder, at sandsynligheden for medlemskab er stigende med arbejdsløshedsrisikoen og dækningsgraden, og faldende med niveauet for kontanthjælp. Der er således tegn på klare selektionsmekanismer i tegning af medlemskab.

Der er ikke fundet empiriske analyser af samspillet mellem offentlige og private forsikringer af arbejdsløshed¹. Dette kan til dels forklares ved, at der er få private alternativer med eksplicit arbejdsløshedsforsikring. Der findes imidlertid både private og offentlige forsikringsmuligheder på f.eks. sundhedsområdet og for livsforsikringer. På dette område finder en række studier, at offentlig forsikring i et

¹ Kolsrud (2013) finder i en kalibrering for Sverige, at øget offentlig arbejdsløshedsforsikring fortrænger tillægssikringer med 50 %.

vist omfang fortrænger privat forsikring, se f.eks. Cutler og Gruber (1997), Gruber og Simon (1998) og Chetty og Finkelstein (2013). Fortrængningseffekten er dog ikke en-til-en relateret til velfærdseffekterne af forsikring. Mulighed for supplerende forsikring kan også forstærke de negative incitamentseffekter ved forsikring, og dermed er der et negativt samspil mellem de to forsikringsformer, se f.eks. Boadway m. fl. (2006).

Såkaldte "velfærdskonti" har også været forslået som en mellemform mellem privat og social forsikring. Ideen er, at den enkelte indbetaler en andel af lønnen til en individuel velfærdskonto. I tilfælde af ledighed trækkes arbejdsløshedsydelsen (eventuelt suppleret med en traditionelt skattefinansieret ydelse) fra kontoen. Saldoen på kontoen ved pensionering konverteres til en pension (eventuelt suppleret med en traditionel skattefinansieret pension). Ideen er, at de negative incitamentseffekter af arbejdsløshedsydelsen mindskes, da den ledige har et incitament til ikke at trække for meget på egen konto. Der findes et enkelt empirisk studie af Reyes m. fl. (2011), der vurderer incitamentseffekterne af "unemployment insurance savings accounts" introduceret i Chile 2002. Studiet udnytter, at ikke alle i en introduktionsfase var omfattet af det nye system. Der findes belæg for, at søgeincitamenterne er stærkere med velfærdskonti, da ledighedsperioderne for de omfattede er mindre end for gruppen med de traditionelle arbejdsløshedsydelse. Forfatterne understreger dog, at der er problemer i forhold til at kontrollere for selektion i overgangen til det nye system, hvilket gør, at det ikke er muligt at drage kausale slutninger fra studiet.

Litteratur

Boadway, R., M. Leite-Monteiro, M. Marchand og P. Pestieau, 2006, Social insurance and redistribution with moral hazard and adverse selection, *Scandinavian Journal of Economics*, 108(2), 279-98.

Chetty, R. og A. Finkelstein, 2013, Social Insurance: Connecting Theory to Data, *Handbook of Public Economics*, Elsevier, vol 5, 112- 193.

Cutler, D. M. og J. Gruber, 1997, Does public insurance crowd out private insurance, *Quarterly Journal of Economics*, 111 (2), 391-430.

Gruber, J. og K. Simon, 2008, Crowd-Out Ten Years Later: Have Recent Expansions of Public Insurance Crowded Out Private Health Insurance? *Journal of Health Economics* 27, 201-217.

Kolsrud, J., 2013, Optimal public unemployment benefits with topped-up endogenous private insurance, Working Paper.

Parsons, D., T. Tranæs og H. Lilleør, 2003, Voluntary Public Unemployment Insurance, CES working paper 1010.

Reyes, G., Van Ours, J.C. og Vodopivec, M., 2011, Incentive effects: evidence from Chile, *Labour Economics*, 18: 798-809.

3. Ydelsessystemets forsikringsfunktion

Den væsentligste begrundelse for arbejdsløshedsforsikring er at sikre den enkelte mod indkomstbortfald i tilfælde af ledighed. Eventuelle negative incitamentseffekter skal derfor vurderes i forhold til gevinsterne ved indkomstsikring.

Mulighederne for at forsikre indkomst via private markeder er begrænsede, og dette er en væsentlig begrundelse for offentligt engagement i arbejdsløshedsforsikringen. Via risikodeling er det i princippet muligt at forsikre midlertidige bortfald af indkomst ved ledighed (de store tals lov). Med en sådan perfekt forsikring vil den enkeltes forbrugsmuligheder ikke være påvirket af midlertidige indkomstbortfald. Forsikringen kompenserer for den bortfaldne indkomst, der er såkaldt forbrugsudglatning. Komplet forsikring er dog kun mulig for midlertidige indkomstbortfald i situationer, hvor hændelsen (ledighed) ikke er adfærdsafhængig.

Den enkelte har forskellige muligheder for at modgå effekterne af indkomstbortfald ved ledighed, herunder låntagning/nedsparring, øget arbejdsudbud af andre familiemedlemmer m.m.. Disse tilpasningsmuligheder er vigtige, men implicerer ikke en risiko-deling på tværs af personer/husholdninger. Selvom man på denne måde kan mindske forbrugsfaldet, er det en mindre hensigtsmæssig tilpasning end risikodeling på tværs af personer/husholdninger.

Det skal bemærkes, at der i makrolitteraturen er stor fokus på den forbrugsudglattende effekt af arbejdsløshedsforsikring. I denne litteratur opereres der ofte med likviditetsbegrænsede husholdninger, der har et forbrug bestemt af den aktuelle indkomst (se f.eks. Jappelli og Pagano 1989; Campell og Mankiw 1991). Indkomstvariationer vil for disse husholdninger slå igennem en-til-en på forbruget, og derfor har arbejdsløshedsforsikring en vigtig effekt i at understøtte forbruget i tilfælde af stigende ledighed (de automatiske stabilisatorer). I et studie for 20 OECD lande finder Sarantis og Stewart (2003), at gennemsnitsandelen af likviditetsbegrænsede husholdninger er 0,7 (minimum værdi 0,33; maksimum værdi 0,99), hvilket antyder en betydelig effekt af likviditetsbegrænsninger (se f.eks. Dynarski m. fl. (1997), Gruber (1997) og Knieser og Ziliak (2002)).

Arbejdsløshedsforsikring er også en del af de automatiske stabilisatorer (se f.eks. van der Noord (2006), Girouard og André (2005), van der Noord m. fl. (2006) og Vroman (2010)). Det er velkendt, at styrken af de automatiske stabilisatorer er tæt korreleret med velfærdssamfundets indretning. De automatiske stabilisatorer medvirker til stabilisering af de disponible indkomster og dermed den samlede aktivitet i økonomien. Endvidere medvirker de til at mindske effekterne af lavkonjunktur på uligheden (se Dolls m.fl. 2010, 2012). Der er ikke gennemført et systematisk litteraturstudie af den makroøkonomiske litteratur.

Der er overraskende få studier, der eksplicit forsøger at kvantificere effekterne af arbejdsløshedsforsikring for forbrugstilpasningen i tilfælde af ledighed. Hovedparten af studierne er baseret på amerikanske data. Det få antal studier kan hænge sammen med fravær af statistik over forbruget på individniveau.

Det findes generelt, at arbejdsløshedsforsikringen bidrager til forbrugsudglatningen. Ledige vil således generelt opleve et større forbrugsfald i fravær af et forsikringssystem. Dette underbygger at muligheder for at udglatte forbruget via andre kanaler er begrænset. Enkelte studier viser også at ledige tilpasser sig via både låntagning og ændret arbejdsudbud for andre familiemedlemmer. Der er en kort præsentation af de relevante artikler i tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over studier af arbejdsløshedsforsikringens betydning for forbrug

Studium	Land	Målgruppe	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Browning and Crossley (2001)	Canada	Husholdnings-datasæt	1993-95	Relation for ændring i forbrug, sondring mellem midlertidige og permanente effekter	Ændring i regler, der reducerede ydelsen i 1993	Forsikring af forbrug ved ledighed	Gennemsnitseffekten af et fald på 10% i ydelsesniveauet er en forbrugsreduktion på 0,8%. Dog stor effekt for gruppen uden likvid formue.
Kolsrud (2011)	Sverige	Sample af ledige (registerdata)	2000-02	Kinked regressions-metode	Udnytter maksimum for dagpenge til at identificere betydningen af forsikring	Forsikring af forbrug ved ledighed	Forøgelse af ydelsen med 1 % øger forbrug med 0,25% og mindsker nedsparring med 0,75%. Enlige, mænd og yngre par har lav finansiel stødpude.
Hammermesh (1982)	USA	Aggregeret tidsserie data og husholdnings-survey	1954-78 1973-73	Estimation af forbrugsfunktioner	Marginal forbrugs-tilbøjelighed ud af ydelsen	Forsikring af forbrug ved ledighed	Cirka halvdelen af ydelsesmodtagerne er likviditetsbegrænsede
Cochrane (1991)	USA	Paneldata - forbrug på fødevarer	1980-83	Reduceret form estimation af forbrugs-vækst på "tilfældige" påvirkninger	Forbrugstilpasninger til midlertidige forhold som sygdom, ledighed m.m.	Fuld forbrugsudbetaling kan ikke afvises	Mange test-resultater er uklare. Langvarig sygdom og ledighed fører til forbrugstilpasning.
Gruber (1997)	USA	Paneldata - forbrug på fødevarer	1968-87	Reduceret form estimation af forbrugstilpasning ved ledighed	Forbrugstilpasning ved ledighed afhængig af dækningsgrad, variation på tværs af stater.	Forsikring af forbrug ved ledighed	Uden ledighedsydelse et forbrugsfald ved ledighed på 22%. 10 procentpoints højere dækningsgrad reducerer forbrugsfald med 2,65%. Effekt afhænger af om ledighed er forudset.
Cullen and Gruber (2000)	USA	Paneldata	1984-88 1990-92	Reduceret form estimation af arbejdsudbuddet for kvinder med arbejdsløse mænd	Effekten af mænds ledighed på kvinders arbejdsudbud, afhængighed af ledighedsforsikring, variation på tværs af stater.	Øget arbejdsudbud for kvinder, ved mænds ledighed	I fravær af ledighedsforsikring vil ægtefællens arbejdsudbud stige med 30% målt i timer, når manden er ledig. Reducerer dog kun indkomstfaldet med ca 13 %.
Engen og Gruber (2001)	USA	Paneldata	1984-90	Reduceret form estimation af forbrugstilpasninger ved ledighed	Opsparingsadfærd afhængig af ledighedsrisiko og arbejdsløshedsforsikring. Forsikring af forbrug ved ledighed	Delvis fortrængning af privat opsparing	Reduktion af dækningsgraden med 10% øger opsparingen med 2,8% for gennemsnitsarbejderen. Effekten er større for personer med høj ledighedsrisiko og lavere for ældre. Trods fortrængning af privat opsparing er velfærd højere med forsikring.

Litteratur

- Browning, M., og T.F. Crossley, 2001, Unemployment insurance benefit levels and consumption changes, *Journal of Public Economics*, 80(1), 1-23.
- Campbell, J.Y. og N. G. Mankiw, 1991, The Response of Consumption to Income: A Cross-Country Investigation, *European Economic Review*, 35, 732–767.
- Cochrane, J.H., 1991, A simple test of consumption insurance, *Journal of Political Economy*, 99(5), 957-976.
- Cullen, J.B. og J. Gruber, 2000, Does unemployment insurance crowd out spouse labor supply?, *Journal of Labor Economics*, 18(3), 546-72.
- Dolls, M., C. Fuest og A. Peichl, 2010, Social protection as an automatic stabilizer, IZA Policy Paper no. 18.
- Dolls, M., C. Fuest og A. Peichl, 2012, Automatic stabilizers and economic crisis: US vs. Europe, *Journal of Public Economics*, 96, s. 279-294.
- Dynarski, S., J. Gruber, R.A. Moffitt og G. Burtless, 1997, Can Families Smooth Variable Earnings?, *Brookings Papers on Economic Activity*, 229–303.
- Engen, E.M., og J. Gruber, 2001, Unemployment insurance and precautionary savings, *Journal of Monetary Economics*, 47(3), 545-579.
- Girouard, N., og C. André, 2005, Measuring cyclically-adjusted budget balances for OECD countries, OECD working paper 434.
- Gruber, J., 1997, The consumption smoothing benefits of unemployment insurance, *American Economic Review*, 87(1), 192-205.
- Hammermesh, D.S., 1982, Social insurance and consumption: An empirical inquiry, *American Economic Review*, 72(1), 101-113
- Jappelli, T. og M. Pagano (1989), Consumption and Capital Market Imperfections: An International Comparison, *American Economic Review*, 79, 1088–1105.
- Knieser, T.J. og J.P. Ziliak (2002), Tax Reform and Automatic Stabilization, *American Economic Review* 92, 590–621.

Sarantis, N. og C. Stewart (2003), Liquidity Constraints, Precautionary Saving and Aggregate Consumption: An International Comparison, *Economic Modelling*, 20, 1151–1173.

Van der Noord, P., 2000, The size and role of automatic stabilizers in the 1990s and beyond, OECD working paper 230.

Van der Noord, P., N. Girouard, og C. André, 2006, Social Safety Nets and Structural Adjustment, OECD Working Paper 517.

Vroman, W., 2010, The Role of Unemployment Insurance as an Automatic Stabilizer During a Recession. Urban Institute and IMPAQ International.

4. Effekt af ydelsesniveau

I dette afsnit beskrives den empiriske litteratur vedrørende effekten af ydelsesniveauet på varigheden af arbejdsløshed og/eller tid til at finde et job. Dette er et meget bredt emne. Effekten af ændringer i ydelsesniveauet på matchkvaliteten (kvaliteten af senere jobs) er medtaget i et andet afsnit kaldet "Effekter af ydelsessystemet på matchkvaliteten". Vores litteratursøgning har fundet 28 studier som vi medtager, men der findes også studier der er blevet sorteret fra grundet deres kvalitet. Set fra et teoretisk synspunkt er det ikke entydigt, hvordan ydelsesniveauet påvirker længden af arbejdsløshedsperioden. Der er to effekter, der taler for, at et højere ydelsesniveau også vil give længere perioder med arbejdsløshed. Den første effekt er, at arbejdsløse der modtager en højere ydelse, er mere tilbøjelige til at afvise job som de ellers ville have taget, hvis de havde fået en lavere ydelse. Dvs. at reservationskravet til et job stiger. Den anden effekt er at arbejdsløse vil søge mindre efter job generelt og derfor vil finde job langsommere. På den anden side, så påpeger Holmlund (1998) at der kan være en tredje effekt, kaldet entitlement-effekten. Grundtanken er at individer, der har ret til en højere ydelse også har større incitament til at sikre sig retten til at kunne få ydelsen igen. De vil derfor finde job hurtigere for at genoptjene retten til ydelsen. Generelt vurderer vi dog, at de to første negative effekter dominerer den sidste positive effekt i de fleste realistiske scenarier.

Grunden til at en forøgelse af ydelsesniveauet potentielt kan være samfundsmæssigt positiv alligevel, er at det gør de ledige bedre i stand til at forbrugsudjævne. Dette er selvfølgelig en konkret afvejning, som må tages.

Den generelle konklusion af gennemgangen af den empiriske litteratur kan opsummeres som følger:

- Der er stærk evidens for at højere ydelsesniveau leder til lavere afgang fra ledighed til beskæftigelse
- Der er stor variation i størrelsesordenen af effekten af ydelsesniveau på afgangsraten fra ledighed til beskæftigelse på tværs af studier

Af de 28 studier der er gennemgået, påviser de 24 en signifikant negativ effekt. De 4 sidste studier viser en statistisk insignifikant negativ effekt. Størrelsesordenen af de fundne effekter er dog varierende på tværs studier, lande, perioder, målgrupper og identifikationsstrategier.

Tabel 1a-1d giver et kort resume af litteraturen. Studierne er opdelt i 4 tabeller på baggrund af den identificerende variation, der er brugt. I de studier, hvor det har været muligt at finde en estimeret

elasticitet er denne rapporteret. Studierne bruger dog forskellige elasticiteter afhængig af de datakilder de har adgang til. De fleste af dem rapporterer elasticiteter for enten afgangsraten ud af ydelsen eller afgangsraten til beskæftigelse. De to elasticiteter er forskellige i det omfang, at arbejdsløse på ydelse ikke finder job, men afgår til andre ydelser eller til selvforsørgelse. Hvis studiet ikke rapporterer en elasticitet er de primære resultater rapporteret i tabellen.

En del af studierne måler effekten på at modtage ydelse i forhold til ikke at modtage ydelse på afgangsraten ud af ydelsen eller til beskæftigelse. Disse studier er typisk af lidt ældre dato og de anvendte data og metoder betyder, at resultaterne fra disse studier er lidt mindre troværdige end de nyere studier. De finder typisk en effekt på omkring 25-35 % lavere afgangsrate for ledige, der modtager ydelse i forhold til dem der ikke modtager ydelse.

En anden del af studierne er dem der måler effekten af kompensationsgraden på afgangsraten. En stor andel af disse studier rapporterer elasticiteter. Enten elasticiteten af afgangsraten eller arbejdsløshedsvarigheden (eller tid-før-job varighed) mht. kompensationsgraden. De fleste af studierne estimerer elasticiteten af arbejdsløshedsvarigheden mht. kompensationsgraden og finder elasticiteter i omegnen af 0,5-1. Studierne der estimerer elasticiteten af hhv. tid-før-job varigheden, afgangsraten til beskæftigelse, og afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. kompensationsgraden finder generelt effekter i samme størrelsesorden, men da studierne er færre, er det svært at drage stærke konklusioner. Senere udvælges specielt relevante studier og disse finder mindre elasticiteter end der findes generelt i litteraturen – enkelte finder dog større.

Jf. tabel 1a-1d, så er der betydelige forskelle på tværs af studier. Der kun er mindre forskelle imellem estimerne fra amerikanske og europæiske studier. Man kunne sagtens have forstillet sig, at dette ikke var tilfældet, givet at de institutionelle forhold er meget forskellige.

Tabel 1a: Oversigt over studier af effekt af ydelsesniveau. Variation: Ydelsesmodtagere kontra ikke-ydelsesmodtagere.

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Adamchik, V. (1999)	Polen	1994-1996	Varighedsmodel	CIA	-	Afgangsraten ud af arbejdsløshed er 27 % lavere for dem der modtager ydelse end dem der ikke modtager ydelse
Addison, J.T. og P. Portugal (2004)	USA	1998	Varighedsmodel	CIA	-	Afgangsraten ud af arbejdsløshed er 37 % lavere for dem der modtager ydelse end dem der ikke modtager ydelse op til ydelsesudløb, og 254 % højere i måneden hvor ydelsen udløber
Fallick, B. C. (1991)	USA	1984	Varighedsmodel	CIA	-	Afgangsraten ud af arbejdsløshed er 50 % lavere for dem der modtager ydelse end dem der ikke modtager op til ydelsesudløb. Der er ingen effekt efter udløb

Tatsiramos, K. (2009)	8 europæiske lande	1994-2001	Varighedsmodel	CIA	-	Forskellen mellem dem der modtager ydelse og dem der ikke modtager ydelse på sandsynligheden for at være arbejdsløs er ca. 15 % (både efter 1 år og 6 mdr.)
--------------------------	-----------------------	-----------	----------------	-----	---	---

Tabel 1b: Oversigt over studier af effekt af ydelsesniveau. Variation: Ydelsesforøgelser

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Classen, K. (1977)	USA	1967-1968	OLS	Diff, reform	-	Effekten af 10 \$ mere er 1,1 uges længere arbejdsløshed.
Lalive, R., J.v. Ours og J. Zweimüller (2006)	Østrig	1987-1991	Varighedsmodel	Diff-in-diff, reform	-	Elasticiteten af arbejdsløshedsvarighed mht. kompensationsgraden er 0,15
Meyer, B.D. og W.K.C. Mok (2007)	USA	1988-1989	Varighedsmodel	Diff-in-diff, reform	-	Elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,3

Tabel 1c: Oversigt over studier af effekt af ydelsesniveau. Variation: Ydelsesnedsættelser.

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Arranz J. M., Bulló F. M. og Muro, J. (2008)	Spanien	1991-1993	Varighedsmodel	Diff, reform	-	Elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,8
Carling, K., B. Holmlund og A. Vejsiu (2001)	Sverige	1994-1996	Varighedsmodel	Diff-in-diff, reform	-	Elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. ydelsesniveau er 1,6
Hunt, J. (1995)	Tyskland	1983-1988	Varighedsmodel	Diff-in-diff, reform	0	Ikke signifikante resultater
Kauhanen et al. (2007)	Danmark, Finland, Norge	1996-1997	Varighedsmodel	Diff-in-diff, reform	-/0	Danmark: Afgangsraten til beskæftigelse forøges med 20-36 %.

Tabel 1d: Oversigt over studier af effekt af ydelsesniveau. Variation: Hverken ydelsesnedsættelser eller ydelsesforøgelser

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Card, D., Johnston, A., Leung, P., Mas, A., and Z. Pei (2015)	USA	2003-2013	Ikke-parametrisk	RKD	-	Elasticiteten af arbejdsløshedsværdighed mht. ydelsesniveau er 0,35 før 2007 og 0,65-0,9 efter 2007
Card, D., D. Lee, Z. Pei og A. Weber (2012)	Østrig	2001-2008	Ikke-parametrisk	RKD	-	Elasticiteten af perioden før næste job mht. ydelsesniveau er 1,7-3,5. Elasticiteten af tid på ydelse mht. ydelsesniveau er 1,2-2,8
Chetty, R. (2008)	USA	1985-2000	Varighedsmodel	Variation over stater	-	Elasticiteten af arbejdsløshedsværdighed mht. ydelsesniveau er 0,5. Højere for dem uden likvide midler (0,7-1).
Ehrenberg, R.G. og R.L. Oaxaca (1976)	USA	1966-1971	OLS	CIA	-	Effekten af at øge kompensationsgraden med 0,1 er 1,5 (0,3) uges mere arbejdsløshed for mænd (kvinder)

Ek, S. (2013)	Sverige	1998-2000-100	Ikke-parametrisk	RKD	-	Elasticiteten af længden af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,6
Frederiksson, P. og M. Söderström (2008)	Sverige	1974-2002	OLS	Regionale forskelle	-	Elasticiteten af arbejdsløshed mht. kompensationsgraden er ca. 3
Gritz, R. M. & MaCurdy, T. (1992)	USA	1978-1985	Varighedsmodel	CIA	0	Ikke signifikante resultater
Hoelen, A. (1977)	USA	1969-1970	OLS	Variation over stater	-	Effekten af at forøge ydelsen med 1 dollar er 0,08 uges ekstra modtagelse af dagpenge
Jenkins, S. P. og García-Serrano, C. (2004)	Spanien	1987-1991	Varighedsmodel	CIA	0/-	Elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. ydelsesniveauet er 0,18 for dem i nordspanien (lav arbejdsløshed) og tæt på 0 for dem i sydspanien (høj arbejdsløshed)
Landais (2014)	USA	1976-1985	OLS	RKD	-	Elasticiteten af arbejdsløshedsvarighed mht. ydelsesniveau er 0,2-0,7
Lauringson, A. (2010)	Estland	2007	Varighedsmodel	CIA	-	Effekten på afgangsraten til beskæftigelse af at øge

						kompensationsgraden med 10 %-point er en 1 % stigning i raten
Meyer, B.D. (1990)	USA	1978-1983	Varighedsmodel	Variation over stater	-	Elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,88
Nickell, S. J. (1979)	UK	1972	Varighedsmodel	CIA	-	Elasticiteten af arbejdsløshedsvareghed mht. kompensationsgraden er 0,6-1
Røed, K., Jensen, P. og A. Thoursie (2008)	Norge/Sverige	1999-2000	Varighedsmodel	Cross-country variation	-	Elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. kompensationsgraden er 1 i Norge og 0,5 i Sverige
Roed, K. og T. Zhang (2005)	Norge	1992-1997	Varighedsmodel	Variation, adm. regler	-	Elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. kompensationsgraden er 0,65. Elasticiteten af arbejdsløshedsvaregheden mht. kompensationsgraden er 0,3.

Præsentation og diskussion af udvalgte studier

I dette afsnit vil 9 ud af de 28 studier blive præsenteret og diskuteret i større detaljeringsgrad. De 9 studier er valgt ud fra, at de repræsenterer de mest troværdige identifikationsstrategier, at de er baseret på de nyeste data samt værende de mest sammenlignelige med Danmark.

Carling, Holmlund og Vejsiu (2001) bruger en reform i Sverige, der fandt sted d. 1/1-1996. Reformen ændrede kompensationsgraden fra 80 % til 75 %, men holdt det maksimale ydelsesniveau fast på før-reform niveauet. På denne måde skabes en gruppe af arbejdsløse, der ikke påvirkes af reformen, nemlig dem der ville opnå det maksimale ydelsesniveau både før og efter reformen. Denne gruppe bruges som kontrolgruppe. Der bruges data fra 1994-1996. Elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. ydelsesniveau findes til at være 1,6.

Kauhanen et al. (2007) bruger reformer i Danmark, Finland og Norge omkring 1996-1997, der alle forøgede kravene til få ydelse. I fx. Danmark blev kravet til tidligere arbejde i løbet af de sidste 3 år sat op fra 24 uger til 52 uger. Kauhanen et al. estimerer en varighedsmodel, hvor de bruger to kontrolgrupper, nemlig dem der ikke ville have ret til ydelse, hverken under det nye eller det gamle regime og dem der både under det nye og det gamle regime ville have ret til ydelse. Kauhanen et al. estimerer derfor, ligesom tidligere studier, effekten af at modtage ydelse kontra ikke at modtage ydelse. De finder for Danmark at afgangsraten til beskæftigelse fra ledighed stiger med 20-36 procent for dem der ikke modtog ydelse sammenlignet med dem der modtog ydelse. I Finland finder ingen eller små insignifikante positive effekter på afgangsraten til beskæftigelse, mens de i Norge finder negative effekter på afgangsraten til beskæftigelse. De forklarer dette med, at Finland kun lige var på vej ud af en recession i perioden og derfor er der en mindre efterspørgsel efter arbejdskraft. I Norge viser det sig, at reformen af optjeningskravene falder sammen med ændringer i ydelsesperioden og disse ændringer giver biased resultater.

Lalive, v. Ours og Zweimüller (2006) bruger en reform i Østrig d. 1/8 1989, der øgede kompensationsgraden for en del af de arbejdsløse. De bruger østrigske data for perioden 1987-1991 til at lave en diff-in-diff estimation, hvor de bruger de arbejdsløse, der ikke blev påvirket af reformen som kontrolgruppe. De finder en relativt lille elasticitet af arbejdsløshedsvarigheden mht. kompensationsgraden på 0,15.

Meyer og Mok (2007) bruger en reform i staten New York i 1989, der øgede ydelsesniveauet for en del af de arbejdsløse, nemlig dem med mellem eller høje før-arbejdsløshedsindkomster. For resten af de arbejdsløse var der ingen ændring. De laver en diff-in-diff estimation med de upåvirkede som kontrolgruppe og finder at elasticiteten af afgangsrateraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,3.

Roed og Zhang (2005) bruger to kilder af eksogen variation, der opstår grundet det institutionelle setup i Norge. Den første kilde er, at ydelsesniveauet bliver bestemt ud fra lønindkomsten i kalenderåret før arbejdsløshed. Dvs. at individer med samme før-arbejdsløsheds ansættelsesperiode og lønindkomst kan have forskellige kompensationsgrader grundet forskelle i tidspunktet for arbejdsløshed. Den anden variation kommer fra den årlige indeksering af ydelsen. De bruger data fra 1992-1997 og opstiller en competing risks model med mulige afgang til beskæftigelse, sygedagpenge, aktive arbejdsmarkedsprogrammer, og tab af ydelse. De finder at elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. kompensationsgraden er 0,65. Elasticiteten af arbejdsløshedsvarigheden mht. kompensationsgraden er 0,3. Den relativt store forskel skyldes to effekter. For det første, så er effekten af afgangsraten ikke proportional med effekten på varigheden, da varighedsmodellen ikke er lineær. For den anden, så indeholder modellen andre afgangsmuligheder end bare beskæftigelse.

Card, Lee, Pei og Weber (2012) er det første i en række papirer, der bruger et Regression Kink Design (RKD). Ideen bag denne identifikationsstrategi er at bruge det knæk, der opstår i ydelsen som funktion af tidligere arbejdsindkomst omkring det maksimale niveau af ydelsen. Studiet bruger østrigske data og finder at både elasticiteten af registeret arbejdsløshed og elasticiteten af tiden før næste job er større end 1.

Ek (2013), Landais (2014) og Card et al. (2015) bruger samme identifikationsstrategi som Card, Lee, Pei og Weber (2012) for hhv. Sverige, USA og USA. Alle tre studier finder elasticiteter på mindre end 1.

Som vist her der er stor forskel på estimerne på tværs af studierne. I studierne bemærkes disse forskelle, men der gives ingen plausible forklaringer på forskellene og der er ikke nogen general konsensus i litteraturen om hvilken størrelsesorden, der er den mest korrekte. Det er dog også forventeligt at forskelle vil eksisterer givet at studier bruger forskellig estimationsteknikker, forskellig eksogen variation, dækker forskellige tidsperioder, ydelsessystemer og lande.

Moral hazard kontra likviditetsbegrænsninger

Den traditionelle fortolkning af de negative effekter af øget ydelsesniveau er, at der eksisterer et moral hazard problem. Dvs. at hvis arbejdsløse får udbetalt en højere ydelse, så vil de – alt andet lige - være mindre motiveret til at søge job og mere kræsne overfor de job de vil tage.

Chetty (2008) fremhæver en anden forklaring på, at et højere ydelsesniveau kan medføre længere ledighedsforløb, nemlig at de arbejdsløse er likviditetsbegrænsede. Chettys pointe er, at når man er

arbejdsløs, så bruger man af ens opsparing for at forbrugsudjævne. Såfremt der er imperfekte kreditmarkeder, i den forstand at de arbejdsløse ikke kan låne under arbejdsløshed, så vil de være tvunget til at søge for meget efter et job og måske accepterer jobs, som de egentlig ikke burde, ud fra hvad der er samfundsmæssigt efficient. Fx. kunne man forstille sig, at det var samfundsmæssigt bedst, at en højt specialiseret arbejder ventede på et job, der til fulde udnyttede hans/hendes viden. Men såfremt arbejderen ikke kan opretholde en rimeligt levestandard under den forlængede arbejdsløshed, grundet en likviditetsbegrænsning, ville det være fristende at tage et job, der var et dårlige match. Dermed går samfundet glip af den ekstra indtægt, som et godt match ville have medført. Med andre ord er samfundets og individets incitamenter ikke ens i dette scenarie, da arbejdere til accepterer for dårlige jobs for hurtigt. Chetty kalder denne effekt for "likviditetseffekten". Når ydelsesniveauet hæves, så vil denne likviditetseffekt bliver mindsket og de arbejdsløse vil finde job med en lavere sandsynlighed. Dette har dog intet at gøre med moral hazard problemet. Det interessante i denne sammenhæng ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel er, at imens moral hazard problemet er en negativ effekt af øget ydelsesniveau, så er mindskelsen af likviditetseffekten en positiv effekt, da den afhjælper en markedsfejl på kreditmarkederne.

Chetty (2008) viser på amerikanske data, at 60 % af effekten på arbejdsløshedsvarigheden af en stigning i ydelsesniveauet skyldes likviditetseffekten og ikke moral hazard effekten. Landais (2014) finder nogenlunde samme effektstørrelser i sit studie på amerikanske data. Kompensationsgraderne varierer over staterne i USA, men ligger i gennemsnit på 0,4-0,5 med et maksimum på 0,5-0,6, hvilket er lavere end de danske. Derfor er det selvfølgelig et åbent spørgsmål om disse resultater kan generaliseres til fx Danmark. Udover forskelle i kompensationsgraderne eksisterer der sandsynligvis også forskelle i opsparingsadfærden i de to lande, hvor de fattigste i USA har mindre opsparing end de fattigste i Danmark. Da størrelsen af likviditetseffekten afhænger af, hvor mange af de ledige, der er tæt på ikke at kunne forbrugsudjævne, så vil forskelle i opsparing også have en effekt på størrelsen af estimatet. Men studierne påpeger en alternativ fortolkning af de negative effekter af et øget ydelsesniveau på sandsynligheden for at finde job, som faktisk tilsiger at en del af den lavere sandsynlighed for at finde job er samfundsmæssigt efficient.

Effekt-profil²

En mindre del af de refererede studier opdeler den generelle effekt af en ændring i ydelsesniveauet på delperioderne af arbejdsløshed. Dvs. de kigger på om effekten er størst i fx starten eller slutningen af ledighedsperioden.

Adamchik (1999) finder en klar tidsprofil i effekten af at modtage en ydelse på afgangsraten ud af ledighed i Polen. Ydelsen er konstant over ydelsesperioden, der er 12 mdr. I de første 3 måneder af ledighedsforløbet har ledige der modtager ydelse en afgangsrate, der er 77 procent lavere end ledige der ikke modtager nogen ydelse. Efterhånden som ledighedslængden stiger ændres effekten og ændrer efterhånden fortegn. I de sidste måneder op til ydelsens udløb er afgangsraten for dem der modtager ydelsen 245 % således højere end dem der ikke modtager den. Stigningen fortolkes som en effekt af ydelsesperiodens ophør. Dvs. at lige op til ophør finder mange af de ledige på ydelse job i forhold til sammenlignelige ledige uden ydelse. Adamchik viser, at tidsprofilen er mere stejl for mænd end kvinder.

Samme mønster finder Addison og Portugal (2004) for USA. Ydelsen er også her konstant over ydelsesperioden, der varierer imellem 27-31 uger afhængig af, hvilken stat individet bor i. I perioden op til udløb af ydelsen finder de, at dem der modtager ydelsen, har en 37 % lavere afgangsrate til beskæftigelse, men i perioden omkring udløb har de en 254 % højere afgangsrate og efter udløb er der ingen signifikant forskel i afgangsraten til beskæftigelse imellem dem der tidligere modtog ydelsen og dem der aldrig har modtaget den.

Fallick (1991) finder ligeledes dette mønster for USA. Igen her er ydelsen konstant over ydelsesperioden, der varierer på tværs af stater fra 21 til 30 uger. I uge 6-20 af ydelsesperioden er afgangsraten til beskæftigelse 50 % lavere for dem der modtager ydelsen end dem ikke gør. I uge 21-30, hvor ydelsen typisk udløber, er afgangsraten stadigvæk mindre for gruppen der modtager ydelsen, men effekten er ikke signifikant. Efter ydelsesophør findes der ingen signifikante effekter og punktestimatet bliver mindre end i uge 21-30.

Alle tre studier finder dermed, at effekten af en højere ydelse er mest negativ i starten af ledighedsperioden. Dette resultat kan tolkes på mange måder. Det er helt konsistente med, hvad en standard partiel søgemodel af arbejdsmarkedet ville give. Den højere ydelse vil i starten få de arbejdsløse til at søge mindre og hæve deres reservationskrav til et job. Når udløb nærmer sig vil de søge mere og sænke

² Bemærk, at der kun er medtaget studier her, der primært kigger på effekten af niveau-ændringer. Studier der eksplicit kigger på effekten af forskellige ydelsesprofiler er medtaget i afsnittet "Effekt af Ydelsesprofil".

deres reservationskrav. Sidstnævnte skyldes blandt andet den såkaldte entitlement effekt. Ved et højere ydelsesniveau vil det alt andet lige være mere attraktivt at finde beskæftigelse, der kan give adgang til fornyet ydelse når retten til ydelse igen er optjent.

Man skal være opmærksom på, at antagelserne der skal til at fortolke disse effekter som kausale er meget stærke. Et af problemerne er, at der vil ske dynamisk selektion over ydelsesperioden. Denne sorteringsmekanisme vil bevirke, at selv hvis der var eksogen variation i niveauet i starten af ydelsesperioden, så vil kontrol- og treatmentgrupperne blive mere og mere forskellige over perioden, da kontrolgruppen (dem med lavere ydelse) typisk vil have en højere afgangsrate end treatmentgruppen. Dermed vil kontrolgruppen efter en given periode primært bestå af de arbejdsløse, der har meget svært ved at finde et job. Resultaterne skal tolkes i lyset af dette.

Der skal også tages det forbehold, at der kun er fundet tre studier, hvilket er et ret begrænset antal. Ingen af disse studier er desuden at finde blandt de udvalgte studier, der blev diskuteret grundigere.

Heterogene effekter

Det er ikke givet, at effekten af ydelsesniveauet er konstant på tværs af demografiske grupper. En del af studierne, der er refereret ovenfor, estimerer da også heterogene effekter for forskellige demografiske grupper.

Carling, K., B. Holmlund og A. Vejsiu (2001) finder at elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. ydelsesniveau er 1,6 generelt for populationen, men at den varierer betragteligt over aldersgrupper. Elasticiteten er således estimeret til at være 3 for aldersgruppen under 25 år, 1,3 for dem der er imellem 25-44 år gamle og endelig 1 for dem der er ældre end 44 år.

Ligeledes opdeler Meyer og Mok (2007) deres stikprøve i aldersgrupper og finder forskellige elasticiteter. Generelt finder de, at elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau er 0,3, men den er tæt på 0 for dem under 40 og 0,3-0,46 for dem der er ældre. De opdeler også på mænd og kvinder og finder, at elasticiteten for mænd er imellem 0,07-0,22, mens det er højere for kvinder, nemlig 0,36-0,47.

Ehrenberg og Oaxaca (1976) og Roed og Zhang (2003) finder begge, at effekten er største for mænd. Ehrenberg og Oaxaca (1976) finder på amerikanske data, at effekten af at øge kompensationsgraden med 0,1 er hhv. 1,5 og 0,3 uges mere arbejdsløshed for mænd og kvinder. Roed og Zhang (2003) finder for Norge, at elasticiteten af afgangsraten ud af arbejdsløshed mht. ydelsesniveau for mænd og kvinder er hhv.

0,95 og 0,35, mens elasticiteten af arbejdsløshedsvarighed mht. ydelsesniveau for mænd og kvinder er hhv. 1 og 0,25-0,5.

Chetty (2008) opdeler effekten på størrelsen af likvide midler og finder, at elasticiteten af arbejdsløshedsvarighed mht. ydelsesniveau er 0,5 generelt, mens den er højere for dem uden likvide midler, nemlig 0,7-1. Han finder den til at være tæt på 0 og insignifikant for dem med mange likvide midler.

Endelig, så opdeler Jenkins og García-Serrano (2004) deres data population på hhv. Nord- og Sydspanien. Elasticiteten af afgangsraten til beskæftigelse mht. ydelsesniveauet er 0,18 for dem i Nordspanien og tæt på 0 for dem i Sydspanien. Deres hypotese er, at forskellen er drevet af niveauet af arbejdsløshed, der er høj i Sydspanien, mens den er lav i Nordspanien.

Litteratur

Adamchik, V. (1999). The effect of unemployment benefits on the probability of re-employment in Poland. *Oxford Bulletin of Economics & Statistics*, 61, 95.

Addison, J.T. og P. Portugal (2004). How does the unemployment insurance system shape the time profile of jobless duration? *Economics Letters*, 85 (2), s. 229-234.

Arranz J. M., Bulló F. M. & Muro, J. (2008). Do unemployment benefit legislative changes affect job finding? Evidence from the Spanish 1992 UI Reform Act. *Instituto de Estudios Fiscales*.

Card, D., D. Lee, Z. Pei og A. Weber (2012). Nonlinear Policy Rules and the Identification and Estimation of Causal Effects in a Generalized Regression Kink Design. NBER Working Paper 18564.

Card, D., Johnston, A., Leung, P., Mas, A., and Z. Pei (2015). The Effect of Unemployment Benefits on the Duration of Unemployment Insurance Receipt: New Evidence from a Regression Kink Design in Missouri, 2003-2013, NBER Working Paper No. 20869 .

Carling, K., B. Holmlund og A. Vejsiu (2001). Do benefit cuts boost job findings? Swedish evidence from the 1990s. *Economic Journal*, 111, 766-790.

Chetty, R. (2008). Moral Hazard versus Liquidity and Optimal Unemployment Insurance. *Journal of Political Economy*, 116 (2), s. 173-234.

- Classen, K. (1977). The effect of unemployment insurance on the duration of unemployment and subsequent earnings, *Industrial and Labor Relations Review* 30: 438-444.
- Ehrenberg, R.G. og R.L. Oaxaca (1976). Unemployment Insurance, Duration of Unemployment, and Subsequent Wage Gain. *The American Economic Review*, 66 (5), s. 754-766.
- Ek, S. (2013). Gaining from Lower Benefits? Unemployment Insurance and Job Quality?, kapitel I Phd Afhandling, Uppsala Universitet.
- Fallick, B. C. (1991). Unemployment insurance and the rate of re-employment of displaced workers, *Review of Economics and Statistics* 2: 228-235.
- Frederiksson, P. og M. Söderström (2008). Do Unemployment Benefits Increase Unemployment? New Evidence on an Old Question? IZA Discussion Paper 3570.
- Gritz, R. M. & MaCurdy, T. (1992). Unemployment compensation and episodes of nonemployment, *Empirical Economics*, 17, 183-204.
- Hoelen, A. (1977). Effects of unemployment insurance entitlement on duration and job search outcome, *Industrial and Labor Relations Review* 30: 45-50.
- Holmlund, B. (1998). Unemployment Insurance in Theory and Practice, *Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 100 (1), p. 113-141.
- Hunt, J. (1995). The effect of unemployment compensation on unemployment duration in Germany, *Journal of Labor Economics* 13: 88-120.
- Jenkins, S. P. & García-Serrano, C. (2004). The relationship between unemployment benefits and re-employment probabilities: Evidence from Spain, *Oxford Bulletin of Economics & Statistics*, 66, 239-260.
- Kauhanen, M., Bolvig, I., Hardoy, I., Lilja, R., Roed, M. og N. Smith (2007). The effect of tightened UIB entitlement rules on incentives to accept employment: Empirical evidence from three Nordic countries. Mimeo
- Lalive, R., J.v. Ours og J. Zweimüller (2006). How Changes in Financial Incentives Affect the Duration of Unemployment. *Review of Economic Studies*, 73 (4), s. 1009-1038.

Landais, C. (2014). Assessing the welfare effects of unemployment insurance using the regression kink design, forthcoming *American Economic Journal: Economic Policy*

Lauringson, A. (2010). Disincentive effects of unemployment insurance benefits: Maximum benefit duration versus benefit level. *Baltic Journal of Economics*, 11 (1), 25-50

Meyer, B.D. (1990). Unemployment Insurance and Unemployment Spells, *Econometrica*, 58 (4), s. 757-782.

Meyer, B.D. og W.K.C. Mok (2007). Quasi-Experimental Evidence on the Effects of Unemployment Insurance from New York State. NBER Working Paper 12865.

Nickell, S. J. (1979). The effect of unemployment and related benefits on the duration of unemployment, *Economic Journal*, 353: 34-49.

Roed, K. og T. Zhang (2003). Does Unemployment Compensation Affect Unemployment Duration?, *Economic Journal*, 113 (484), s. 190-206.

Roed, K. og T. Zhang (2005). Unemployment duration and economic incentives: quasi random-assignment approach, *European Economic Review*, 49 (7), s. 1799-1825.

Røed, Knut, P. Jensen og Anna Thoursie (2008). Unemployment duration and unemployment insurance: a comparative analysis based on Scandinavian micro data, *Oxford Economic Papers*, vol. 60(2), pages 254-274, April.

Tatsiramos, K. (2009). Unemployment insurance in Europe: Unemployment duration and subsequent employment stability, *Journal of the European Economic Association* 7: 1225-1260.

Wolff, J. (1997). Unemployment benefits and incentives in Hungary: New evidence, *Working Paper Number 111*. The William Davidson Institute, University of Michigan Business School.

5. Effekt af ydelsesperiodens længde

Dette afsnit giver et kortfattet overblik over økonomiske analyser af de empiriske konsekvenser af ændringer i længden arbejdsløshedsunderstøttelse på afgang fra ledighed. Der er en omfattende litteratur på dette område. I nedenstående beskrivelse indgår mere end 40 danske og internationale studier der har undersøgt om ydelsesperiodens længde påvirker ledighedsperiodens omfang.

Den overordnede konklusion er, at:

- Der er stærk evidens for, at ledighedsperiodens længde påvirkes positivt af hvor lang ydelsesperioden er.

Af de 42 studier der beskrives finder de 39, at en længere (kortere) ydelsesperiode er forbundet med en statistisk signifikant længere (kortere) ledighedsperiode. Der er for mange af studierne forskel på hvor stærke effekterne af og for hvilke typer af ledige effekterne primært gælder, men det overordnede budskab er, at der på tværs af lande, målgrupper, identifikationsstrategier er en tydeligt samvariation mellem ydelsesperiodens længde og ledighedsomfanget.

Tabel 3 indeholder en summarisk beskrivelse af de studier der danner baggrund for dette afsnit. Frem for at lave en skematisk gennemgang af hvert studier vil der bliver fokuseret på enkelte hovedpointer på tværs af de forskellige analyser. I tabel 3 angiver et + i effektkolonnen, at en ydelseslængde og ledighedslængde er positivt korreleret.

Tabel 3: Oversigt over studier vedrørende effekt af ydelsesperiodens længde

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt	Effekt på beskæftigelse
Cockx, B. og J. Ries (2004)	Belgien	1997-1999	Matching	CIA	+	Ja
Belzil, C. (2001)	Canada	1976-1978	Varighedsmodel	CIA	+	Ja
Hermansen, M., 2014	Danmark	2008-2012	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
SFI (2014)	Danmark	2009-2012	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Lauringson, A. (2010).	Estonien	2007-2008	Varighedsmodel	CIA	+	Ja
Le Barbanchon, T. (2012)	Frankrig	2000-2002	Regression discontinuity	Forudgående beskæftigelse	+	Ja
Groot, N & B.van der Klaauw (2014)	Holland	2004-2008	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Machikita, T. m. fl. (2013)	Japan	2005-2006	Diff-in-diff	Forudgående beskæftigelse og alder	0	Ja
Bratberg, E. & Vaage, K. (2000)	Norge	1989-1994	Varighedsmodel	CIA over reform	+	Ja
Falch, N.S., I. Hardoy og K. Røed (2012)	Norge	2002-2007	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Falch (2015b)	Norge	2000-2008	Diff-in-diff	Reform	+	Ja
Puhani, P. A. (2000)	Polen	1991-1994	Varighedsmodel	Reform	0	Ja
Degen, K. og R. Lalive (2013)	Schweiz	1999-2008	Diff-in-diff	Reform	+	Ja
Ours, J. og M. Vodopivec (2006)	Slovenien	1997-2001	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Arranz J. M. m.fl. (2008)	Spanien	1991-1993	Varighedsmodel	Control-treatment på tværs af reform	+	Ja
Sokbae, L. & Wilke, R. A. (2009).	Tyskland	1975-1997	Bounds analyse	Reform	+	
Hunt, J. (1995)	Tyskland	1983-1988	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Biewen, M. og R. Wilke (2005)	Tyskland	1983-1997	Varighedsmodel	CIA	+	
Schmieder, J.F. m.fl. (2012)	Tyskland	1987-2004	Regression discontinuity	Reform og aldersafhængigheder	+	Ja
Fitzenberger, B. & Wilke, R. A. (2007)	Tyskland	1996-2001	Box-cox model	Reform	+	
Caliendo, M. m. fl. (2012)	Tyskland	2001-2003	Regression discontinuity	Alder	+	Ja
Lo, S.M.S., G. Stephan og R. Wilke (2011)	Tyskland	2004-2008	Diff-in-diff	Reform	+	Ja
Hoelen, A. (1977)	USA	1969-1970	OLS	Forskelle på tværs af stater	+	
Moffitt, R., Nicholson (1982)	USA	1975-1976	OLS	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Figura, A. & R. Barnichon (2014)	USA	1976-2012	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Katz, L. F. and Meyer, B.D. (1990)	USA	1978-1983	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Gritz, R. M. & MaCurdy, T. (1992).	USA	1978-1985	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer og forskel i ydelsesret.	+	-
Jurajda, S. & Tannery, F. J. (2003)	USA	1980-1985	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Card, D. og P.B. Levine (2000)	USA	1995-1997	Varighedsmodel	Reform	+	
Valetta, R. (2014)	USA	2000-2011	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	
Farber, H.S. og R.G. Valletta (2013)	USA	2000-2012	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Farber, H.S. m. fl. (2015)	USA	2008-2014	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	0	Ja
Fujita, S. (2010)	USA	2004-2010	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Rothstein, J. (2011)	USA	2004-2011	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	Ja
Hagedorn, M. m.fl. (2013)	USA	2005-2012	Diff-in-diff	Midlertidige periode ændringer på tværs af stater	+	Ja
Bradbury, K. (2014)	USA	2005-2013	OLS	Midlertidige periode ændringer	0	Ja
Moffitt, R. (1985).	USA	Forskelle år	Varighedsmodel	Midlertidige periode ændringer	+	
Card, D. m. fl. (2007a)	Østrig	1981-2000	Regression discontinuity	Ydelsesperiode afhængig af beskæftigelseshistorik	+	Ja
Card, D. m. fl. (2007b)	Østrig	1981-2000	Regression discontinuity	Ydelsesperiode afhængig af beskæftigelseshistorik	+	Ja
Lalive, R. og J. Zweimüller (2004)	Østrig	1985-1998	Varighedsmodel	Reform	+	Ja
Winter-Ebmer, R. (1998)	Østrig	1986-1991	Diff-in-diff	Reform	+	Ja
Lalive, R. (2008):	Østrig	1986-1998	Regression discontinuity	Reform	+	Ja
Lalive, R., J.v. Ours og J. Zweimüller (2006)	Østrig	1987-1999	Varighedsmodel	Reform	+	Ja

For at få et indtryk af størrelsen på effektresultaterne i litteraturen vises i tabel 4 hvor store effekter udvalgte studier finder. Der fremvises resultater for de studier der har angivet hvor meget den gennemsnitlige ledighedsperiode påvirkes af en ændring af ydelsesperioden. Det skal pointeres, at en sammenligning af effekterne i tabel 4 skal foretages med stor ydmyghed. For det første er der forskelle ydelsessystemer i forskellige lande på forskelle tidspunkter. Dvs. udgangspunktet for ændringer i systemet er forskelligt. Eksempelvis er effekterne af at ændre en ydelsesperiode fra 26 til 39 uger i USA svært at sammenligne med en ydelsesperiode ændring fra 4 til 2 år i Danmark, da ændringen i det amerikanske system formentlig vil påvirke en langt større andel af de ledige end tilfældet er i Danmark.

Tabel 4: Effekttørrelse for udvalgte studier

Studium	Land	Effekt i uger på forventede ledighedslængde ved af 10 ugers længere ydelse
Belzil, C. (2001)	Canada	2
Hermansen, M. (2014)	Danmark	0,3-0,5
Falch, N.S., I. Hardoy og K. Røed (2012)	Norge	0,5-1
Falch, N.S (2015b)	Norge	0.5
Ours, J. og M. Vodopivec (2006)	Slovenien	2
Hoelen, A. (1977)	USA	7
Moffitt, R. (1985)	USA	1.6
Katz, L. F. og Meyer, B.D. (1990)	USA	1,6-2
Gritz, R. M. og MaCurdy, T. (1992)	USA	1
Jurajda, S. og Tannery, F. J. (2003)	USA	0.7
Valetta, R. (2014)	USA	1,3-1,6
Lalive, R. og J. Zweimüller (2004)	Østrig	0.5
Lalive, R., J.v. Ours og J. Zweimüller (2006)	Østrig	0,5-1
Schmieder m. fl. (2012)	Tyskland	1

Note: Effektmålene er omregnet så de sammenlignelige på tværs af studier. Dvs. alle er angivet i effekt af en 10 ugers ydelsesforlængelse

En tidligere udgave af dette notat medtog et meget citeret studie af Card og Levine (2000) i Tabel 4. Som påpeget af David Grubb, OECD er der store problemer med tolkningen af dette studie, og studiet er derfor fjernet fra oversigtstabellen. Det gælder generelt, at tolkningerne af de enkelte studier kan diskuteres, ligesom der kan være problemer i sammenligning af resultater opnået på basis af estimationer på tværs af lande. David Grubb har nærmere diskuteret disse problemer i et notat, der er tilgængelig ved henvendelse til tandersen@econ.au.dk eller david.grubb@oecd.org. Vi vil gerne takke David Grubb for at påpege disse forhold.

Det gælder endvidere for mange af studierne i tabel 4, at de undersøger effekten af forlængelser af ydelsesperioden der finder sted pga. lavkonjunktur. Dette udfordrer den empiriske analyse i forhold til at afgøre om en længere ledelsesperiode skyldes forringede muligheder for at finde beskæftigelse eller om det er en konsekvens af ydelsesperiodeudvidelsen. Denne såkaldte politik endogenitet vil således kunne medføre, at effekten af ydelsesforlængelsen overvurderes. Der er også studier, hvor ændringen i ydelseslængde er uafhængig af konjunktursituationen. Eksempelvis det tyske studie af Schmieder m. fl. (2012), hvor der udnyttes en aldersbetinget ydelsesperiode til at udlede effekten af ydelsesperiodens længde. De finder en effekt midt i intervallet af de præsenterede studier.

Afgang til job eller ud af arbejdsstyrken

Der har især i den nyeste amerikanske litteratur været en diskussion af om de midlertidige forlængelser af ydelsesperioden som den økonomiske krise i kølvandet på den finansielle krise udløste har kunnet aflæses på lavere afgang til beskæftigelse. Der er således konsensus om, at ledighedsperioderne er blevet længere som følge af forlængelserne, men der er ikke enighed om det skyldes en lavere afgang til beskæftigelse eller lavere afgang ud af arbejdsstyrken. Således finder Rothstein (2011), Farber & Valetta (2013), Valetta (2014) og Farber m.fl. (2015), at årsagen til, at ledighedsperioderne er blevet længere primært er, at ledige bliver længere tid i arbejdsstyrken og ikke at de afgår med mindre styrke til beskæftigelse. Modsat finder Fujita (2010) og Figura og Barnichon (2014), at der er en mindre afgang til beskæftigelse som følge af de midlertidige ydelsesforlængelser. Der er naturligvis interessant hvad der trækker de længere ledighedsperioder. Hvis der ikke observeres en lavere afgang til beskæftigelse tyder det ikke på, at der sker en forvridning af arbejdsudbuddet og en ydelsesforlængelse vil udelukkende bidrage til at give bedre forsikring. I en dansk kontekst finder Hermansen (2014), at der ikke er nogen målbar effekt på afgangsraten ud af arbejdsstyrken som følge den forkortelse af ydelsesperioden der finder sted fra 2010 og frem.

Tidmæssig variation i effekter af ændret ydelseslængde

En ændring i ydelseslængden vil ændre den tid den ledige har til at finde beskæftigelse og fortsat modtage ydelse. Når ydelsesperioden ændres vil det som det er angivet ovenfor påvirke afgangsraten ud af ledighed.

I de fleste studier spores der især en effekt tæt på udløb af ydelse. Dvs. for en nyledig er det ikke så afgørende for afgangsraten ud af ledighed i den første måned om den maksimale ydelsesperiode er 2 eller 4 år. Der er dog formentlig nok en sammenhæng mellem ydelsesperiodens længde og hvornår der kan spores en effekt på de lediges afgang ud af ledighed som en funktion af ledighedsperiodens længde. I et review af Filges m.fl. (2013) redegøres for, at effekten af en endelig ydelsesperiode typisk set relativt tæt på udløb af ydelsesperioden. Således konstateres, at effekten typisk er statistisk signifikant ca. 2 måneder før udløb af ydelsesperioden og at effekten forstærkes frem mod udløb. Filges m.fl. (2013) præsenterer et gennemsnitsbillede fra et stort udvalg af studier fra forskellige lande med forskellige ydelseslængder. Det kan således ikke udelukkes, at i lande, som eksempelvis Danmark, hvor ydelseslængden er relativ lang vil der kunne spores en effekt tidligere i forløbet end hvad der præsenteres i Filges m.fl. (2013). I de danske studier der analyserer den seneste dagpengereform er der ikke konsensus om hvornår effekten opstår. I Hermansen (2014) er der en signifikant effekt efter ca. 40 uger, mens der i SFI (2014) er en effekt efter ca. 90 ugers ledighed.

Danske studier af effekt af ændringer i ydelseslængde

Der er to danske studier der har undersøgt effekten af dagpengereformen fra 2010, der forkortede ydelsesperioden fra 4 til 2 år. De finder, som beskrevet oven for, begge frem til, at der er en positiv effekt på agangen fra ledighed til beskæftigelse. Der er forskelle på tværs af de to undersøgelser i forhold til hvordan udvælgelsen af datamaterialet har fundet sted og dette afspejler sig formentlig i forskellen i størrelsesordenen af de fundne effekter. Således finder SFI (2014) en anelse lavere effekt end Hermansen (2014). Hermansen (2014) udregner i modsætning til SFI (2014) effekten på den forventede varighed og resultatet kan dermed sammenlignes med størrelsen af effekter der er fundet i den internationale litteratur (se tabel 4). I forhold til den internationale litteratur er størrelsesordenen på den effekt der findes i Hermansen (2014) i den lavere ende. Set i relation til, at ydelsesperioden i Danmark er relativ lang i forhold til andre lande vil det være naturligt at forvente en lavere effekt. Dertil kommer, at indfasningen af periodforkortelsen i Danmark har været påvirket af en række midlertidige forlængelser af ydelsesperioden sammenholdt med diverse andre muligheder for at opnå mere generøs offentlig forsørgelse end det ville have været tilfældet hvis ledige skulle overgå til selvforsørgelse eller kontanthjælp efter ydelsesudløb. Disse foranstaltninger vil formentlig påvirke størrelsen af den målte effekt. Selvom både den længere periodelængde og den gradvise indfasning – alt andet lige - vil have en tendens til at give et lavere effektestimater er det dog stadig svært at sammenligne på tværs af lande. Der er således også her forskel på

hvad alternativet er til at modtage ydelse. I de fleste europæiske lande vil ledige der løber tør for ydelse overgå til et kontanthjælpslignende system og afhængig af en række personlige forhold vil nedgangen i ydelse i kontanthjælpssystemet være mere eller mindre markant.

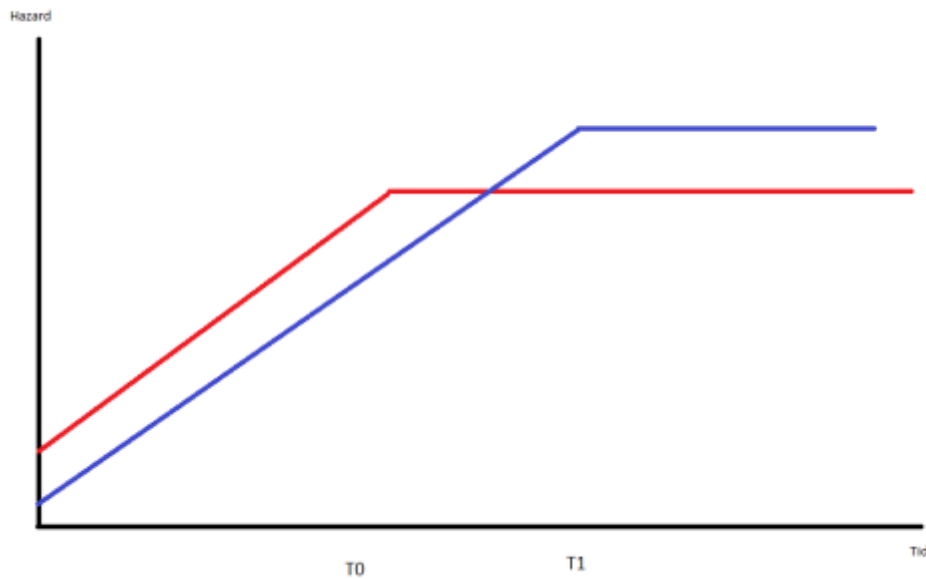
Afgang til beskæftigelse efter ydelsesophør

Som nævnt oven for ses der typisk en tydelig effekt af ydelsesophør i perioden op til ydelsen ophører. Denne effekt kan henføres til, at udsigten til at ydelsen ophører, kan intensivere jobsøgningen blandt de ledige og reducere de lediges reservationskrav til et fremtidigt job. Lykkedes det ikke for den ledige at finde beskæftigelse mistes ydelsen og alternativet er typisk selvforsørgelse eller en kontanthjælpslignende ydelse på et lavere niveau.

Teoretisk ville det således forventes, at afgangsraten fra ledighed til beskæftigelse er højere for ledige der har en kortere ledighedsperiode både op til udløb af ydelse, men også når ydelsen er udløbet hvis der sammenlignes med ledige der har ydelse i længere tid.

Hvis man forestiller sig en situation hvor man har to grupper af ledige; en gruppe med en 2 årige ydelsesperiode og en gruppe med en 4 årig ydelsesperiode vil afgangsraterne fra ledighed til beskæftigelse kunne illustreres som i figur 1.

Figur 1: Teoretisk afgangsrate (hazard) fra ledighed for ledige med forskellige ydelsesperioder

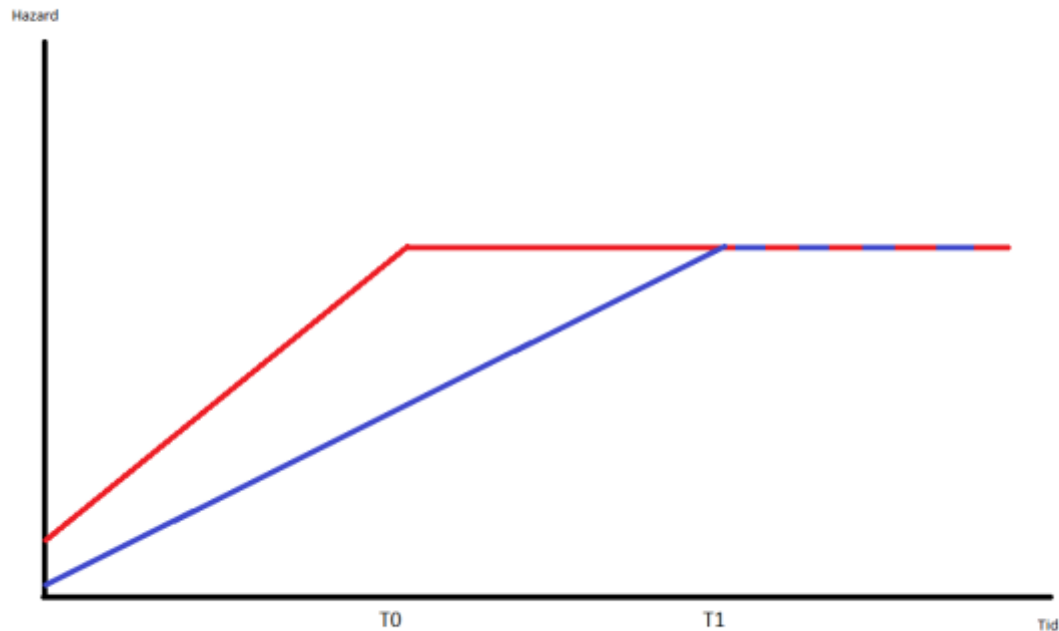
Note: T0 er tidspunktet for ydelsesophør for en gruppe ledige, T1 er tidspunkt for ydelsesophør for anden gruppe ledige.

Figuren oven for afspejler, at ledige øger deres jobsøgning og reducerer deres reservationskrav frem mod ydelsesophør. Årsagen til, at hazardraten for ledige med lang ydelsesperiode, T1, overstiger hazardraten for ledige med kortere periode er den såkaldte entitlementeffekt. For ledige med udsigt til en længere ydelsesperiode vil værdien af at få et job der giver ret til en længere ydelsesperiode være større og dermed vil afgangsraten også være større. Det fremgår af figuren, at den empiriske implikation er, at i perioden op til T0 vil gruppen af ledige med kort ydelsesperiode have en større afgang ud af ledighed. Dette er også hvad der typisk findes i litteraturen. I perioden fra T0 til T1 er der en tvetydig effekt. På den ene side vil dem der har mistet ydelsen have en højere tilskyndelse til at forlade finde beskæftigelse end dem der stadig modtager ydelse. På den anden side vil dem der nu er tæt på udløb intensivere jobsøgningen og hermed vil deres afgangsrate kunne stige til et højere niveau end for gruppen uden udløb pga. entitlementeffekten. Det er således et empirisk spørgsmål hvilken effekt der dominerer.

I den litteratur der er gennemgået i dette afsnit findes eksempler på, at afgangsraten er højere for ledige, der mister ydelsen også efter ophør (se eksempelvis Ours & Vodopivec (2006)) og eksempler på at der ikke er forskel (se eksempelvis Schmieder m. fl. (2012)).

I forhold til en dansk sammenhæng kompliceres situationen af, at alle ledige oplever en ændring af ydelsesperioden fra 4 til 2 år. De analyser der har evalueret effekten af dagpengereformen fra 2010 har sammenlignet ledige med en 4 årig (eller kortere ydelsesperiode) med ledige med en 2 årig ydelsesperiode (med mulighed for diverse forlængelse). Komplikationen i forhold til at vurdere hvordan reformen kan forventes at virke i Danmark er, at dem der har en 4 årig periode i deres nuværende ledighedsforløb vil overgå til at have en 2 årig periode når de igen bliver ledige efter et beskæftigelsesforløb. I forhold til figur 1 vil man således kunne forestille sig en illustration som angivet i figur 2.

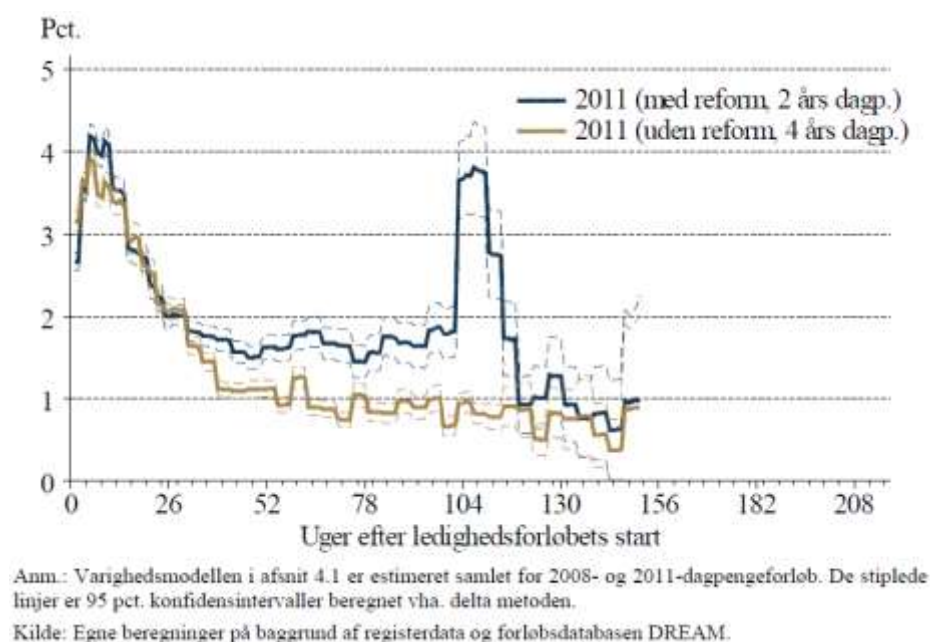
Figur 2: Teoretisk afgangsrater for ledige påvirket af Dagpengereformen fra 2010 i Danmark

Note: T0 er tidspunktet for ydelsesophør for en gruppe ledige, T1 er tidspunkt for ydelsesophør for anden gruppe ledige.

Figur 2 forsøger at illustrere, at ledige med en 4 årig-periode (T1) vil overgå til et system med en 2-årig dagpengeperiode og derfor have samme vilkår ved udløb som de ledige der har en kortere periode i figur 2 (T0). Implikationen af figur 2 er, at der må forventes en forskel i afgangsrater mellem de to typer af ledige der er størst omkring udløb af ydelsesperiode for ledige med en 2 årig periode og at der efterfølgende vil ske en konvergens af afgangsraterne. Dette er eksempelvis konsistent med analyserne i Hermansen (2014). Figur 3 viser sammenligningen af ledige med en 2 årig ydelsesperiode og ledige med en 4 års ydelsesperioder og hvor sidstnævnte vil kunne se frem til en 2 årig ydelsesperiode når de igen blev ledige. Som det fremgår af figuren er de empiriske afgangsrater konsistente med de teoretiske afgangsrater i den forstand, at forskellen mellem dem er størst omkring udløb hvorefter der sker en konvergens.

Figur 3: Forskel i afgangsrater for ledige med 4-årig og 2-årig dagpengeperiode

Udover den effekt der opstår som følge af, at ledige har forskellige ydelsesperiodelængder kan der også være en effekt som følge af sammensætningen af ledige. Hvis det for eksempel gælder, at nogle ledige har lettere ved at finde beskæftigelse end andre ledige måske på grund af nogle karakteristika der ikke opfanges i den empiriske model vil disse ledige typisk forlade ledighed tidligere i forløbet. Dette begreb kaldes dynamisk selektion og vil i forhold til figur 3 kunne implicere, at de ledige der eksempelvis har en ledighedsvarighed på 120 uger i et system med en 2-årig periode – alt andet lige – har en lavere umiddelbar jobsandsynlighed end de ledige der har en ledighedsanciennitet på 120 uger i et system med en 4-årig periode baseret på deres uobserverede karakteristika. Dvs. at selvom de har en lavere ydelse på dette tidspunkt og dermed ville forventes at forlade ledighed med en større rate end dem der stadig er berettiget til dagpenge, vil deres karakteristika kunne medføre en nedadgående effekt på afgangsraten. I det omfang der ikke korrigeres for denne såkaldte dynamiske selektion i modellen kan det således give en skævhed i forhold til at sammenligne afgangsraterne og vil betyde, at effekten af ændringer i ydelsessystemet vil have en tendens til at blive undervurderet.

Litteratur

- Arranz J. M., Bulló F. M. og Muro, J., 2008, Do unemployment benefit legislative changes affect job finding? Evidence from the Spanish 1992 UI Reform Act, *Instituto de Estudios Fiscales*.
- Belzil, C., 2001, Unemployment insurance and subsequent job duration: job matching versus unobserved heterogeneity, *Journal of Applied Econometrics* , 16, 619-636.
- Biewen, M. og R. Wilke, 2005, Unemployment Duration and the Length of Entitlement Periods for Unemployment Benefits: Do the IAB Employment Subsample and the German Socio-Economic Panel Yield the Same Results? *Allgemeines Statistisches Archiv*, 89 (2), s. 209-236.
- Bradbury, K., 2014, Labor Market Transitions and the Availability of Unemployment Insurance, WP Boston FED
- Bratberg, E. og K. Vaage, 2000, Spell durations with long unemployment insurance periods, *Labour Economics*, 7, 153-180.
- Caliendo, M., S. Künn og A. Uhlendorff, 2013, Marginal Employment, Unemployment Duration and Job Match Quality, *Journal of Applied Econometrics*, 28(4), 604-627.
- Card, D. og P.B. Levine, 2000, Extended benefits and the duration of UI spells: evidence from the New Jersey extended benefit program. *Journal of Public Economics*, 78 (1-2), s. 107-138.
- Card, D., R. Chetty og A. Weber, 2007a, Cash-on-Hand and Competing Models of Intertemporal Behavior: New Evidence from the Labor Market. *The Quarterly Journal of Economics*, 122 (4), s. 1511-1560.
- Card, D., R. Chetty og A. Weber, 2007b, The Spike at Benefit Exhaustion: Leaving the Unemployment System or Starting a New Job? *The American Economic Review*, 97 (2), s. 113-118.
- Cockx, B. og J. Ries, 2004, The Exhaustion of Unemployment Benefits in Belgium: Does it Enhance the Probability of Employment? *IZA Discussion Paper 1177*.
- Degen, K. og R. Lalive, 2013, How Do Reductions in Potential Benefit Duration Affect Medium-Run Earnings and Employment?, Manuscript HEC Lausanne.
- Falch, N.S., I. Hardoy og K. Røed, 2012, Analyse av en dagpengereform: Virkninger av forkortet dagpengeperiode. *Søkelys på Arbeidslivet*, 29 (3), s. 181-197.

- Farber, H.S. og R.G. Valletta, 2013, Do Extended Unemployment Benefits Lengthen Unemployment Spells? Evidence from Recent Cycles in the U.S. Labor Market. NBER Working Paper 19048.
- Farber, H.S., J. Rothstein og R.G. Valletta, 2015, The Effect of Extended Unemployment Insurance Benefits: Evidence from the 2012-2013 Phase-out, *IZA DP 8784*.
- Figura, A. og R. Barnichon, 2014, The Effects of Unemployment Benefits on Unemployment and Labor Force Participation: Evidence from 35 years of Benefits Extensions, Federal Reserve Board, Washington
- Filges T., L.P. Geerdsen, A.S.D. Knudsen, A.M.K. Jørgensen og K. Kowalsk, 2013, Unemployment Benefit Exhaustion: Incentive Effects on Job Finding Rates: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews 2013:4*.
- Fitzenberger, B. og Wilke, R. A., 2007, New insights on unemployment duration and post unemployment earnings in Germany: Censored box-cox quantile regression at work, *IZA discussion paper no. 2609*.
- Fujita, S., 2010, Effects of Extended Unemployment Insurance Benefits: Evidence from the Monthly CPS. Federal Reserve Bank of Philadelphia Working Paper 10-35.
- Gritz, R. M. og MaCurdy, T. , 1992, Unemployment compensation and episodes of nonemployment, *Empirical Economics*, 17, 183-204.
- Groot, N. og B.van der Klaauw, 2014, The effects of reducing the entitlement period to unemployment insurance benefits, *IZA DP 8336*.
- Hermansen, M., 2014, Effekter af en toårig dagpengeperiode på beskæftigelse og ledighed: En foreløbig evaluering af dagpengereformen, arbejdsrapport fra Det Økonomiske Råd.
- Hoelen, A., 1977, Effects of unemployment insurance entitlement on duration and job search outcome, *Industrial and Labor Relations Review* 30: 45-50.
- Hunt, J., 1995, The effect of unemployment compensation on unemployment duration in Germany, *Journal of Labor Economics* 13: 88-120.
- Jurajda, S. og Tannery, F. J., 2003, Unemployment durations and extended unemployment benefits in local labor markets. *Industrial & Labor Relations Review*, 56, 324-348.

Katz, L. F. and Meyer, B.D., 1990, The impact of the potential duration of unemployment benefits on the duration of unemployment, *Journal of Public Economics* 41: 45-72.

Lalive, R. og J. Zweimüller, 2004, Benefit Entitlement and Unemployment Duration: The Role of Policy Endogeneity. *Journal of Public Economics*, 88 (12), s. 2587-2616.

Lalive, R., J.v. Ours og J. Zweimüller, 2006, How Changes in Financial Incentives Affect the Duration of Unemployment. *The Review of Economic Studies*, 73 (4), s. 1009-1038.

Lalive, R., 2008, How do extended benefits affect unemployment duration? A regression discontinuity approach. *Journal of Econometrics*, 142 (2), s. 785-806.

Lalive, R., J. van Ours og J. Zweimüller, 2012, Equilibrium unemployment and the duration of unemployment benefits, *Journal of Population Economics*, 24,4, 1385-1409.

Lalive, R., C. Landais og J. Zweimüller, 2013, Market Externalities of Large Unemployment Insurance Extension Programs. IZA Discussion Paper 7650.

Lauringson, A., 2010, Disincentive effects of unemployment insurance benefits: Maximum benefit duration versus benefit level, *Baltic Journal of Economics*, 11 (1), 25-50

Le Barbanchon, T. ,2012, The Effects of the Potential Duration of Unemployment Benefits on Unemployment Exits to Work and Match Quality in France, Centre de Recherche en Economie et Statistique Working Papers.

Lo, S.M.S., G. Stephan og R. Wilke, 2011, Estimating the Latent Effect of Unemployment Benefits on Unemployment Duration. *IZA Discussion Paper* 6650.

Machikita, T., M. Kohara og M. Sasaki, 2013, The Effects of Extended Unemployment Benefit on the Job Finding Hazards: A Quasi-Experiment in Japan, *IZA Discussion Paper* 7559.

Meyer, B.D., 1990, Unemployment Insurance and Unemployment Spells, *Econometrica*, 58 (4), s. 757-782.

Meyer, B.D. og W.K.C. Mok, 2007, Quasi-Experimental Evidence on the Effects of Unemployment Insurance from New York State, *NBER Working Paper* 12865.

Moffitt, R. and W. Nicholson, 1982, The Effect of Unemployment Insurance on Unemployment: The Case of Federal Supplemental Benefits, *Review of Economics and Statistics*, 64(1), 1-11.

- Moffitt, R., 1985, The effect of the duration of unemployment benefits on work incentives: an analysis of four data sets, *Unemployment Insurance Occasional Paper 85-4*, US Department of Labor Employment and Training Administration, Washington, DC: the Service.
- Ours, J. og M. Vodopivec, 2006, How Shortening the Potential Duration of Unemployment Benefits Affects the Duration of Unemployment: Evidence from a Natural Experiment, *Journal of Labor Economics*, 24 (2), 351-378.
- Puhani, P. A., 2000, Poland on the dole: The effect of reducing the unemployment benefit entitlement period during transition, *Journal of Population Economics*, 13, 35-44.
- Rothstein, J., 2011, Unemployment insurance and job search in the Great Recession. *Brookings Papers on Economic Activity*, 143-213.
- Sanz, Y. R., 2010, Unemployment insurance and job turnover in Spain. *Working paper series No. 10.08*, Universidad Pablo de Olavide, Department of Economics.
- Schmieder, J.F., T. von Wachter og S. Bender, 2012a, The long-term effects of UI extensions on employment, *American Economic Review*, 102 (3), 514-519.
- Schmieder, J.F., T. Wachter og S. Bender, 2012b, The Effects of Extended Unemployment Insurance Over the Business Cycle: Evidence from Regression Discontinuity Estimates Over 20 Years, *Quarterly Journal of Economics*, 127 (2), 701-752.
- SFI, 2014, Konsekvenser af dagpengeperiodens halvering – en kvantitativ undersøgelse af effekten for de ledige, SFI
- Sokbae, L. og Wilke, R. A., 2009, Reform of unemployment compensation in Germany: A nonparametric bounds analysis using register data, *Journal of Business & Economic Statistics*, 27, 193-205
- Winter-Ebmer, R., 1998, Potential unemployment benefit duration and spell length: Lessons from a quasi-experiment in Austria, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 60, 33-45.
- Valetta, R., 2014, Recent Extensions of U.S. Unemployment Benefits: Search Responses in Alternative Labor Market States, *IZA DP 8247*.

6. Effekt af ydelsens tidsprofil

Dette afsnit omhandler effekten af, hvordan ydelsesprofilen udvikler sig med ledighedsperiodens længde. Med ydelsesprofilen mener vi, hvordan niveauet af ydelsen ændres over ledighedsperioden. Fx kunne ydelsesprofilen være faldende, stigende eller konstant over ydelsesperioden. Der findes en større teoretisk litteratur omkring dette emne gående tilbage til Shavell og Weiss (1979), der prøver at bestemme den optimale ydelsesprofil givet trade-off'et imellem forsikring og introduktionen af moral hazard. Litteraturen har ikke nået en konsensus, men de fleste af de nyere papirer anbefaler enten en konstant eller faldende profil. Vi vil ikke komme nærmere ind på denne litteratur i rapporten, da den ikke involverer empiriske studier.

Generelt, viser det sig svært at lave gode empiriske studier omkring effekten af ydelsesprofilen, da det ideelt kræver, at der eksisterer forskellige profiler på samme tidspunkt for ens individer. Det gør det endnu sværere, hvis man gerne vil holde den totale udbetaling konstant, men ændre profilen af den. Vi har valgt at medtage studier af effekten fra fratrædelsesgodtgørelse, da dette kan ses som en ydelsesprofil med en stor udbetaling på den første ledighedsdag.

Vi har været i stand til at finde 5 studier. Generelt set finder vi, at

- En ydelsesprofil med en engangsudbetaling den første dag (kontra ingen udbetaling) reducerer afgangsraten til beskæftigelse.
- En budget-neutral omlægning fra en profil med en engangsudbetaling den første dag plus lav konstant ydelse til en profil med højere konstant ydelse men uden udbetaling på den første dag medfører en reduktion i afgangsraten til beskæftigelse.

Bemærk, at den første konklusion ikke er et argument imod en ydelsesprofil med en engangsudbetaling, da man her sammenligner dem med en engangsudbetaling med dem uden og ellers samme ydelsesprofil. Dvs. at den totale udbetaling er forskellig imellem kontrol- og treatmentgrupperne.

Tre af de 5 studier er faktisk studier af effekten af fratrædelsesgodtgørelse på arbejdsløshedsperioden. Vi vil dog argumentere for, at en fratrædelsesgodtgørelse er ækvivalent til en ydelsesprofil, hvor en stor del af den samlede ydelse udbetales på den første arbejdsløshedsdag. Chetty (2008) bruger data fra 1991-1998 fra virksomheden Mathematica, USA og finder, at dem der modtager en fratrædelsesgodtgørelse har en 17-23 % lavere afgangsrate ud af arbejdsløshed. Chetty (2008) har dog ingen eksogen variation og kun meget

begrænsede kontrolvariable. Basten m. fl. (2014) bruger et Regression Discontinuity Design (RDD) til at identificere effekten af fratrædelsesgodtgørelse på afgangsraten til beskæftigelse. De bruger norske data for perioden 1995-2010. I denne periode gjaldt der for en overvældende del af den norske arbejdsstyrke, at ved fyring før 50 år, så fik de ingen fratrædelsesgodtgørelse, men hvis de blev fyret efter de var blevet 50, så ville de modtage en fratrædelsesgodtgørelse fra en arbejdsgiverfond. Dvs. at udbetalingen ikke påvirkede den enkelte virksomhed. Basten m. fl. (2014) finder, at effekten af at modtage en fratrædelsesgodtgørelse på 1,2 gange den månedlige løn er en 6 %-point lavere sandsynlighed for at være tilbage i arbejde et år efter fyringen. Card m. fl. (2007) bruger også et RDD som identifikationskilde. De bruger østrigske data for perioden 1981-2001 og det faktum, at arbejdere i Østrig i denne periode fik en fratrædelsesgodtgørelse såfremt de havde været ansat i tre eller flere år. Card m. fl. (2007) finder, at effekten af at modtage en fratrædelsesgodtgørelse på to gange den månedlige løn reducerer den ugentlige afgangsrate til beskæftigelse med 8-12 %. Dvs. at alle tre studier, der kigger på effekten af fratrædelsesgodtgørelser, finder statistiske signifikante negative effekter. Disse fund understøtter det argument der fremføres af Chetty (2008), nemlig, at en mulig anden kilde til den negative effekt på afgangsraten af højere ydelse skyldes en likviditetseffekt, se afsnittet om effekten af ydelsesniveaet for en nærmere diskussion. Grunden til at studierne understøtter Chetty's argument, er at fratrædelsesgodtgørelsen gives ubetinget af arbejdsløshed. Den burde derfor ikke påvirke arbejdsløshedslængden, såfremt der var perfekte kapital markeder.

I modsætning til de tre ovenstående studier, så sammenligner Bennmarker m. fl. (2007) forskellige ydelsesprofiler, der ikke kun varierer ved at kontant udbetaling i starten af arbejdsløshedsperioden. De bruger to svenske reformer, der introducerede et højere ydelsesniveau i de første 20 uger af arbejdsløshed end de efterfølgende uger. Bennmarker m. fl. (2007) bruger en diff-in-diff strategi som identifikation, hvor kontrolgruppen er dem der ikke er påvirket af reformerne. De finder ingen signifikant effekt af den højere ydelse i de første 20 uger generelt. Men når de opdeler på kvinder og mænd, så finder de negative effekter for mænd og positive effekter for kvinder på afgangsraten til beskæftigelse af den nye profil med højere ydelse. Dette undrer forfatterne, og de tror at det skyldes en samtidig reform af barselssystemet i Sverige. Det er klart at andre reformer i dataperioden, der også ville påvirke afgangsraterne overtræder identifikationsantagelserne og dermed kan det være vanskeligt at drage nogen kausalfortolkning af resultaterne.

Uusitalo og Verho (2010) bruger en reform i Finland i januar 2003 som identifikation. Reformen ændrede i grove træk arbejdsløshedsforsikringssystemet fra at være et system, hvor de arbejdsløse fik en fratrædelsesgodtgørelse (ca. en månedsløn) og en indkomstgradueret ydelse til et system, hvor der ikke er

nogen fratrædelsesgodtgørelse, men en højere indkomst gradueret ydelse i de første 150 dage af arbejdsløshed. Reformen påvirkede ikke alle arbejdsløse og disse kan derfor bruges som kontrolgruppe. Reformen var designet med det sigte, at den højere ydelse skulle kompensere for den manglede fratrædelsesgodtgørelse i gennemsnit (under antagelse af ingen adfærdseffekter). Den samlede effekt af den bortfaldne fratrædelsesgodtgørelse og den tilsvarende højere ydelse er, at afgangsraten til beskæftigelse falder med 17 procent. Dette kan tolkes, som effekten af at gå fra et system med front-loading af ydelsen (fratrædelsesgodtgørelsen) til et system, hvor den tidligere front-loaded ydelse nu er spredt ud over de første 150 dage og betinget af fortsat arbejdsløshed.

Litteratur

Basten, C., A. Fagereng, A. og K. Telle, 2014, Cash-on-hand and the duration of job search: quasi-experimental evidence from Norway, *Economic Journal*, 124, 540-568.

Bennmarker, H., K. Carling og B. Holmlund, 2007, Do Benefit Hikes Damage Job Finding? Evidence from Swedish Unemployment Insurance Reforms. *LABOUR*, 21 (1) 85–120.

Chetty, R., 2008, Moral Hazard versus Liquidity and Optimal Unemployment Insurance, *Journal of Political Economy*, 116, 2, p. 173-234.

Card, D., R. Chetty og A. Weber, 2007, Cash-on-Hand and Competing Models of Intertemporal Behavior: New Evidence from the Labor Market, *Quarterly Journal of Economics*, 122, 4, p. 1511-1560.

Shavell, S. og L. Weiss, 1979, The Optimal Payment of Unemployment Insurance Benefits over Time, *Journal of Political Economy*, 87(6), 1347-1362.

Uusitalo, R. og J. Verho, 2010, The effect of unemployment benefits on re-employment rates: Evidence from the Finnish unemployment insurance reform, *Labour Economics*, 17 (4), s. 643-654.

7. Ydelsessystemet og overgang fra beskæftigelse til ledighed

I dette afsnit undersøges om indretningen af ydelsessystemet påvirker overgang fra beskæftigelse til ledighed. Der kan være flere kanaler hvor igennem ydelsessystemet kan påvirke denne transition. Eksempelvis kan der være en moral hazard effekt på udbudssiden, hvis beskæftigede påvirkes af muligheden for at modtage ydelse og reducerer indsatsen i beskæftigelse og dermed påvirker sandsynligheden for at miste jobbet. På den anden side kan virksomhederne anvende ydelsessystemet som en mulighed for at placere arbejdskraft der eventuelt midlertidigt ikke indgår i produktionen. Omfanget af såkaldt midlertidig hjemsendelse kan således forventes at blive påvirket af muligheden og omfanget af ydelse.

I afsnittet præsenteres studier der undersøger om det at optjene retten til ydelse påvirker overgangen til ledighed og studier der undersøger om generøsiteten af ydelsessystemet påvirker overgangen til ledighed. Sidstnævnte skelner mellem effekten af ydelsesniveau og ydelseslængde.

Der kunne også være en effekt på afgang fra ledighed til beskæftigelse ved en ændring af reglerne for hvornår en ledig optjener retten til ydelse. Er en ledig eksempelvis løbet tør for ydelse vil incitamentet til at finde beskæftigelse styrkes hvis det var lettere at genoptjene retten til ydelse, da det øger værdien af at overgå til beskæftigelse. Der er ikke fundet studier der har undersøgt om denne mulige mekanisme kan identificeres kvantitativt.

Effekt af ret til ydelse

De studier der præsenteres i dette afsnit undersøger om personer der er i beskæftigelse i større grad overgår til ledighed når de har optjent retten til ydelse.

Der er fundet 11 studier der alle finder en signifikant effekt på overgangen til ledighed når den beskæftigede har optjent retten til ydelse.

Tabel 5 indeholder en summarisk oversigt over de fundne artikler.

Tabel 5: Oversigt over artikler vedrørende effekt af ret til ydelse

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Effekt
Christofides, L.M. og C.J. McKenna (1996)	Canada	1986-1988	Varighedsmodel	Regional variation	+
Christofides, L.M. og C.J. McKenna (1995)	Canada	1988-1989	Varighedsmodel	Regional variation	+
Baker, M. og S. Rea, 1998	Canada	1988-1990	Varighedsmodel	Reform der ændrede optjeningskravet midlertidigt for ledige i bestemte regioner	+
Green, D.A. og T.C. Sargent (1998)	Canada	1988-1991	Varighedsmodel	Regional variation	+
Green, D. A. og W.C. Riddell (1997)	Canada	1989-1990	Varighedsmodel	Reform der ændrede optjeningskravet midlertidigt for ledige i bestemte regioner	+
Ejrnæs, M. og S. Hochguertel, 2013	Danmark	1981-1998	Bivariate random effects probit	Reform der øgede incitamentet for selvstændige til at blive medlem af en A-kasse.	+
Falch (2015a)	Norge	2003-2009	Regression Discontinuity	Variation i tidligere løn	+
Falch (2015c)	Norge	2004-2010	Varighedsmodel	Beregningsmetode af ydelse giver eksogen variation	+
Rebello-Sanz, Y. R. (2012)	Spanien	2000-2007	Varighedsmodel	Variation i akkumuleret anciennitet på tværs af job	+
Hägglund, P., 2009	Sverige	1990-1998	Varighedsmodel	Reform der øgede optjeningskravet	+
Jurajda (2002)	USA	1974-1979	Varighedsmodel	Midlertidige forlængelser og et specielt ydelsesprogram målrettet ledige der er specielt udsatte for international konkurrence	+

Note: Effekt angiver om afgang fra beskæftigelse til ledighed blev påvirket af optjening af ydelsesret. Et + angiver, at overgangen steg ved optjening af ydelsesret.

Der er fem canadiske studier, der alle baserer sig på surveydata fra slutningen af 1980'erne. De identificerer effekten af at optjene retten til ydelse ved at udnytte regionale forskelle i reglerne for hvor meget beskæftigelse der skal til for at opnå ydelse. Denne forskel stammer fra det konjunkturafhængige canadiske ydelsessystem. Afhængig af den regionale ledighedsprocent afgøres optjeningskravet for at modtage ydelse, hvilket betyder at ledige på tværs af landet skal opfylde forskellige optjeningskrav. I Green & Riddell (1997) og Baker & Rea (1998) udnyttes endvidere en kortvarig reform der i en afgrænset periode gav alle ledige samme optjeningskrav uafhængig af hvilken region de boede i. Artiklerne anvender samme empiriske metode som er at undersøge om afgangsraten fra beskæftigelse til ledighed ændres når den ledige optjener retten til ydelse. Christofides og McKenna (1995, 1996) finder, at afgangsraten fra beskæftigelse til ledighed stiger når retten til ydelse er genoptjent. Green og Sargent (1998) opdeler beskæftigelse på sæson- og ikke-sæsonjob. For sæsonjob findes en klar effekt når den beskæftigede har optjent retten til ydelse. Effekten er stærkest når den beskæftigede har været beskæftiget i et omfang der giver ret til ydelse frem til næste sæson. Resultaterne antyder, at op mod 20 % af de beskæftigede overgår til ledighed som følge af, at de har optjent retten til ydelse. For ikke-sæson job findes en mindre effekt, der dog er statistisk signifikant. Baker og Rea (1998) udnytter en kortvarig reform og opnår dermed lidt stærkere identifikation end de to øvrige canadiske artikler. De estimerer modeller på tværs af canadiske regioner og finder forskellige effekter afhængig af hvilken region de undersøger. Det generelle resultat er dog, at afgangsraten til ledighed stiger omkring tidspunktet hvor retten til ydelse er optjent. Green og Riddell (1997) udnytter samme reform som Baker og Rea (1998) og finder, at en betydelig del af beskæftigelsesforløbene forlænges til det tidspunkt hvor de opnår ret til ydelse som følge af reformændringen. De finder endvidere, at effekten ses for de beskæftigelsesforløb der afsluttes pga. afskedigelse og ikke på grund af opsigelse, hvilket antyder, at virksomhedernes adfærd påvirkes af ydelsessystemets indretning. Sidstnævnte pointe relaterer sig til diskussionen om midlertidig hjemsendelser. Den observerede adfærd er derfor konsistent med Feldstein (1978) der argumenterer for at brugen af midlertidig hjemsendelse er subsidieret af ydelsessystemet.

Jurajda (2002) undersøger amerikanske surveydata fra 1974 til 1979 og bruger blandt andet statslige forskelle i ydelsessystemet til at undersøge om ret til ydelser påvirker overgang til ledighed. Han finder, i stil med Green & Riddell (1997), at der er en positiv effekt på overgangen til ledighed som følge af afskedigelser men ikke som følge af opsigelser.

Hägglund (2009) undersøger effekten af to svenske reformer fra henholdsvis 1994 og 1997. Begge reformer strammede optjeningskravet for at være berettiget til ydelse. Hägglund (2009) finder, at øgede optjeningskrav forlænger beskæftigelsesperioden. Således angives, at et 5 ugers længere optjeningskrav vil øge beskæftigelsesperioden med 2,3 uger. Hägglund (2009) foretager en delanalyse for landbrugssektoren i Norrbotten ud fra et argument om, at det er en mere sæsonbetonet sektor og finder at størrelsen på effekten stiger markant. Dette resultat er således i tråd med resultatet i Green og Sargent (1998), der også fandt at længden af sæsonarbejde vil være mere følsom over for ændringer i optjeningskrav end ikke-sæson betonet beskæftigelse.

I Rebello-Sanz (2012) undersøges om beskæftigede på det spanske arbejdsmarked oplever større overgang til ledighed når de optjener retten til ydelse. Identifikationen kommer primært fra, at beskæftigede på ansættelsestidspunktet har forskellig beskæftigelsesanciennitet og dermed optjener retten til ydelse på forskellige tidspunkter i det aktuelle beskæftigelsesforløb. Rebello-Sanz (2012) skelner mellem om afgang fra beskæftigelse sker via opsigelse eller afskedigelse. Analysen finder en signifikant stigning i afskedigelser omkring det tidspunkt hvor den ledige har optjent retten til ydelser, men ikke i opsigelser.

Der er to norske studier Falch (2015a,c) der benytter sig af forskellige quasi-eksperimentielle forhold til at undersøge om retten til ydelse påvirker overgangen fra beskæftigelse til ledighed. I Falch (2015a) udnyttes at retten til ydelse i det norske system bestemmes af den tidligere løn. Ved at sammenligne personer der har en indkomst der er lige under det niveau der berettiger til ydelse med personer der lige netop har ret til ydelse findes, at sandsynligheden for at afgå fra beskæftigelse til registreret ledighed stiger. Effekten svarer til en 30 % forøgelse af den månedlige overgangssandsynlighed. I Falch (2015c) udnyttes, at tidspunktet for indtrædelse på arbejdsmarkedet skaber eksogen variation i forhold til hvornår en ledig opnår ret til ydelse. Der fokuseres på indvandrere og nyuddannede og baseret på en varighedsmodel findes, at beskæftigede der opnår ret til ydelse overgår til ledighed med en større rate end beskæftigede uden ret til ydelse.

Der er endvidere et studie af Ejrnæs og Hochguertel (2013) på danske data. De undersøger effekten af at have en arbejdsløshedsforsikring for selvstændig erhvervsdrivende. Da tegningen af en arbejdsløshedsforsikring er frivillig i det danske system er der en selektion i hvilke selvstændige, der har valgt at tegne en arbejdsløshedsforsikring hos en A-kasse. I artiklen udnyttes en reform fra

efterlønsordningen i 1992. Før 1992 skulle man være medlem af en a-kasse i 10 år for at optjene retten til efterløn. Fra 1992 og frem forøgedes kravet til 20 års medlemskab. Dvs. personer der var mellem 40 og 50 år fik et ekstra incitament til at tegne en arbejdsløshedsforsikring. Ejrnæs og Hochguertel (2013) viser, at tilslutningen til dagpengesystemet steg for aldersgruppen mellem 40 og 50 og de anvender denne reform til at identificere effekten af medlemskab af a-kasse på sandsynligheden for at blive ledig. De finder, at ledighedssandsynligheden stiger med 0,6 %-point sfa. retten til ydelse.

Samlet set tyder det altså på, at det at en beskæftiget person har ret til ydelse påvirker sandsynligheden for at personen overgår til ledighed positivt. Litteraturen giver ikke noget præcist svar på hvad der trækker denne effekt. I de tre studier hvor det har været muligt at skelne mellem årsagen til, at en beskæftiget overgår til ledighed er resultatet i alle tre studier, at det skyldes en højere afgangsrate som følge af afskedigelse. Dette kunne indikere, at virksomhederne påvirkes af ydelsessystemets indretning eventuelt i forbindelse med planlagte midlertidige hjemsendelser. Der er dog ikke noget i litteraturen der kan fastslå om dette er årsagen til den observerede sammenhæng samtidig med, at der kan være datamæssige udfordringer i forhold til at identificere hvad der er afskedigelser og opsigelser.

Effekt af ydelsesniveau og længde

Der endvidere en række studier der har undersøgt om ydelsesniveauet eller ydelseslængde har nogen indflydelse på overgangen fra beskæftigelse til ledighed. Disse studier præsenteres i dette underafsnit.

Der er tale om relativ beskeden litteratur med fokus på ydelseslængde, og effekterne er ikke entydige. Der er således ikke nogen klar indikation af om ændringer i ydelsesniveau eller ydelseslængde påvirker tilgangen til ledighed. En vigtig skelnen især i forhold til ændringer i ydelseslængde er i forhold til overgang til pension. Der er en række studier der finder, at der er forskelle i reaktionsmønstre afhængig af hvor tæt personerne er på pensionering og om det er muligt at modtage ydelse frem til pensionering.

Tabel 6: Oversigt over artikler vedrørende effekt af ydelseslængde og niveau

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Instrument	Effekt
Baguelin, O. og D. Remillon, 2014	Frankrig	2001-2005	Diff-in-diff	Reform	Ydelseslængde	+
Tuit og van Ours (2010)	Holland	2001-2005	OLS	Reform	Ydelseslængde	+
Falch (2015b)	Norge	2000-2008	Diff-in-diff	Reform	Ydelseslængde	0
Dlugosz, S., Stephan, G., & Wilke, R. A. (2013).	Tyskland	2001-2007	Diff-in-diff	Reform	Ydelseslængde	+
Grogger og Wunsch (2012)	Tyskland	2004-2006	OLS	Reform	Ydelseslængde	+
Fitzenberger, B., & Wilke, R. A. (2009).	Tyskland	1975-1997	Diff-in-diff	Reformer	Ydelseslængde	+
Jurajda (2002)	USA	1974-1979	Varighedsmodel	Midlertidige forlængelser	Ydelseslængde	0
Lalive, R., Van Ours, J., & Zweimuller, J. (2011)	Østrig	1987-1991	Diff-in-diff	Reform	Ydelseslængde	+
Winter-Ebmer, R. (2003).	Østrig	1986-1991	Diff-in-diff	Reform	Ydelseslængde	+
Falch (2015c)	Norge	2004-2010	Varighedsmodel	Beregningsmetode af ydelse giver eksogen variation	Ydelsesniveau	0
Jurajda (2002)	USA	1974-1979	Varighedsmodel	Midlertidige forlængelser	Ydelsesniveau	0
Topel (1983)	USA	1975	Varighedsmodel	Variation på tværs af stater	Ydelsesniveau	+

Note: Effekt angiver om afgang fra beskæftigelse til ledighed blev påvirket af ydelsesniveau eller længde. Et + (-) angiver, at overgangen til ledighed stiger (falder) i takt med at systemet bliver mere generøst. Et 0 angiver at der ikke er nogen effekt.

Der er fundet 9 studier der undersøger effekten af ydelseslængden. I et tysk studie af Fitzenberger og Wilke (2009) undersøges hvordan en forlængelse af ydelsesperioden forårsaget af reformer i 1980'erne påvirkede overgang fra beskæftigelse. De har ikke præcise data for ledighed, så de bruger overgang til ikke-beskæftigelse. De finder, at beskæftigede der fik ret til en længere ydelsesperiode havde en større overgang til ikke-beskæftigelse. Samme mønster findes i en anden tysk undersøgelse af Dlugosz m. fl. (2013). De undersøger effekten af en reform fra 2006 der forkortede ydelsesperioden for beskæftigede

over 45 og finder, at overgangen til ledighed faldt for beskæftigede der oplevede et fald i ydelsesperioden i tilfælde af ledighed.

To østrigske studier finder samme effekt som i de tyske studier. I Winter-Ebmer (2003) undersøges en reform der forlængede ydelsesperioden 52 til 209 uger for ledige over 50 år som boede i specifikke regioner i Østrig. Studiet finder at overgangen til ledighed steg som en følge af reformen. I Lalive m. fl. (2011) undersøges en anden reform der forlængede ydelsesperioden fra 30 uger til 39/52 uger afhængig af alder. Analysen finder, at en længere ydelsesperiode udløser en 10 % stigning i den kvartalsvise tilgang til ledighed.

Jurajda (2002) anvender amerikanske surveydata fra 1974 til 1979 og bruger blandt andet et arbejdsmarkedsprogram, der forlængede ydelsesperioden for personer der blev ramt af ledighed som følge af globalisering til at opnå variation i den mulige ydelseslængde i forbindelse med ledighed. Jurajda (2002) finder ikke nogen effekt på overgangen til ledighed for beskæftigede der kunne opnå en længere ydelsesperiode.

I et nyere norsk studie undersøger Falch (2015b) om overgangen fra beskæftigelse til ledighed blev påvirket af en forkortelse af ydelsesperioden. Reformer af ydelsesperioden i Norge i 2003 og 2004 betød en markant forkortelse af ydelsesperioden for personer der blev ledige. På grund af den måde retten til ydelse og fastsættelsen af ydelseslængden bestemmes på i det norske system er det muligt at gennemføre en difference-in-differences analyse for at bestemme om ydelseslængden påvirker overgang til ledighed. Analysen finder ikke nogen sammenhæng mellem ydelseslængde og overgang til ledighed.

Der er tre studier der undersøger effekten af ændringer i ydelseslængde på afgang fra beskæftigelse og som primært identificerer effekter i relation til muligheden for at modtage ydelse frem mod pensionering. Disse studier relaterer sig derfor til studiet af Winter-Ebmer (2003), der også har fokus på personer tæt på pensionsalderen. I et hollandsk studie af Tuit og van Ours (2010) undersøges effekten af en reform der reducerede ydelsesperioden kraftigt for ledige over 57½ år. Før reformen var der en bemærkelsesværdig stigning i afgang fra beskæftigelse til ledighed netop omkring det tidspunkt hvor beskæftigede fyldte 57½. På dette tidspunkt var de lige præcis berettiget til ydelse frem til den officielle pensionsalder. Efter reformen forsvandt dette mønster i takt med, at muligheden for at være på ydelse fra man var fyldt 57½ til

pensionering blev afskaffet. I et tysk studium af Grogger and Wunsch (2013) undersøges ligeledes effekten af en reform der reducerede ydelsesperioden. De finder, at der er et fald i afgang fra beskæftigelse til ledighed blandt de aldersgrupper der før reformen kunne være på ydelse frem til pensionering. De finder ingen effekt for yngre grupper. Resultatet i denne analyse tyder således på, at der er en effekt af ydelseslængde når ydelse kan bruges som en bro frem mod pensionering, men at der ikke er en effekt for beskæftigede langt fra pensionsalderen. Resultatet fra Grogger og Wunsch (2012) bekræftes i et fransk studium af Baguelin og Remillon (2014). De undersøger effekten af en fransk reform der reducerede ydelseslængden og fandt, at beskæftigede der var tæt på pensionsalderen var ældre når de overgik til ledighed der førte frem mod pensionering. Der genfindes således samme billede som i Tuit og van Ours (2010). Før reformen var der en påfaldende høj overgang fra beskæftigelse til ledighed præcis ved den alder, hvor man kunne være på ydelse frem mod pensionering. Efter reformen blev denne adfærd ændret således, at den bemærkelsesværdige og unaturlige afgang fra beskæftigelse til ledighed nu fandt sted ved det aldersniveau der gav mulighed for at være på ydelse frem mod pensionering. For yngre beskæftigede blev der ikke identificeret klare effekter af ændringen i ydelseslængden.

Der er tre studier der undersøger effekten af ydelsesniveau på afgang fra beskæftigelse til ledighed. I et ældre amerikansk studium finder Topel (1983) på baggrund af retrospektive survey data fra 1975, at ledige der har mulighed for højere ydelse i større omfang overgår til ledighed som følge af afskedigelse. Variation i ydelsesniveau kommer fra forskellige ydelsesniveauer på tværs af amerikanske stater. Topel (1983) konkluderer, at effekten af ydelsesniveau er stærkere for ledige der er midlertidigt hjemsendte. Det tidligere nævnte studium af Jurajda (2002) indeholder også en analyse af om ydelsesniveau påvirker overgang til ledighed. Jurajda (2002) finder ingen signifikant sammenhæng. Det samme gælder i et norsk studium af Falch (2015c). Hun bruger en varighedsmodel til at undersøge om ydelsesniveauet påvirker overgang til ledighed fra beskæftigelse. Variation i ydelsesniveau opnås som følge af udregningsreglerne i det norske ydelsessystem. På grund af periodiseringen i det norske ydelsessystem kan to ledige med samme beskæftigelseshistorik og samme tidligere lønindkomst være berettiget til forskellige ydelsesniveauer afhængig af hvornår på året de entrerede arbejdsmarkedet.

De tre studier der ser på forskellige i ydelsesniveau kan naturligt sammenlignes med de studier der blev beskrevet tidligere i dette afsnit der så på effekten af at have ret til ydelse eller ej. Her er der også tale om en niveauforskel i hvilken offentlig overførsel en ledig kan modtage. De tre studier præsenteret oven for er således relateret til de øvrige, men hvor forskellen i ydelsesniveau typisk vil være mindre end de førstnævnte studier.

Samlet set er der ikke en overvældende stor litteratur der undersøger om niveauet eller længden af ydelse påvirker tilgangen til ledighed. Af de 12 studier der præsenteres finder de 8 en sammenhæng der understøtter resultatet fra første del af dette afsnit, nemlig at retten til ydelse er forbundet med højere afgang fra beskæftigelse til ledighed. De fire øvrige finder ingen effekt. Blandt de studier der finder en positiv effekt af længere ydelseslængde på overgang fra beskæftigelse til ledighed er der dog en klar tendens til at denne effekt er stærkest for personer, der kan fortsætte på ydelse frem mod pensionering. I de studier der finder en positiv effekt for denne type personer identificeres ingen effekter for yngre beskæftigede.

Litteratur

Baguelin, O. og D. Remillon, 2014, Unemployment insurance and management of the older workforce in a dual labor market: Evidence from France, *Labour Economics*, 30 (2014) 245–264.

Baker, M. og S. Rea, 1998, Employment spells and unemployment insurance eligibility requirements, *Review of Economics and Statistics*, 1, 80-94.

Christofides, L. N., og McKenna, C. J., 1995, Unemployment insurance and moral hazard in employment. *Economics Letters*, 49(2), 205–210.

Christofides, L.M. og C.J. McKenna, 1996, Unemployment insurance and job duration in Canada, *Journal of Labor Economics*, 14, 286-312.

Dlugosz, S., Stephan, G., og Wilke, R. A., 2013, Fixing the Leak: Unemployment incidence before and after a major reform of unemployment benefits in Germany. *German Economic Review*, 15(3), 329–352.

Ejrnæs, M. og S. Hochguertel, 2013, Is business failure due to lack of effort? Empirical evidence from a large administrative sample, *Economic Journal*, 123, 791–830.

Falch, N., 2015a, Tempted into joblessness?, Arbejdspapir, Frisch Center, Oslo Universitet

Falch, N., 2015b, Analysis of an unemployment insurance reform in Norway, Arbejdspapir, Frisch Center, Oslo Universitet

Falch, N., 2015c, The unemployment insurance replacement rate and job durations, Arbejdspapir, Frisch Center, Oslo Universitet

Feldstein, M.S., 1978, The effect of unemployment insurance on temporary layoff unemployment, *American Economics Review*, 68, 834–846.

Fitzenberger, B., og Wilke, R. A., 2009, Unemployment Durations in West-Germany Before and After the Reform of the Unemployment Compensation System during the 1980s. *German Economic Review*, 11(3), 336–366.

Green, D.A. og W.C. Riddell, 1997, Qualifying for unemployment insurance: an empirical analysis, *Economic Journal*, 107, 67-84.

Green, D.A. og T.C. Sargent, 1 998, Unemployment insurance and job durations: seasonal and non-seasonal jobs, *Canadian Journal of Economics*, 31, 247-278.

Grogger, J. og Wunsch, C., 2013, Unemployment Insurance and Departures form Employment. Evidence from a German Reform VU University Amsterdam, mimeo.

Hägglund, P., 2009, Effects of Changes in the Unemployment Insurance Eligibility Requirements on Job Duration — Swedish Evidence, *Labour*, 23 (2), 237–256.

Jurajda, S., 2002, Estimating the effect of unemployment insurance compensation on the Labor market histories of displaced workers, *Journal of Econometrics*, 108, 227–252.

Lalive, R., Van Ours, J. og Zweimuller, J., 2011, Equilibrium unemployment and the duration of unemployment benefits. *Journal of Population Economics*, 24, 1385–1409.

Rebollo-Sanz, Y., 2012, Unemployment insurance and job turnover in Spain, *Labour Economics*, 19(3), 403–426.

Topel, R. H., 1983, On Layoffs and Unemployment Insurance, *American Economic Review*, 73(4), 541–559.

Tuit, S. og van Ours, J., 2010, How changes in unemployment benefit duration affect the inflow into unemployment, *Economics Letters*, 109, 105–107.

Winter-Ebmer, R., 2003, Benefit duration and unemployment entry: A quasi-experiment in Austria, *European Economic Review*, 47, 259–273.

8. Effekter af supplerende ydelse til deltidsbeskæftigede

I mange lande tillader ydelsessystemet en fleksibel overgang fra fuldtidsledighed til fuldtidsarbejde. Det er således muligt at kombinere deltidsbeskæftigelse med deltidsledighed, hvor der udbetales en supplerende ydelse i den andel af tiden, hvor personen ikke er i beskæftigelse. Der er nationale forskelle i, hvordan de supplerende ydelser er indrettet.

I dette afsnit gennemgås den begrænsede litteratur, der har analyseret effekterne af at kunne modtage supplerende ydelser. Studierne fokuserer typisk på to aspekter af forekomsten af supplerende ydelser. På den ene side kan supplerende ydelse medvirke til at fastholde personer i deltidsarbejde, som de ellers ville have forladt for fuldtidsarbejde, såfremt de ikke havde fået den supplerende ydelse. På den anden side kan supplerende ydelse motivere til, at den ledige påtager sig deltidsarbejde, som kan fungere som et springbræt til fuldtidsarbejde.

De få studier der er på området finder tendenser på begge typer af reaktion. Således er der en indikation af at øges de supplerende ydelser er der flere der vælger at arbejde deltid, men på den andens side er der også studier der viser, at det faktum at der er en mulighed for at modtage supplerende ydelse kan øge overgangen til fuldtidsbeskæftigelse.

I Kyrrä (2010) analyseres effekten af det finske system med supplerende ydelse i perioden 1999-2000. I denne periode reduceres ydelsen med 0,5 euro per ekstra euro tjent i deltidsarbejde. Kyrrä (2010) estimerer en timing-of-events model, hvor der tages højde for selektionen ind i supplerende ydelse. Modellen estimeres separat for mænd og kvinder, og der skelnes imellem effekten af at den ledige er på supplerende ydelse på afgangsraten til fuldtidsbeskæftigelse, og effekten efter at den ledige har været på supplerende ydelse. Kyrrä (2010) finder, at for mænd, der har været deltidsbeskæftiget, er der en positiv effekt på afgangsraten til fuldtidsarbejde på 111 procent. Der er ikke nogen effekt, mens de er på supplerende ydelse. For kvinder findes der ingen signifikante effekter af at modtage eller have modtaget supplerende ydelser på afgangsraten til beskæftigelse.

Kyyrä m.fl. (2013) estimerer også en timing-of-events model. De analyserer danske fuldtidsarbejdsløse fra perioden 1999-2006. Kyyrä m.fl. (2013) finder, at mens den ledige er på supplerende ydelse, så reduceres afgangsraten ud af ledighed med 55 procent, men når den ledige er tilbage på almindelig ydelse, så finder de at adgangsraten er forøget med 32 procent i forhold til en sammenlignelig ledig, der ikke har været på supplerende ydelse. Når den forventede effekt af supplerende ydelse beregnes, så viser det sig, at den sidstnævnte effekt dominerer og ledighedsvarigheden generelt falder, hvis den ledige har været på supplerende ydelse. I studiet undersøges om der er heterogene effekter på tværs af demografiske grupper. De finder således, at for gifte kvinder, ledige funktionærer, og ledige fra fremstillingsindustrien, så forøger supplerende ydelse deres ledighedsperiode. Modsat så finder de, at ledighedsperioden formindskes for yngre og første generations ikke-vestlige indvandrere.

McCall (1996) bruger amerikanske data. Det amerikanske ydelsessystem er anderledes end det danske. Her tillades, at den ledige har en lønindkomst på til et givet beløb, der kaldes "the disregard", før ydelsen reduceres. Herefter reduceres ydelsen dog i en 1:1 relation med øget lønindkomsten over "the disregard". McCall bruger variation på tværs af stater i USA i beløbet som må tjenes før der reduceres i ydelsen. Han finder, at elasticiteten af ledighedsvarigheden med hensyn til "the disregard" er negativ og i størrelsesordenen fra -0,03 til -0,11. Dvs. at for ledige der kan tjene mere som deltidsansatte inden ydelsen reduceres ledighedsperiodens længde. En betydelig del af den reducerede ledighed skyldes en øget afgangsrate til deltidsarbejde, som i McCall (1996) tælles med som afgang fra ledighed.

Munts (1970) studerer individer i deltidsarbejde i Wisconsin, USA i 1967. Han holder mængden af arbejde op imod ydelsessystemet og finder at arbejderne i høj grad justerer mængden af arbejde til systemet. Det gøres så den samlede indkomst fra job og supplerende ydelse maksimeres.

Holen og Horowitz (1974) bruger observationer på stater i USA i 1971. De finder, at i stater med højere end gennemsnitlige supplerende ydelser er der flere deltidsledige. Og i stater, hvor andelen af ledige på supplerende ydelse ud af alle ledige er høj, er andelen af ledige med deltidsarbejde også høj. Det skal dog bemærkes, at denne undersøgelse ikke har et stort sæt af variable, der kan betinges på og dermed bliver antagelsen af om betinget uafhængighed (conditional independence assumption) mindre troværdig.

Udover de empiriske artikler, så har Ek og Holmlund (2011) opstillet en teoretisk søge- og matching model med et todelt arbejdsmarked med henholdsvis fuldtids- og deltidsarbejde. Den artikel er dog ren teoretisk af natur og vi vil derfor ikke gå i dybden med den.

Desuden findes der en større litteratur omkring effekten af deltidsarbejde som et springbræt til at få fuldtidsarbejde, men litteraturen omhandler ikke eksplicit ydelsessystemets understøttelse af deltidsarbejde, så derfor er den ikke medtaget her.

Litteratur

Ek, S. og B. Holmlund (2011). Part time unemployment and optimal unemployment insurance, CESIFO Working Paper 3370.

Holen, A. og Horowitz, S. (1974). Partial unemployment insurance benefits and the extent of partial unemployment, *Journal of Human Resources*, 9, 420–422.

Kyyrä, T. (2010). Partial Unemployment Insurance Benefits and the Transition Rate to Regular Work, *European Economic Review*, 54, 911-930

Kyyrä, T., Parrotta, P. og M. Rosholm (2013), The effect of receiving supplementary UI benefits on unemployment duration, *Labour Economics*, Vol. 21, 2013, s. 122-133.

McCall, B. (1996). Unemployment insurance rules, joblessness, and part-time work, *Econometrica*, 64, 647–682.

Munts, R. (1970). Partial benefit schedules in unemployment insurance: their effects on work incentives, *Journal of Human Resources*, 5, 160–176.

9. Effekter af ydelsessystemet på matchkvaliteten

Arbejdsløshedsforsikringens negative incitamentseffekter på søgeadfærd og reservationskrav afdækkes af studier af arbejdsløshedsforsikringens betydning for ledighedsperiodernes længde. Dette omhandler en kvantitativ effekt af arbejdsløshedsforsikring i forhold til det samlede ledigheds/beskæftigelsesomfang. I et arbejdsmarked med heterogenitet og informations/transaktionsomkostninger kan der også være væsentlige kvalitative aspekter knyttet til overgangen fra ledighed til beskæftigelse. Langs en række dimensioner er der heterogenitet hos både virksomheder (job-type, arbejdsopgaver, kunder, tilpasningskrav, arbejdsmiljø, kollegaer m.m.) og lønmodtagere (job relevante kvalifikationer, læringsevne, fleksibilitet, sociale kompetencer m.m.) af betydning for et job-match. Et givet job-match mellem en virksomhed og lønmodtager kan således være mere eller mindre godt. Det tager tid og er forbundet med omkostninger for både arbejdsgiver og lønmodtagere at lokalisere et godt match. Da der er omkostninger ved at fyre/opsige og finde en ny ansat/arbejdsgiver, vil der være en indlåsningseffekt, når et match først er indgået. Dette gør søgeprocessen inden indgåelse af et match ekstra vigtig. Indlåsningseffekterne gør også, at arbejdskraften kan være ineffektivt allokeret på tværs af jobs/virksomheder, dvs. ved en reallokering af arbejdskraften, kan der opnås en større samlet produktion/indkomst. Dette har ikke kun privatøkonomiske men også samfundsøkonomiske konsekvenser. Kvaliteten af de indgåede job-matches afgør, hvor effektivt arbejdskraften er allokeret mellem forskellige anvendelsesmuligheder.

Problemerne og omkostningerne med at identificere et godt match gør, at søgeprocessen kan være styret af reservationskrav. For lønmodtageren kan det være et mindste krav til løn, geografiske afstand til jobbet, jobfunktion m.m., og tilsvarende for arbejdsgiver med mindstekrav til uddannelse, tidligere erfaringer eller lignende. Opfylder et muligt job-match reservationskravene realiseres det, ellers ikke. Det er en følge, at et givet match kan ligge langt over reservationskravene eller lige netop opfylde dem. Der er ingen garanti for, at arbejdskraften er allokeret, så de allerbedste match realiseres. Omvendt er matchningen heller ikke helt ineffektiv eller tilfældig, da netop kun er realiseret matches, der opfylder reservationskravene.

Et mere generøst dagpengesystem (højere dagpengeniveau, længere dagpengeperiode, mere lempelige indgangs- eller genoptjeningskrav) vil øge de jobsøgendes reservationskrav til mulige jobs og nedsætte søgeaktiviteten. Dette tenderer til at reducere beskæftigelsen målt kvantitativt men de kvalitative

implikationer er mere usikre. En hurtig jobbesættelse er ikke nødvendigvis et godt match for både virksomhed og lønmodtager. Der kan derfor være en afvejning mellem den kvantitative og kvalitet af overgangen fra ledighed til beskæftigelse, hvor et stort kvantitativt niveau kan være forbundet med en lavere kvalitet af de indgåede matches, eller omvendt.

Dagpenge kan tolkes som et subsidium til jobsøgning. Med lav generøsitet, vil reservationskravet for at acceptere et job være mindre, og derfor vil den jobsøgende være mere villig til at acceptere "første og bedste" tilbud, jf. Mortensen (1970)³. Dette medfører en risiko for, at der indgås match af lav kvalitet. Et mere generøst dagpengesystem vil give mulighed for længere søgetid, som så afspejler sig i en bedre kvalitet af det indgåede job-match, se f.eks. Burdett (1979), Diamond (1981) og Marimon og Zilibotti (1999).

Disse ræsonnementer giver umiddelbart anledning til to kvalitative mål knyttet til et givet job-match, nemlig løn og ansættelsesvarighed. Løn har en sammenhæng med produktivitet, og kan dermed tolkes som en indikator for kvaliteten af det indgåede match. Kvalitet er et "experience good" og derfor kan længden af ansættelsen tolkes som en kvalitetsindikator, da sandsynligheden for et opbrud af et match må antages at være faldende med kvaliteten af matchet, jf. Jovanovic (1979).

Effekten af dagpengesystemet på reservationslønninger er ikke konstant, men afhænger bl.a. af et samspil mellem dagpengeniveau og varighed. Reservationslønnen vil således falde hen imod udløb af dagpengeperioden, jf. Mortensen (1986) og van der Berg (1990). Forklaringen er, at ved nært forestående udløb af dagpenge, kan man ikke tillade sig at være for kritisk i reservationskravene (løn, job-type m.m.). Omvendt vil et match kort inde i ledighedsperioden kunne være en indikator på at højere reservationskrav er opfyldt, og der dermed er tale om et bedre match. Dette peger på, at særligt dagpengeperiodens længde kan være af betydning for job-match kvaliteten, samt at match-kvaliteten kan afhænge af, hvor langt inde i dagpengeforløbet matchet indgås.

³ Muligheden for at opretholde forbrug og dermed finansierer fortsat job-søgning forbedres med øget dagpengegenerøsitet. Dette kan også tolkes som en likviditetseffekt (Chetty (2008)). Hvis denne likviditetseffekt er tilstrækkelig betydningsfuld modvirkes de negative incitamentseffekter af dagpengegenerøsiteten. Presset for at acceptere dårlige jobs mindskes, da man har råd til at vente på en bedre mulighed. Se afsnittet vedr forbrugsudglatning.

Risikodelingen impliceret af arbejdsløshedsforsikring kan også påvirke arbejdsmarkedet ad andre kanaler. Da afkastet af jobsøgning er usikkert, kan denne risiko reducere jobsøgningen for risiko-averse agenter. Dagpengeforsikring implicerer en kollektiv risikodeling, der kan styrke job-søgningsincitamenter (Andersen (2015)). Acemoglu og Shimer (1999, 2000) viser hvorledes risikodeling impliceret af dagpengeforsikring kan lede til skabelse af flere jobs, som er mere produktive, men også mere risikable og dermed sværere at matche. En mere generøs arbejdsløshedsforsikring kan øge de jobsøgendes incitament til at søge disse jobs og dermed styrke virksomhedernes incitament til at skabe sådanne jobs. På denne måde ændres den kvalitative sammensætning af beskæftigelsen i opadgående retning. Uden arbejdsløshedsforsikring vil arbejdsgiverne tilbyde risiko-averse lønmodtager en implicit forsikring ved at tilbyde jobs med lav arbejdsløshedsrisiko men også lav produktivitet og dermed løn, og lønmodtagerne vil afstå fra at søge mere risikable jobs.

Ovenstående giver nogle argumenter for, at en længere dagpengeperiode kan have gavnlige effekter på kvaliteten af job-match (selvom ledighedsperioderne generelt bliver længere). Der er imidlertid også nogle effekter, der kan virke i modsat retning. Hvis den lediges human kapital reduceres med ledighedsperiodens længde, vil en kortere dagpengeperiode modvirke tab af human kapital (Shimer og Werning (2006)). Tilsvarende såfremt virksomhederne bruger ledighedsperioden som et signal om den jobsøgendes kvalifikationer, så vil en kortere dagpengeperiode med deraf følgende kortere ledighedsperioder kunne forbedre de jobsøgendes muligheder (Gibbons og Katz (1992)). Et dagpengeniveau kan også medvirke til at det tager tid inden de jobsøgende sænker reservationskravene til et realistisk niveau (Ljungqvist og Sargent (1998)).

Det er således et empirisk spørgsmål, hvilke effekter arbejdsløshedsforsikringen kan have på kvaliteten af de indgåede job-match. Det er imidlertid forbundet med en del problemer at afdække dette empirisk. Selvom løn og ansættelsesvarighed er nævnt ovenfor som indikatorer for kvaliteten af et job-match, så er den afgørende udfordring, at få kontrolleret for andre forhold udover ydelsessystemet, der kan have betydning for løn, ansættelsesvarighed eller andre indikatorer for match-kvaliteten.

I de teoretiske ræsonnementer, spiller reservationslønnen en afgørende rolle, men den er ikke observerbar (enkelte undersøgelser bruger survey-metoder til at afdække reservationslønnen). Den faktiske løn kan

observeres, afhængig af data-sættet kan der være adgang til oplysninger om løn for både job inden og nyt job efter en ledighedsperiode, og i nogle tilfælde kendes alene lønnen i nyt job. Det empiriske problem er, at reservationslønnen ikke kendes. For et indgået match, kan man alene slutte, at reservationskravene har været opfyldt. Der er her et fundamentalt måleproblem i forhold til empiriske at afdække en central faktor i søgeprocessen.

Et yderligere problem er at få kontrolleret for alle andre faktorer, der kan have betydning for lønnen. Det er velkendt, at der kan være store virksomhedsspecifikke lønkomponenter. Sammenligninger af løn i job før ledighedsperiode med løn i nyt job kan derfor være influeret af en række forhold udover kvaliteten af det indgåede match. Et lønfald mellem tidligere og nyt job er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der er indgået et dårligt match. Slutløn i tidligere job kan have været påvirket af en oparbejdet virksomhedsspecifik viden, som ikke er relevant i et andet job. I denne situation vil et lønfald være nødvendigt, selv om det bedst mulige match realiseres. Hvorvidt der i absolut eller relativ forstand er et lønfald i det nye job, er derfor ikke nødvendigvis en indikation på kvaliteten af matchningsprocessen. Lønnen eller lønændringen ved nyt job er således en usikker indikator for kvaliteten af job-match.

Der er flere årsager til job-skift af betydning for varigheden af ansættelsen. Et jobskifte kan være frivilligt eller ufrivilligt. En frivillig job-separation fra lønmodtagers side kan være en indikation af, at der er tale om et dårligt match. Men andre ikke direkte job-relaterede årsager kan også ligge til grund (f.eks. flytning). Frivillige jobskifte vil imidlertid typisk ikke give en dagpengeret (eller først efter en karenperiode). For et ufrivilligt jobskifte set fra lønmodtager side kan årsagen være knyttet til den enkelte og dermed kvaliteten af matchet i det aktuelle job (set fra arbejdsgiverside), men det kan også være knyttet til virksomhedsspecifikke forhold, strukturelle forandringer eller konjunkturforskel. Det indgåede match kan således være godt, men ydre vilkår implicerer, at jobbet ikke længere eksisterer. Varigheden af en ansættelse er således ikke en perfekt indikator på match-kvaliteten, da mange andre forhold også påvirker ansættelsesvarigheden.

Empiriske analyser af effekten på matchkvalitet

I Tabel 7 gives en oversigt over studier, der empirisk har vurderet betydningen af arbejdsløshedsforsikringens indretning for indikatorer for match-kvalitet. Der er i tabellen medtaget studier fra 2000 og frem, samt et klassisk studie af Ehrenberg og Oaxaca (1976). En del af de nyeste studier har en identifikationsstrategi baseret på betingelser i arbejdsløshedsforsikringen, der er knyttet til ikke-adfærdssafhængige variable som f.eks. alder eller reformer, der ikke har påvirket alle grupper ens.

Gennemgangen har alene fokus på empiriske resultater knyttet til match-kvaliteten. Det skal derfor understreges, at hovedparten af de omtalte studier også har analyseret effekten af dagpengesystemet for varigheden af ledighedsperioden, dvs. den kvantitative side af matchningen (derfor indgår mange af studierne også i afsnit der undersøger effekten af ydelsesniveau og længde). Samstemmende finder de alle, at øget generøsitet i arbejdsløshedsforsikringen medfører længere ledighedsperioder. Spørgsmålet er om dette skal ses i forhold til forbedringer i job-match kvaliteten.

Tabel 7: Oversigt over studier af effekt på matchkvalitet

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Kvalitetsindikator	Effekt (-, 0, +)
Lalive (2007)	Østrig	1972-91	Regression discontinuity approach	Skarp diskontinuitet i varighed af forsikring for personer under og over 50 år (39 vs 52 uger)	Løn i nyt job i forhold til tidligere job	Varighed - Løn: 0
Card, Chetty og Weber (2007a)	Østrig	1981-2001	Regression discontinuity approach	Skarp diskontinuitet i rettigheder til afskedigelsesgodtgørelse og længere dagpengeperiode afhængig af ansættelsesvarighed	Løn i nyt job i forhold til tidligere job og varighed af nyt job	Niveau-løn: 0 Varighed-løn: 0
Belzil (2001)	Canada	1976-1984	Multistate duration model	Varighed af job indtil opsigelse fra medarbejders side som indikator for kvalitet af job-match	Varighed af nyt job for nyledige i periode 1976-78 frem til 1984	varighed forsikring-varighed af job: +
Tatsiramos (2009a)	8 EU-lande (inklusive DK)	1994-2001	Multivariate discrete time duration model	Sammenligning af dagpengeberettigede med ikke-berettigede	Job-varighed	Forsikring - job-varighed: +
Tatsiramos (2009b)	5 EU-lande (inklusive DK)	1994-2001	Probitmodel	Sammenligning af dagpengeberettigede med ikke-berettigede	Geografisk mobilitet	Forsikring - mobilitet: 0
Deroyon og Le Barbanchon (2010)	Frankrig	2001-04	Regression discontinuity	Diskontinuitet i ydelseslængden afhængig af varigheden af forudgående job	Løn og varighed af nyt job for nyledige i 2001-2002 og efterfølgende job inden for en 2 års periode	Periode-Løn: 0 Periode-Job-varighed: +

Note: I effektkolonnen angiver -, 0, + om der er negativ, ingen eller positiv effekt på matchkvalitet af et mere generøst ydelsessystem.

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Kvalitetsindikator	Effekt (-, 0, +)
Caliendo, Tatsiramos og Uhlendorff (2013)	Tyskland	2001-2007	Regression discontinuity	Alders-diskontinuitet	Startløn, løn i nyt job i forhold til tidligere job og besæftigelses-stabilitet i op til 3 år efter start af ledigheds- periode	Periode - Løn: + Periode-Job-varighed: +
Centeno and Novo (2009)	Portugal	1998-2004	Difference in difference; Quantile Regression Method	Reform	Løn i nyt job i forhold til tidligere job	Periode - løn: +
Portugal og Addison (2008)	Portugal	1992-97	Competing risk model	Alders-diskontinuitet plus sondring mellem berettigede og ikke-berettigede	Type af job efter ledigheds-perioden	Varighed-job-type: 0
Degen og Lalive (2013)	Schweiz	2003	Diff-in-diff	Reform som forkorter ydelsesperioden fra 24 til 18 mdr for alle under 55 år	Lønndkomst og beskæftigelse i op til 50 mdr efter nyt job	Varighed- Indkomst: - Varighed - beskæftigelse: -
van Ours og Vodopivec (2008)	Slovenien	1997-2001	Diff-in-diff	1998-reform som forkorter ydelsesperioden forskelligt for fire ud af fem grupper i arbejdsmarkedet (aldersafhængigt)	Løn i nyt job i forhold til tidligere job Jobtype (permanent eller midlertidigt) Ansættelses-længde (kort/lang)	Ingen effekter
Fitzenberger og Wilke (2007)	Tyskland	1996-97	Parametrisk og ikke-parametriske modeller for lønændring	Betydning af ydelsesniveau	Løn i nyt job efter ledighed	Niveau - løn: 0

Note: I effektkolonnen angiver -, 0, + om der er negativ, ingen eller positiv effekt på matchkvalitet af et mere generøst ydelsessystem.

Studium	Land	Periode	Metode	Identifikation	Kvalitetsindikator	Effekt (-, 0, +)
Caliendo, Künn og Uhlendorff (2012)	Tyskland	2001-2004	Varigheds-model	Mulighed for at arbejde samtidigt med modtagelse af dagpenge (mini-job) og med reducerede arbejdsmarkedsbidrag	Løn i nyt job Beskæftigelse Job-stabilitet	Beskæftigelses-subsidium - Løn: 0 Beskæftigelse:+ Job-stabilitet: +
Ehrenberg and Oaxaca (1976)	USA	1966-67	OLS	Niveau	Løn i nyt job efter ledighed	Niveua -løn: +
Addison and Blackburn (2000)	USA	1983-90	OLS	Niveau	Løn i nyt job efter ledighed og job-stabilitet	Niveau-løn: + Jobstabilitet: 0
Centeno (2004)	USA	1979-78	Varigheds-model	Variationer på tværs af stater i USA	Job varighed	Niveau - job-varighed: +
Centeno and Novo (2006)	USA	1979-98	Quantile Regression	Betydningen af ydelsesniveau; variationer på tværs af stater i USA	Startløn og job-varighed	Varighed: startløn: + job-varighed: +
McCall and Chi (2008)	USA	1979-2002	Varigheds-model	Betydning af ydelsesniveau og varighed	Løn i nyt job	Niveau- løn:+ Varighed-løn: +

Note: I effektkolonnen angiver -, 0, + om der er negativ, ingen eller positiv effekt på matchkvalitet af et mere generøst ydelsessystem.

Sammenfattende giver studierne omtalt i tabel 7 et blandet billede af arbejdsløshedsforsikringens betydning for match-kvaliteten ved overgang fra ledighed til beskæftigelse. Et antal studier finder positive effekter på match-kvaliteten, og et tilsvarende antal studier kan ikke påvise nogen effekter. Der bør dog bemærkes, at kun et enkelt studie (Degen og Lalive (2013)) påviser negative effekter af arbejdsløshedsforsikringen på match-kvaliteten. De fleste studier analyserer betydningen af dagpengeperiodens længde, mens enkelte også inddrager dagpengeniveauet/kompensationsgraden.

Generelt er der kun få studier, der finder en positiv løneffekt af dagpengesystemet. Dette gælder Caliendo, Tatsiramos og Uhlendorff (2013) for Tyskland og Centeno and Novo(2009) for Portugal, men i begge tilfælde kun for specifikke grupper. Interessant finder alle de omtalte studier for USA en positiv løn-effekt.

Hovedparten af studierne – for både europæiske lande og USA/Canada – finder en positiv effekt af dagpengeperiodens længde på stabiliteten af efterfølgende job, typisk målt ved varigheden af ansættelsen.

For andre mål for match-kvaliteten som job-type (midlertidigt/permanent; deltid/fuldtid; privat/offentlig osv) er der mindre evidens for nogen effekt. Dette gælder også i forhold til mobilitet.

Et særligt interessant spørgsmål er i hvilket omfang, der kan identificeres effekter for job-matches indgået tæt ved udløb af dagpengeperioden. Som omtalt ovenfor kan der ved ydelsesudløb indtræde et markant fald i reservationskravene, som kan tænkes at påvirke match-kvaliteten, da der er tale om match indgået "under betydeligt pres". I et studie for Tyskland finder Caliendo m. fl. (2013) en lavere løn og mindre stabile jobs for ledige, der finder et job omkring udløb af dagpengeperioden sammenlignet med gruppen med en længere dagpengeperiode. Resultaterne er signifikante for mænd men ikke for kvinder. Centeno og Novo (2009) finder for Portugal, at en forlængelse af ydelsesperioden har haft en positiv løneffekt for personer tæt på udløb af den oprindelige dagpengeperiode. Effekten findes for højtlønnede, men ikke lavtlønnede.

Accept af et job-tilbud afhænger af forventningerne til at finde et bedre job og dermed outside options for lønmodtager. Dette kan skabe en konjunkturafhængighed i match-kvaliteten. I en lavkonjunktur er det mere sandsynligt for en ledig at nærme sig udløb af dagpengeperioden med deraf følgende hastig faldende reservationsløn (krav). Dette kan fremkalde et pres for at indgå et match, med deraf følgende risiko for, at det ikke er et specielt godt match. Omvendt vil en situation med flere ledige og et fald i antallet jobåbninger forvente at øge matchkvaliteten set fra viksomhedernes synspunkt. Centeno (2004) argumenterer for, at arbejdsløshedsforsikringens betydning for match-kvalitet er konjunkturafhængig. Reservationslønnene afhænger af outside-options, som generelt er bedre i en højkonjunktur end i en lavkonjunktur. Dette kan implicere, at job-matches indgået under en højkonjunktur har højere kvalitet målt på løn og varighed. Et substitut for et arbejdsmarked med mange jobtilbud og dermed gode outside-options kan være en længere søgeperiode i et marked med færre jobtilbud. Arbejdsløshedsforsikring tillader den jobsøgende at være mere selektiv, og det kan potentielt øge match-kvaliteten. Det følger, at arbejdsløshedsforsikring er mere relevant i lavkonjunkturer end i højkonjunkturer. Den procykliske tendens i match-kvaliteten kan derfor blive udjævnet af arbejdsløshedsforsikringen. Dette understøttes af stylized

facts, der viser, at lønnen er procyklisk og de fleste quits er frivillige og motiveret af mulighederne for bedre løn/job. Ledige, der finder et job i en lavkonjunktur er derfor mere tilbøjelig til at skifte senere (see Bowlus(1995)). Centeno (2004) finder for USA, at den positive effekt af dagpengeperiodens længe på efterfølgende job-varighed er konjunkturafhængig og størst i en lavkonjunktur.

Generøsiteten af arbejdsløshedsforsikring er generelt højere i Europa end USA. Dette kunne indikere, at sammenligninger på tværs af lande, kunne benyttes som grundlag for at identificere betydningen af den samlede generøsitet i arbejdsløshedsforsikringen. Der er ikke sådanne umiddelbare resultater at uddrage af tabel 7. Studierne på basis af USA-data finder generelt en effekt af arbejdsløshedsforsikringen for de betragtede kvalitetsindikatorer, mens billedet på tværs af de europæiske lande er mere varieret. Tatsiramos (2009a) har på basis af survey-data forsøgt at uddrage resultater på tværs af lande. I studiet findes det, at arbejdsløshedsforsikring forlænger dagpengeperioden, og mest i lande med mere generøse forsikringssystemer (Danmark, Frankrig, Tyskland og Spanien) set i forhold til lande med mindre generøse systemer (Grækenland og Italien). Studiet finder også, at arbejdsløshedsforsikring har en positiv effekt på job stabiliteten målt ved varigheden af ansættelser efter ledighedsperioder. Resultatet fremkommer ved, at dagpengeberettigede har en lavere afgangsrate ud af jobs end ikke berettigede. Denne effekt er tydeligere (a) i lande med et relativt mere generøse arbejdsløshedsforsikringssystem og (b) for personer med en ledighedsperioder over 6 mdr. Analysen understøtter, at arbejdsløshedsforsikring har positive effekter på match-kvaliteten, og bekræfter at effekterne varierer med generøsiteten af forsikringssystemet. På samme datagrundlag finder Tatsiramos (2009b) ikke nogen effekt af arbejdsløshedsforsikring på arbejdskraftens geografiske mobilitet. En svaghed ved disse studier er, at de er baseret på survey-data og primært en sammenligning mellem dagpenge berettigede og ikke-berettigede.

Litteratur

Acemoglu, D. og R. Shimer, 1999, Efficient Unemployment Insurance, *Journal of Political Economy*, 107, 893-928.

Acemoglu, D. og R. Shimer, 2000, Productivity Gains from Unemployment Insurance, *European Economic Review*, 44, 1195-1224.

Addison, J.T. og M. L. Blackburn, 2000, The effects of unemployment insurance on postunemployment earnings, *Labour Economics*, 7(1), 21-53.

Andersen, T.M., 2015, Incentives vs insurance in the design of tax financed unemployment insurance, Working Paper.

Belzil, C., 2001, Unemployment insurance and subsequent job duration: job matching versus unobserved heterogeneity, *Journal of Applied Econometrics*, 16(5), 619-36.

Bowlus, A. J., 1995, Matching Workers and Jobs: Cyclical Fluctuations in Match Quality, *Journal of Labor Economics*, 13(2), 335-50.

Burdett, K., 1979, Unemployment insurance payments as a search subsidy: A theoretical analysis, *Economic Inquiry*, 17(3), 333-343.

Caliendo, M, S. Kühn og A. Uhlendorff, 2012, Marginal employment, unemployment duration and job match quality, *IZA Working Paper 6499*.

Caliendo, M., K. Tatsiramos og A. Uhlendorff, 2013, Benefit duration, unemployment duration and job match quality: A regression-discontinuity approach, *Journal of Applied Econometrics*, 28, 604-27.

Card, D., R. Chetty og A. Weber, 2007, Cash-on-hand and competing models of intertemporal behavior: new evidence from the labor market, *Quarterly Journal of Economics*, 1511-1560.

Centeno, M, 2004, The match quality gains from unemployment insurance, *Journal of Human Resources*, 34, 839-863.

Centeno, M. og A. A. Novo, 2006, The impact of unemployment insurance on the job match quality: A quantile regression approach, *empirical Economics* 31, 905-19.

Centeno, M. og A. A. Novo, 2009, Unemployment insurance and heterogenous treatment effects on reemployment wages, working paper.

Chetty, R., 2006, A general formula for the optimal level of social insurance, *Journal of Public Economics*, 90,1879-- 1901.

Chetty, R., 2008, Moral hazard vs liquidity effects and optional unemployment insurance, *Journal of Political Economy*, 116(2), 173-234.

Degen, K., og R. Lalive, 2013, How do reductions in potential benefit duration affect medium-run earning and employment? Working Paper.

Deroyon, T. og T. Le Barbanchon, 2010, The effect of potential unemployment benefits duration on unemployment exits to work and on job quality, working paper

Diamond, P.A., 1981, Mobility costs, frictional unemployment, and efficiency, *Journal of Political Economy*, 89, 798-812.

Ehrenberg, R.G. og R.L. Oaxaca 1976, Unemployment insurance, duration of unemployment, and subsequent wage gains, *American Economic Review*, 66(5) 754-66.

Fitzenberger, B., og R.A.Wilke 2009, Duration and Post-unemployment earnings in Germany: Censored Box-Cox Quantile Regression at work, IZA Working Paper 2609.

Gibbons, R. og L.F. Katz, 1992, Does unmeasured ability explain inter-industry wage differences?, *Review of Economic Studies*, 59, 515-35.

Jovanovic, B, 1979, Job matching and the theory of turnover, *Journal of Political Economy*, 87(5).

Lalive, R., 2007, Unemployment benefits, unemployment duration, and post-unemployment jobs, *American Economic Review*, 97(2), 108-12.

Ljungqvist, L. og T.J. Sargent, 1998, The European unemployment problem, *Journal of Political Economy*, 106(3), 514-550.

Marimon, R. og F. Zilibotti, 1999, Unemployment vs. mismatch of talents: Reconsidering unemployment benefits, *Economic Journal*, 109, 266-91.

McCall, B., og W. Chi, 2008, unemployment insurance, unemployment durations and re-employment wages, *Economics Letters*, 99, 112-115.

Mortensen, D., 1977, Unemployment insurance and job search decisions, *Industrial and Labor Relations Review*, 30(4), 505-17.

Motensen, D., 1986, Job search and labour market analysis, in O. Ashenfelter and R. Layard eds., *Handbook of Labor Economics*, Vol 2, North-Holland, Amsterdam, 849-919.

Portugal, P. og J. T. Addison, 2008, Six ways to leave unemployment, *Scottish Journal of Political Economy*, 55(4), 393-419.

Shimer, R. og I. Werning, 2000, Reservation wages and unemployment insurance, *Quarterly Journal of Economics*, 122(3), 1145-1185.

Tatsiramos, K., 2009a, Unemployment insurance in Europe: Unemployment duration and subsequent employment stability, *Journal of the European Economic Association*, 7(6), 1225-1260.

Tatsiramos, K., 2009b, Geographic labour mobility and unemployment insurance in Europe, *Journal of Population Economics*, 22, 267-283.

Van der Berg, G.J., 1990, Non-stationary job search theory, *Review of Economic Studies*, 57, 255-77.

Van Ours, J., and M. Vodopivec, 2008, Does reducing unemployment insurance generosity reduce job match quality? *Journal of Public Economics*, 92, 684-695.

10. Effekt af ydelsessystemet på den aggregerede beskæftigelse og løndannelsen

I de studier der er gennemgået hidtil har fokus været på effekten af ændringer i ydelsessystemet på de lediges adfærd og beskæftigelsessituation. Denne tilgang er partiel i den forstand, at den ikke tager højde for, at den enkelte lediges adfærd kan påvirke situationen for andre aktører på arbejdsmarkedet, så som andre ledige og virksomheder. I dette afsnit gennemgås den meget beskedne litteratur der forsøger at bidrage med effektanalyser på den aggregerede beskæftigelse, ledighed og løndannelsen. Dvs. når der tages højde for eventuelle afsmitningseffekter i økonomien. De mest oplagte afsmitningseffekter er fortrængnings-, match- og løneffekter. Fortrængningseffekter opstår når en lediges søgeadfærd påvirker andre lediges mulighed for at finde beskæftigelse. I den ekstreme situation, hvor antallet af job er eksogent givet vil fortrængningen være perfekt i den forstand, at øges jobsandsynligheden for én ledige må den naturligt falde tilsvarende for andre ledige og det, at en ledig øger sin jobsøgning som en reaktion på ændringer i ydelsessystemet vil ikke påvirke den samlede beskæftigelse. Matcheffekter opstår, når den ledige ændrer sit søgemønster som en reaktion på ændringer i ydelsessystemet, og dermed påvirker virksomhedernes rekrutteringsomkostninger. En større søgeintensitet for de ledige kan reducere søgefrictionerne på arbejdsmarkedet og dermed reducere virksomhedernes omkostninger ved rekruttering der alt andet lige vil tilskynde dem til at opslå flere stillinger. Løneffekter opstår når ændringer i ydelsessystemet påvirker løndannelsen. Eksempelvis kan en forøgelse af ydelsesniveauet føre til højere forhandlet løn, da arbejdstagernes outside option øges. Et højere løn niveau vil alt andet lige føre til mindre efterspørgsel af arbejdskraft og kan dermed reducere den samlede beskæftigelse.

Der er en tidlig makroøkonomisk litteratur af blandt andre Layard m. fl. (1991) der baseret på OECD data estimerede sammenhængen mellem ydelsesniveau og aggregeret ledighed. Dette og relaterede studier finder typisk en positiv signifikant sammenhæng. En indvending mod denne type studier er dog, at det er svært at afgøre hvilken vej kausaliteten går. Der er derfor kommet langt større fokus på mikroøkonomiske studier der bedre har kunnet håndtere kausalitetsudfordringerne. Disse har dog ikke kunne bruges til at udlede effekter på aggregerede ledigheds- og beskæftigelsesmål. Der er på det seneste opstået en mindre litteratur der forsøger at bruge identifikationsmetoderne fra den mikroøkonomiske litteratur til at udlede makroøkonomiske effekter.

Der er fundet 4 studier der forholder sig til effekten af ændringer i ydelsessystemet på den aggregerede beskæftigelse, ledighed og løndannelsen. De er alle så nye, at de endnu ikke er publiceret i videnskabelige tidsskrifter. Det kan således ikke udelukkes, at resultaterne i analyserne vil kunne ændre sig når artiklerne underkastes en mere grundig vurdering end den der foretages i nedenstående beskrivelse.

Der er to amerikanske studier der begge udnytter forskelle i ydelselængden på tværs af stater til at vurdere om ændringer påvirker den aggregerede beskæftigelse.

I Hagedorn, Karahan, Manovskii og Mitman (2015) analyseres effekten af ydelsesforlængelser i kølvandet på den finansielle krise. Der anvendes data fra 2005 til udgangen af 2012. I analysen udnyttes at ledige der bor tæt på delstatsgrænser kan opleve forskellige ændringer i ydelselængden afhængig af hvilken side af grænsen de bor på, selvom de ikke nødvendigvis står over for forskellige konjunktursituationer. Analysen finder, at ydelsesforlængelserne påvirkede lønnen positivt. Dette resultat findes ved at undersøge lønudviklingen for personer der fastholdt det samme job over den undersøgte periode. Analysen finder, at de ansatte der bor i stater med længere ydelsesperiode oplevede større lønstigninger end ansatte der boede i stater med kortere ydelselængder. Herudover finder analysen, at antallet af nye stillinger blev negativ påvirket, at beskæftigelsen faldt og at ledigheden steg. Samlet set konkluderer studiet, at ledigheden i 2011 i USA ville have været 2,5 % point lavere, hvis de midlertidige ydelsesforlængelser ikke var gennemført.

I Hagedorn, Manovskii og Mitman (2015) analyseres effekten af en kongresbeslutning i december 2013, der medførte et stop for de forlængelser både delstater og forbundsregeringen i USA havde gennemført siden 2008 som en reaktion på den finansielle krise. Det betød, at ydelselængden i alle delstater herefter var tilbage på 26 uger, som det var tilfældet før krisen. I december 2013 varierede ydelsesperioderne på tværs af stater fra 26 uger til 73 uger. Dvs. ændringerne i ydelselængden varierede på tværs af stater. I analysen udnyttes at ledige der bor tæt på delstatsgrænser kan opleve forskellige ændringer i ydelselængden afhængig af hvilken side af grænsen de bor på, selvom de ikke nødvendigvis står over for forskellige konjunktursituationer. Der gennemføres forskellige typer af analyser i artiklen. Den mest ambitiøse analyse der forsøger at tage højde for, at der trods alt kan være heterogenitet i konjunkturtilpasningen på tværs af

delstatsgrænser finder, at ydelsesreduktionen kan tage æren for 60 % af den beskæftigelsesstigning USA oplevede i 2014.

De to amerikanske studier finder således ret markante generelle ligevægtseffekter af ændringerne i ydelsessystemet og finder samstemmende, at en meget stor del af den udvikling der har været på det amerikanske arbejdsmarked i årene 2007-2014 kan tilskrives ændringer i ydelsessystemet. De to studier har afført en del diskussion om resultaternes gyldighed i USA (se blandt andet Hall (2015)⁴). Diskussionen vil ikke blive udfoldet i denne rapport, men det skal blot konstateres, at litteraturen stadig er relativ ung og der foregår en diskussion om hvorvidt de empiriske analyser er i stand til at vurdere effekter på den aggregerede beskæftigelse og ledighed med høj grad af præcision.

I et studie af Lalive m.fl. (2013) undersøges om ændringer i ydelseslængden har fortrængningseffekter. En reform i Østrig i 1988 betød, at en delgruppe af ledige i en delmængde af de østrigske regioner fik en markant forlængelse af ydelsesperioden. Ved at bruge information for alle ledige i Østrig undersøger artiklen om de ledige der bor i en region hvor ydelsesperioden blev forlænget, men som ikke selv fik en længere periode, oplevede en ændring i sandsynligheden for at finde beskæftigelse. Analysen finder i lighed med tidligere analyser af samme reform (se afsnit om effekten af ydelseslængde på afgang ud af ledighed), at de ledige der oplevede en forlængelse af ydelsesperioden havde længere ledighedsperiode. Baseret på en difference-in-differences finder de, at de ledige der ikke fik ydelsesperioden havde en større afgang til beskæftigelse end ledige i andre regioner, hvor ingen ledige fik en ydelsesforlængelse. Analysen finder således, at der er fortrængningseffekter i den forstand, at de ledige der nu oplevede mindre "konkurrence" fra ledige med en længere ydelsesperiode lettere fandt beskæftigelse. Artiklen giver således et bud på den såkaldte makroelasticitet. Dvs. hvor følsom er den aggregerede ledighed i forhold til ændringer i ydelsessystemet. Denne makroelasticitet kan sammenholdes med den klassiske mikroelasticitet, som typisk estimeres og som der er præsenteret i tidligere afsnit i denne rapport. Lalive m.fl. (2013) finder, at makroelasticiteten er mindre end mikroelasticiteten. Denne observation er relevant blandt andet i forhold til diskussionen om konjunkturfæhængige ydelsessystemer. I en teoretisk artikel af Landais m.fl. (2015) argumenteres for, at forholdet mellem mikro- og makroelasticiteten er afgørende for om et ydelsessystem skal være med-, mod- eller acyklisk. I en situation, som Lalive m. fl. (2013) hvor

⁴ Bob Halls kommentarer til analyserne af Hagedorn m. fl. (2015) kan findes her: <http://web.stanford.edu/~rehall/Some%20observations%20about%20Hagedorn%20revised.pdf>.

mikroelasticiteten er større end makroelasticiteten, følger det af Landais m.fl. (2015), at et modcyklisk ydelsessystem ville være samfundsøkonomisk optimalt. Lalive m. fl. (2013) argumenterer således for, at en situation med midlertidige forlængelser af ydelsesperiode i lavkonjunktur kan være ønskelig.

Studiet undersøger også om den længere ydelsesperiode øger lønniveauet. Der anvendes forskellige metoder til at identificere løneffekter. Først anvendes en difference-in-differences metode. Denne finder ingen effekt på løndannelsen. Dernæst anvendes en regression-discontinuity metode, der udnytter en aldersdiskontinuitet. Denne metode finder en signifikant positiv effekt af forlænget ydelsesperiode på lønnen. Artiklen finder, at løneffekten er tiltagende med tiden og pointerer dermed, at lønningerne kan være rigide på kortsigt og mere fleksible på lang sigt. Da ydelsesforlængelsen kun er midlertidig er det ikke mulige at se på langsigteffekter ud over den periode ydelsesforlængelsen er relevant.

Der er et andet studie der, udover Lalive m.fl. (2013), forsøger at forholde sig til både mikro- og makroelasticiteter. I Marinescu (2014) undersøges om de midlertidige forlængelser af ydelsesperioden i USA i perioden 2009 til 2013 havde en effekt på arbejdsmarkedets tæthedsgrad. Tæthedsgraden er forholdet mellem antallet af ledige stillinger og antal jobansøgninger. I en højkonjunktur hvor der er relativt mange ledige stillinger i forhold til jobansøgninger vil tætheden således høj, hvilket betyder at sandsynligheden for, at en ledig finder job er relativ høj. Baseret på detaljerede data omkring ledige stillinger og jobansøgninger finder Marinescu (2014), at de midlertidige forlængelser af ydelsesperioden havde en negativ effekt på antallet af jobansøgninger, men ikke på antallet af ledige stillinger. Dette implicerer – i lighed med Lalive m.fl. (2013) - at mikroelasticiteten er højere end makroelasticiteten. Marinescu (2014) undersøger endvidere om de midlertidige forlængelser af ydelsesperioden påvirkede lønnen i nyopslåede jobopslag. Der findes ingen effekt på lønnen.

Litteratur

Hagedorn, M., F. Karahan, I. Manovskii og K. Mitman, 2015, Unemployment benefits and unemployment in the Great Recession: The role of macro Effects, NBER Working Papers 19499.

Hagedorn, M., I. Manovskii og K. Mitman, 2015, The impact of unemployment benefit extensions on employment: the 2014 employment miracle? , NBER working paper 20884.

Lalive, R., C. Landais og J. Zweimüller, 2013, Market Externalities of Large Unemployment Insurance Extension Programs, IZA Discussion Paper 7650.

Landais, C., P. Michailat og E Saez, 2015, Optimal Unemployment Insurance over the Business Cycle, NBER Working Paper 16526 (opdateret af en 2010 version).

Layard, R., S. Nickell og R. Jackman, 1991, Unemployment: Macroeconomic Performance and the Labour Market, Oxford University Press.

Marinescu, I., 2014, The General Equilibrium Impacts of Unemployment Insurance: Evidence from a Large Online Job Board, (http://www.marinescu.eu/Marinescu_UI_2014.pdf)

11. Finansiering af ydelsessystemet

I det danske ydelsessystem finansieres udgifterne til ydelser primært via medlemskontingenter og over de generelle skatter via offentlig subsidiering af ydelsesudbetalinger. Derudover finansierer virksomhederne også en del af udgifterne via de såkaldte G-dage. Formålet med dette afsnit er at se på effekterne af at variere omfanget af den virksomhedsbetalte del. I den internationale litteratur benævnes denne del *experience rating*.

Argumenterne for *experience rating* er ofte baseret på den antagelse, at ydelsessystemet giver virksomhederne et incitament til at reagere på udsving i produktionen via midlertidig hjemsendelse frem for at ændre de beskæftiges løn eller timeantal (se i øvrigt afsnit 7 der viser resultater der er konsistente med denne antagelse). Dvs. ydelsessystemet subsidierer virksomheder, der kan hjemsende ansatte for en afgrænset periode og genansætte dem når der igen bliver behov for det. Hvis virksomhederne ikke holdes økonomisk ansvarlige for de udgifter de påfører ydelsessystemet vil der således endvidere ske en krydssubsidiering fra virksomheder der har en relativ lav afskedigelseshyppighed til virksomheder med høj afskedigelseshyppighed. I det amerikanske system adresseres denne problematik via et system der pålægger virksomhederne at betale til ydelsessystem som en funktion af deres afskedigelsestilbøjelighed. I det danske system sker dette via G-dagene.

Der er et relativt beskedent antal artikler der har analyseret effekterne af *experience rating*. De fundne artikler gennemgås neden for.

Der er et par ældre amerikansk studier af Topel. I Topel (1983) findes på baggrund af retrospektive survey data fra 1975, at ledige der har mulighed for højere ydelse i større omfang overgår til ledighed som følge af afskedigelse. Variation i ydelsesniveau kommer fra forskellige ydelsesniveauer på tværs af amerikanske stater. Topel (1983) konkluderer, at effekten af ydelsesniveau er stærkere for ledige der er midlertidigt hjemsendte. I Topel (1984) undersøges om omfanget af *experience rating* påvirker omfanget af midlertidig hjemsendelse. På grund af forskelle måder at udregne virksomhedernes andel af ydelsesudgifter på tværs

af stater kan der laves en sammenligning af hvor stor en udgiftsandel virksomhederne skal betale. Topel (1984) konkluderer, at omfanget af midlertidig hjemsendelse stiger med faldende udgiftsandel til virksomhederne. Han finder dog ingen sammenhæng når der ses på permanente afskedigelser. Topel (1983) konkluderer, at op mod halvdelen af midlertidig hjemsendelse skyldes mangelfuld experience rating eller mao., at var der perfekt experience rating ville forekomsten af midlertidig hjemsendelse halveres.

I Card og Levine (1994) undersøges ligeledes hvordan forskelle i experience rating påvirker forekomsten af midlertidig hjemsendelse. De finder i stil med Topel (1983, 1984), at virksomheder der skal betale en lavere andel af ydelsesudgifterne bruger midlertidig hjemsendelse i et større omfang. Da de har adgang fra 1979 til 1987 kan de se på effekten på tværs af konjunktursituationen og finder, at effekten er stærkest i lavkonjunktur, hvor behovet for midlertidig hjemsendelse formentlig er størst.

I 1984 ændrede staten Washington finansieringsform fra et skattefinansieret system til et *experience rating* system. Anderson og Meyer (2000) bruger denne lovændring til at vurdere effekten på virksomhedernes adfærd. I overensstemmelse med de teoretiske overvejelser redegjort for tidligere finder de, at antallet af afskedigelser faldt og at der var færre der blev ledige. På den anden side kunne de også konstatere, at de omkostninger virksomhederne nu direkte skulle bære delvist blev overført til de ansatte via lavere lønninger.

I et finsk studium af Hakola & Uusitalo (2005) udnyttedes en reform der øgede virksomhedernes udgifter til at finansiere ydelse til ansatte der blev ledige og som kunne fortsætte på ydelse indtil pensionsalderen. Reformen der blev gennemført i 2000 havde to elementer. For det første blev ydelsen for ledige over 55 år reduceret og virksomhedernes betaling til at finansiere ydelsesudgifterne blev gjort afhængig af deres størrelse. Det betød, at virksomhederne fik ændret deres økonomiske tilskyndelse til at afskedige ledige afhængig af størrelse. Hakola & Uusitalo (2005) finder, at afgang fra beskæftigelse til ledighed faldt som følge af reformen og at effekten var større fra de virksomheder der oplevede en større egenbetaling af udgifterne til ydelse.

I et fransk studium af Behagel m. fl. (2008) evalueres effekten af ændringer i den såkaldte Delalande skat. Skatten blev indført i 1987 som en beskyttelse af beskæftigede over 50 år. Skatten implicerede, at virksomheder der afskedigede personer over 50 år skulle betale en skat der var afhængig af personens løn. Formålet med skatten var at reducere ledigheden blandt personer over 50 år. En række ændringer i Delalande skatten i årenes løb gør det muligt at teste skattens effekt på virksomhedernes ansættelses og afskedigelsesadfærd. En reform i 1992 medførte, at virksomhederne blev friholdt fra skatten hvis de ansatte ledige over 50. Ifølge en diff-in-diff analyse medførte denne ændring en stigning på mellem 30-50 % i overgangen fra ledighed til beskæftigelse for ledige over 50 år i forhold til ledige under 50 år. Der er således tegn på, at skatten har en negativ effekt på ansættelse af personer tæt på eller ældre end 50 år. I forhold til afskedigelser anvendes en række andre ændringer og resultaterne er, at Delalande skatten reducerede forekomsten af afskedigelser af mænd over 50 år. For kvinder er resultaterne ikke entydige.

Et østrigsk studium af Schnalzenberger og Winter-Ebmer (2009) evaluerer effekten af en skat der – i lighed med Delalande skatten - blev pålagt virksomheder der afskedige personer over 50 år. En stramning af skatten 2000 giver mulighed for i et difference-in-differences setup at teste om skatten havde en effekt på virksomhedernes adfærd. Analysen finder, at afskedigelsestilbøjeligheden faldt for personer over 50 år som følge af skatten. Schnalzenberger og Winter-Ebmer (2009) diskutere om virksomhederne forsøgte at undgå skatten ved at afskedige yngre personer eller forøge at overtale eller presse personer over 50 år til selv at tage deres afsked. Der findes ikke tegn på, at dette er tilfældet.

Samlet set viser litteraturen i dette afsnit, at der er tydelige tegn på, at virksomhederne bliver påvirket af experience rating eller i en dansk kontekst G-dage. Der er således målbare effekter på omfanget af afskedigelser som en funktion af hvor stor andel af ydelsesudgifterne virksomhederne skal bidrage til. Litteraturen antyder endvidere, at experience rating har afledte effekter på virksomhedernes adfærd. Således er der både tegn på, at det kan påvirke løndannelsen (overvæltning af omkostning på arbejdstager) og at det kan påvirke antallet af ansættelser. I en flexicurity sammenhæng antyder resultaterne i dette afsnit således, at hvis virksomhederne mere direkte involveres i finansieringen af ydelsessystemet kan det påvirke omsætteligheden af arbejdskraft. Dvs. en øget grad af medfinansiering vil kvalitativt kunne give samme effekter på virksomhedernes adfærd som en stramning af reglerne for afskedigelser og dermed for fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Litteratur

Anderson, P., og B. D. Meyer, 2000, The effects of unemployment insurance payroll taxes on wages, employment, claims and denials, *Journal of Public Economics* 78, 81–106.

Behagel, L. B. Crepon og B. Sedillot, 2008, The perverse effects of partial employment protection reform: the case of French older workers, *Journal of Public Economics*, 92, 696-721.

Card, C. og P. Levine, 1994, Unemployment insurance taxes and the cyclical and seasonal properties of Unemployment, *Journal of Public Economics*, 53, 1 –29.

Hakola, T. og Uusitalo, R., 2005. Not so voluntary retirement decisions? Evidence from a Pension Reform. *Journal of Public Economics*, 89 (11), 2121–2136.

Schnalzenberger, M. og R. Winter-Ebmer, 2009, Layoff tax and employment of the elderly, *Labour Economics*, 16, 618-624.

Topel, R. H., 1983, On Layoffs and Unemployment Insurance, *American Economic Review*, 73(4), 541–559.

Topel, R.H., 1984 , Experience rating of unemployment insurance and the incidence of unemployment, *Journal of Law and Economics*, 27, 61– 90.

12. Konjunkturafhængige effekter af ydelsessystemet

I diskussionen omkring konjunkturafhængige ydelsessystemer er det relevant at have et indtryk af om effekterne af ydelsessystemets indretning varierer over konjunkturerne. Der er en meget beskednen empirisk litteratur der omhandler dette emne. I dette afsnit vil de forskellige studier blive gennemgået. Den overordnede konklusion er, at der ikke er noget klart billede af om effekterne af ændringer i ydelsessystemet er konjunkturafhængige.

I et amerikansk studie af Jurajda og Tannery (2003) anvendes data fra Pittsburgh og Philadelphia fra perioden 1980-1985. Begge byer ligger i staten Pennsylvania og er derfor underlagt samme ydelsessystem. Selvom byerne ligger i samme stat havde de en meget forskellig ledighedssituation i perioden. Pittsburgh havde således næste dobbelt så høj ledighed som Philadelphia. Da ledigheden i staten generelt var høj medførte det flere midlertidige forlængelser af ydelsesperioden. Jurajda og Tannery (2003) udnytter disse midlertidige forlængelse til at undersøge om ledige reagerede forskelligt afhængig af hvilken by de boede i og dermed hvilken konjunktursituation de var præget af. Analysen finder, at i begge byer medførte længere ydelsesperiode, at afgangsraten til beskæftigelse aftog, men størrelsesordenen af denne effekt var ikke signifikant forskellig mellem de to byer. De konkluderer således, at der ikke kan spores nogen konjunkturafhængig effekt af ændringer i ydelseslængden.

Samme resultat findes i et norsk studie af Røed & Zhang (2005). Studiet er præsenteret tidligere i afsnit om effekten af ydelsesniveau. I dette studie undersøges om den positive effekt der findes på overgangen fra ledighed til beskæftigelse af et lavere ydelsesniveau varierer med konjunktursituationen. Konklusionen i Røed & Zhang (2005) er, at det gør den ikke.

I Kroft og Notowidigdo (2014) undersøges om effekten af ændringer i ydelsesniveauet i USA har konjunkturafhængige effekter på afgangsraten fra ledighed. Der anvendes data fra 1985-2000 og variationen i ydelsesniveau findes ved at udnytte forskelle på tværs af stater over tid. Der anvendes en Cox proportional hazard model til at undersøge dels hvordan afgangsraten påvirkes af ydelsesniveauet og dels om denne effekt er påvirket af konjunktursituationen. Første del af analysen er tæt relateret til Chetty (2008) og resultaterne er sammenfaldende. Anden del af analysen viser, at effekten af ydelsesniveauet er

aftagende i ledighedsniveauet. Dvs. ledige reagerer kraftigere på ydelsesniveauets størrelse når konjunkturerne er gunstige end når de er dårlige.

I et nyere amerikansk studie af Card m. fl. (2015) anvendes amerikanske data fra Missouri. Her udnyttes et Regression Kink Design (RKD). Ideen bag denne identifikationsstrategi er at bruge det knæk, der opstår i ydelsen som funktion af tidligere arbejdsindkomst omkring det maksimale niveau af ydelsen. Studiet bruger data fra perioden 2003-2013. Som nævnt tidligere finder studiet at højere ydelse er forbundet med lavere afgang til beskæftigelse. Modsat Kroft og Notowidigdo (2014) finder de dog, at denne effekt er større når ledigheden er lav end når den er høj.

De tre nævnte amerikanske studier peger således i hver deres retning. Der er endvidere et tysk studium af Schmieder m. fl. (2012). Her anvendes data fra 1985-2008. Der anvendes et regression discontinuity setup der udnytter, at ydelselængden i Tyskland er en funktion af alder. Ved alder 42, 44 og 49 sker der diskrete stigninger i ydelselængden. Første del af analysen består i, at undersøge om tiden uden beskæftigelse påvirkes af en længere ydelse. Her finder studiet at en længere ydelsesperiode forlænger perioden uden beskæftigelse. Konkret finder de, at 1 måneds ekstra ydelse forlænger tiden uden beskæftigelse med 0,1 måned. Herefter undersøges om denne effektstørrelse varierer med konjunktursituationen udtrykt ved ledighedsniveauet. De finder at effekten ikke er konjunkturafhængig.

Samlet set er der således en relativ beskeden, men dog voksende, litteratur omkring konjunkturafhængige effekter. Der er et studie der finder, at moral hazard effekten af ydelsessystemet er medcykliske, et der finder modcyklisk og to der finder et acyklisk resultat. Der er således ikke nogen klar konklusion om effekter af ændringer i ydelsessystemet er konjunkturafhængige. I relation til om et konjunktur afhængigt dagpengesystem er ønskværdigt er det relevant om effekterne af ændringer i ydelsessystemet er konjunkturafhængige. Det afgørende er dog i følge en teoretisk artikel af Landais m.fl. (2015) om effekten af ændringer i ydelsessystemet slår stærkere igennem på de berørte ledige (mikroelasticiteten) end på den aggregerede ledighed (makroelasticiteten). I afsnittet om effekter af ydelsessystemet på den aggregerede ledighed præsenteres to studier der finder undersøger det indbyrdes forhold mellem mikro- og makroelasticiteten. De finder begge, at mikroelasticiteten er størst, hvilket ifølge Landais m.fl. (2015) er et argument for at have et modcyklisk ydelsessystem. Det skal i denne sammenhæng noteres, at det er en meget beskeden litteratur og at de fundne resultater skal tages med det forbehold in mente.

Litteratur

Card, D., Johnston, A., Leung, P., Mas, A., og Z. Pei, 2015, The Effect of Unemployment Benefits on the Duration of Unemployment Insurance Receipt: New Evidence from a Regression Kink Design in Missouri, 2003-2013, NBER Working Paper No. 20869 .

Chetty, R., 2008, Moral Hazard versus Liquidity and Optimal Unemployment Insurance, *Journal of Political Economy*, 116 (2), s. 173-234.

Jurajda, S. og Tannery, F. J., 2003, Unemployment durations and extended unemployment benefits in local labor markets. *Industrial & Labor Relations Review*, 56, 324-348.

Kroft, K. og M.J. Notowidigdo (2014): Should Unemployment Insurance Vary with the Unemployment Rate? Theory and Evidence. NBER Working Paper 17173.

Landais, C., P. Michailat og E Saez, 2015, Optimal Unemployment Insurance over the Business Cycle, NBER Working Paper 16526 (opdateret udgave af en 2010 version).

Roed, K. og T. Zhang, 2005, Unemployment duration and economic incentives: quasi random-assignment approach. *European Economic Review*, 49 (7), 1799-1825.

Schmieder, J.F., T. Wachter og S. Bender (2012b): The Effects of Extended Unemployment Insurance Over the Business Cycle: Evidence from Regression Discontinuity Estimates Over 20 Years. *The Quarterly Journal of Economics*, 127 (2), s. 701-752.

13. Sammenhæng mellem ydelsessystemet og øvrige institutionelle forhold på arbejdsmarkedet

De empiriske resultater gennemgået i de forudgående afsnit omhandler marginale effekter af ændringer i arbejdsløshedsforsikringssystemet for i øvrigt uændret politik og institutioner. Ved større politik-ændringer (eller ved passage af kritiske grænser) kan politikændringer udløse ændringer på andre politikområder eller eventuelt institutionelle forandringer.

En beskeden litteratur analyserer betydningen af de samlede institutionelle rammer og komplementariteten mellem forskellige politikker og institutionelle rammer. I denne sammenhæng betyder dette, at effekterne af arbejdsløshedsforsikringen ikke kan ses uafhængigt af andre politikker. Endvidere kan ændringer i arbejdsløshedsforsikring eventuel udløse ændringer i politikken eller de institutionelle rammer på andre områder, der skal tages med i betragtning.

Det følgende giver en meget kort oversigt over den del af den empiriske økonomiske litteratur, der ser nærmere på betydningen af arbejdsløshedsforsikring i relation til institutionelle rammer og andre former for politik. Dette er ikke en udtømmende oversigt, da der findes en omfattende politologisk og sociologisk orienteret litteratur om disse spørgsmål, som ikke er dækket af nedenstående.

Med baggrund i stigningen i og det vedvarende i arbejdsløsheden i 1980'erne og 1990'erne har den empiriske litteratur vurderet betydningen af forskellige former for politikker og institutionelle rammer for arbejdsløsheden (Arpia og Mourre (2005) giver en oversigt, hvor en række studier er sammenfattet i en oversigtstabel). Studierne er cross-country studier, og typisk findes det, at arbejdsløshed er positivt korreleret med graden af generøsitet i arbejdsløshedsforsikringen, høje skattebiler på arbejdskraft og negativt med den aktive arbejdsmarkedspolitik og graden af koordinering af løndannelsen. Effekterne af regler for afskedigelser/ansættelser (Employment protection legislation, EPL) er usikker.

Disse empiriske studier lider under en række problemer i forhold til at afdække årsagssammenhænge. Blandt andet udviser politik-variable og institutionelle forhold betydeligt grad af persistens, hvilket ikke umiddelbart antyder en årsagssammenhæng til stigningen i ledigheden i 1980'erne og 1990'erne.

En videreudvikling af litteraturen har derfor set på betydningen af politik og institutionelle rammer i forhold til arbejdsmarkedets evne til at håndtere og tilpasse sig forskellige ændringer i den økonomiske udvikling (shocks). Det har således f.eks. været argumenteret, at arbejdsmarkeder med et generøst arbejdsløshedsforsikringssystem modvirker de umiddelbare konsekvenser af en lavkonjunktur mod til gengæld at have en større risiko for at havne i en situation med vedvarende høj arbejdsløshed (persistens). Et af argumenterne er at høj arbejdsløshedsforsikring bremser en omstilling mellem sektorer påkrævet af forandringer i økonomien, bla. fordi lønmodtagerne reservationskrav til løn og jobtyper tilpasser sig langsommere med et generøst arbejdsløshedsforsikring, se f.eks. Ljungqvist og Sargent (1998). Der er imidlertid ikke empirisk belæg for at lande med et mere generøst arbejdsløshedsforsikringssystem har haft mere persistens i ledigheden end lande med mindre generøse systemer. Årsagen kan være ændringer i politikken på andre områder for at modvirke denne persistens, hvilket understreger betydningen af politik-komplementaritet.

En væsentlig komplementaritet er mellem indretningen af arbejdsløshedsforsikringssystemet og den aktive arbejdsmarkedspolitik i bred forstand. Den aktive arbejdsmarkedspolitik har både sigte på at forbedre de lediges kvalifikationer og på at sikre en aktiv job-søgning og kontakt med arbejdsmarkedet. Nogle af de negative incitamenteffekter af arbejdsløshedsforsikring kan derfor modvirkes via indretningen af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Det falder uden for rammerne af denne oversigt at vurdere effekten af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Der er en omfattende empirisk litteratur om effekterne af den aktive arbejdsmarkedspolitik, men der er ikke fundet empiriske studier, der eksplicit forsøger at klarlægge samspillet mellem de to.

Forsikring af lønmodtagerne kan enten være i form af jobsikring eller indkomstsikring.

Arbejdsløshedsforsikring sigter mod det sidste, mens restriktive regler for afskedigelse (EPL) beskytter eksisterende jobs og dermed de ansatte (Se f.eks. Blanchard og Tirole (2010)). De to former for politik eller regler kan derfor ansues som substitutter. Der er også empirisk indikation af en sådan substitution ud fra komparative landestudier, jf. Buti m. fl. (1998) og Boeri m. fl. (2003). Det er således et væsentligt spørgsmål, hvorvidt en sådan form for substitution udløses ved reformer. Vil en opstramning af

arbejdsløshedsforsikringen lede til krav om mere restriktive afskedigelsesregler? Der er ikke fundet empiriske studier, der empirisk direkte analyserer dette spørgsmål.

De to former for forsikringer kan imidlertid have vidt forskellige implikationer. Der er argumenter for at forsikring via arbejdsløshedsforsikring er mere gunstig af to grunde:

Stærke afskedigelsesregler skaber en todeling af arbejdsmarkedet mellem "beskyttede" og "ikke-beskyttede" job (temporary vs. permanent job), hvilket giver en god beskyttelse for insiders med et beskyttet job, men gør indgang på arbejdsmarkedet mere svær for især unge. Ligeledes vil langtidsledigheden have en tendens til at være højere. Endvidere kan omstillingen af arbejdskraften nemmere ske i et arbejdsmarked med fleksible afskedigelsesregler, hvilket kan være af betydning for produktivitet og dermed vækst. Omvendt kan en stor fleksibilitet og deraf følgende høj job-mobilitet have en negativ effekt på virksomhedsspecifik oplæring og træning, da virksomhederne ser en stor risiko i at miste eventuelle uddannelsesomkostninger, når medarbejdere skifter arbejdsgiver.

Der findes en række empiriske studier, der har forsøgt at afdække disse mekanismer (for en oversigt og yderligere referencer se Martin og Scarpetta (2012)). Man kan opdele studier efter følgende tre hovedspørgsmål:

(i) Job-omsætning og reallokering er associeret ved produktivitetsstigninger.

Reallokering af arbejdskraft er en væsentlig kilde til produktivitetsstigninger. På et fleksibelt arbejdsmarked flyttes arbejdskraft fra stagnerende sektorer til voksende sektorer. Denne fleksibilitet understøttes af et højt niveau for jobomsætninger (se oversigten i Martin og Scarpetta (2012)). Dette er også bekræftet i en analyse på danske data af Parrotta og Pozzoli (2012). Analysen viser, hvorledes bevægelse af højt specialiseret og højt uddannet arbejdskraft bidrager til at øge produktiviteten i de modtagende virksomheder, uden at produktiviteten falder tilsvarende i de afgivende virksomheder. Dette indikerer, at overførsel af viden er en af de positive faktorer ved stor arbejdskraftsmobilitet (se også DØR (2013)).

(ii) Job-omsætningen afhænger af arbejdsmarkedspolitik og institutioner

Både cross-country studier og specifikke landestudier giver empiriske støtte for at strenge EPL-regler mindsker job-omsætningen og dermed arbejdsmarkedets omstillingskapacitet.

(iii) Den direkte effekt af EPL direkte på produktivitet

Denne type studier finder mindre klare empiriske resultater. Cross-country studier giver ikke klart belæg for en effekt, men lande-studier finder en effekt se oversigten i Martin og Scarpetta (2012).

En nyere litteratur kritiserer de traditionelle analyser for at have et for ensidigt fokus på betydningen af institutionelle rammer ud fra en betragtning om at identificere de optimale institutionelle rammer. De institutionelle rammer har imidlertid betydning for et lands komparative fordele. Et land med et generøst arbejdsløshedsforsikrings system og fleksible muligheder for tilpasning af arbejdskraften har således en komparativ fordel i produktionen af varer og tjenester med hyppige udsving i produktion og afsætning, mens et land med mindre fleksibilitet vil have en fordel i produktionen af varer og tjenester, hvor tilpasninger er mere sjældne, men hvor virksomhedsspecifik human kapital har stor betydning. Cuñat og Melitz (2012) finder i et cross-country studie empirisk støtte for at lande med mere fleksible arbejdsmarkeder har en højere grad af specialisering i sektorer med virksomhedsspecifikke stød.

Litteratur

Arpia, A. og G. Mourre, 2005, Labour market institutions and labour market performance: A survey of the literature, *European Economy, Economic Papers* 238.

Blanchard, O. og J Tirole, 2010, The joint design of unemployment insurance and employment protection: A first pass, *Journal of the European Economic Association*, 6(1):45–77

Boeri et al, J.I. Conde-Ruiz, og V. Galasso, 2003, Protecting against labour market risk: Employment protection or unemployment benefits? CEPR Discussion Paper 3990.

Buti, M.; Pench, L. og P. Sestito, 1998, European Unemployment: Contending theories and institutional complexities, Policy Papers 98/1, Robert Shumann Centre, Florence, EUI.

Cuñat, A., og M.J. Melitz, 2012, Volatility, labour market flexibility, and the pattern of comparative advantage, *Journal of the European Economic Association*, 225-254.

Ljungqvist, L. og T.J. Sargent, 1998, The European unemployment problem, *Journal of Political Economy*, 106(3), 514-550.

Martin, J.P., og S. Scarpetta, 2012, Setting it right: Employment protection, labour reallocation and productivity, *De Economist*, 160(2), 89-116.

Parrotta, P. og D. Pozzoli, 2012, The effect of learning by hiring on productivity, *The RAND Journal of Economics*, Vol. 43, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/rand.2012.43.issue-1/issuetoc> 167–185.

Det Økonomisk Råd, 2013, Dansk Økonomi – Efteråret. København

14. Samspil med andre ydelser

Mange af studierne i denne rapport finder effekter på afgangsraten ud af ledighed af forskellige aspekter af ydelsessystemet. Spørgsmålet er selvfølgelig, hvad der sker med de ledige efter afgang fra ledighed. Såfremt de ender på andre offentlige overførsler er afgang fra ledighed måske ikke ønskværdigt. Dette fænomen kaldes *benefit-shifting*, dvs. at individer skifter en offentlig ydelse ud med en anden, og ville typisk være stærkest i skandinaviske velfærdssamfund, hvor det sociale sikkerhedsnet har mange lag. I dette afsnit vil vi se nærmere på studier, der prøver at belyse graden af benefit-shifting.

Vi vil ikke komme ind på, hvordan andre ydelser, så som sygedagpenge eller aktive arbejdsmarkedspolitikker, påvirker brugen af ydelsessystemet. Generelt kunne man sagtens forestille sig et trade-off imellem adgangen/krav til andre ydelser og dagpengesystemets optimale indretning i form af kompensationsgrad og ydelseslængde. Denne diskussion vil vi ikke komme ind på her. Vi vil begrænse os til kun at kigge på studier, der evaluerer effekten af forskellige aspekter af ydelsessystemet på overgangen til andre ydelser.

Generelt findes, at

- Der er en klar sammenhæng imellem forlængelse af ydelse tæt på tilbagetrækningsalderen og afgang til beskæftigelse.
- Der er tegn på, at individer substituerer imellem ydelse og sygedagpenge.
- Der er modstridende effekt estimer af kompensationsgradens påvirkning af afgangsraten til aktive arbejdsmarkedsprogrammer.

Nedenstående gennemgang er opdelt i på studier der relaterer sig til afgang til pensionering og studier der retter sig mod overgang til andre former for offentlige ydelser.

Sammenhæng mellem ydelsessystem og tilbagetrækning

I mange lande findes der særlige regler for personer, der er tæt på tilbagetrækningsalderen. Reglerne er typisk indført med tanke på, at denne gruppe har svært ved at finde et job, da arbejdsgiverne ikke vil ansætte dem givet, at de er tæt på tilbagetrækningsalderen. Typisk får denne gruppe en forlænget

ydelsesperiode i forhold til resten af arbejdsstyrken. I dette underafsnit vil vi se på, hvordan dette påvirker afgangsraten til beskæftigelse og samspillet med tilbagetrækning.

Før 1997 havde alle modtagere af ydelse i Finland, der blev ledige efter de var fyldt 53 år, effektivt ret til ydelse frem til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, dvs. en permanent ydelse. Kyrrä og Ollikainen (2008) bruger en reform i 1997 til at estimerer effekten af at ændre aldersgrænsen til 55 i stedet for de tidligere 53. De estimerer dette i et difference-in-differences setup, hvor de bruger de 50-52 årige som kontrolgruppe. De tillader for multiple veje ud af ledighed via aktive arbejdsmarkedspolitikker, arbejde og selvforsørgelse. Kyrrä og Ollikainen (2008) finder, at op imod halvdelen af dem, der havde ret til permanent ydelse faktisk ikke søger aktivt efter et job sammenlignet med, at ingen af dem der har ret til den almindelige ydelse slet ikke søger. Blandt dem der aktivt søger efter et job er der ikke den store forskel i afgangsraten til beskæftigelse for dem, der modtager den permanente ydelse (de ældre) og dem, der modtager den almindelige ydelse (de yngre). Efter 42 måneders ledighed er der dog flere af dem, der har fået den permanente ydelse, der stadigvæk er ledige end dem der har fået den almindelige ydelse. Effekten kommer primært igennem, at ledige der har ret til den permanente ydelse ikke overgår i så høj grad til aktive arbejdsmarkedspolitikker eller selvforsørgelse, som dem med den almindelige ydelse gør.

Kyrrä og Wilke (2007) bruger samme reform i Finland, samme dataperiode, og næsten samme aldersgruppe som Kyrrä og Ollikainen (2008). Kyrrä og Wilke's analyse er dog lidt anderledes, da de ikke tillader multiple veje ud af ledighed. De bekræfter først samme resultat, som Kyrrä og Ollikainen (2008) finder, nemlig at reformen (forøgelsen af aldersgrænsen for permanent ydelse fra 53 til 55 år) fordobler afgangsraten for de 53-54 årige efter reformen sammenlignet med før reformen. De udvider analysen ved også at kigge på afgangsraten fra beskæftigelse og til ledighed. For ansatte i store virksomheder finder de, at før reformen steg afgangsraten til ledighed markant ved alderen 53 og efter reformen først ved alderen 55. Samme tendens ses ikke for små virksomheder. Det lader dermed til, at store virksomheder udnytter forlængelsen af ydelse til at slippe af med ældre medarbejdere. Denne effekt var ikke tiltænkt, da forlængelsen af ydelsen for ældre arbejdere netop skulle sikre dem en bedre stilling på arbejdsmarkedet.

Inderbitzin m.fl. (2013) bruger en reform i Østrig, der forlængede ydelsen for op til 4 år for ældre over 50 år. De finder, at for dem der er imellem 50-54 år ved ledighedsstart, forøger forlængelsen af ydelsesperioden sandsynligheden for permanent tilbagetrækning med 16 procentpoint. Dette går primært igennem en forøgelse af brugen af sygedagpenge og/eller førtidspension efter endt ydelsesperiode og op til tilbagetrækningsalderen på 60 år. For aldersgruppen 55-57 forøger den forlængede ydelsesperiode sandsynligheden for permanent tilbagetrækning med 15 procentpoint, men efter ydelsesophør falder

sandsynligheden for overgang til sygedagpenge, da de i stedet for går på pension direkte i stedet for at gå på sygedagpenge, hvilket de gjorde før de fik ret til den forlængede ydelsesperiode. Dvs. at der for de 50-54 er en komplementaritet imellem forlænget ydelse og sygedagpenge, mens der for de 55-57 årige er en substituering imellem den forlængede ydelse og sygedagpenge. Begge observationer tyder dog på, at sygedagpenge bliver brugt som en måde at forlænge perioden på offentlig overførsel op til tilbagetrækningsalderen.

Andre ydelser (sygedagpenge og aktive arbejdsmarkedsprogrammer)

Spørgsmålet om benefit-shifting er også relevant mere generelt end bare op til tilbagetrækning. I dette underafsnit vil vi gennemgå studier, der medtager muligheden for forskellige afgangstyper fra ledighed, herunder sygedagpenge og deltagelse i aktiv arbejdsmarkedsprogrammer. Dette er et vigtigt spørgsmål, såfremt man vil lave fx cost-benefit analyser af ændringer i ydelsessystemet, da ændringerne kan påvirke omkostningerne ved andre offentlige ydelser, hvis der er en betydelig grad af benefit-shifting.

Røed og Westlie (2012) estimerer en varighedsmodel med seks afgangsmuligheder af ledighed. De tre af afgangene er permanente (fuldtidsarbejde, uddannelse og andre ydelser) i den forstand at ledighedsperioden er slut, mens tre af dem ikke er permanente (aktiv arbejdsmarkedspolitik, sanktion og deltidsarbejde). De ikke-permanente afgange får lov til at påvirke den efterfølgende ledighedsvarighed. Som identifikation bruges både modellens timing-of-event struktur og en reform i Norge i 1997, der ændrede ydelsessystemet for en del af de ledige. Røed og Westlie argumenterer for, at den primære identifikation kommer fra reformen.

De skelner imellem såkaldte bløde konsekvenser, så som sanktioner, kortere perioder uden ydelse, eller deltagelse i aktive arbejdsmarkedsprogrammer og hårde sanktioner, så som større nedskæringer i ydelser eller permanent fratagelse. De finder overraskende, at de hyppige bløde sanktioner i højere grad påvirker afgangsraten fra ledighed end de hårde sanktioner. Dette skyldes, at lediges afgangsrater påvirkes ens uanset om det er en hård eller blød sanktion og at der gives flere af de bløde sanktioner.

En mere direkte test af benefit-shifting findes i Larsson (2006). I Sverige er kompensationsgraden for ledige på ydelse og ledige på sygedagpenge ens, men den maksimale udbetaling er forskellig. Dvs. at ledige der har haft en lønindkomst over den lønindkomst, der giver maksimal ydelse har et økonomisk incitament til at melde sig syge. Larsson (2006) påviser at de ledige, der har et større økonomisk incitament til at overgå til sygedagpenge også gør det. Såfremt at den maksimale udbetaling på ydelse og på sygedagpenge havde

været den samme, så ville afgangsraten fra ledighed til sygedagpenge falde med 25 procent. Larsson finder desuden, at tæt på udløb af ydelsen, så sker der en markant forøgelse af afgangsraten til sygedagpenge.

Henningsen (2008) bruger samme reform i Norge i 1997 som Røed og Westlie (2012) brugte. Han bruger data fra 1992-2001 til at estimerer en varighedsmodel. Han finder, at afgangsraten til sygedagpenge fra ledighed stiger markant tæt på udløb af ydelsen. Effekten varierer over forskellige grupper af ledige, da reformen påvirker grupperne forskelligt. Afgangsraten øges i størrelsesordenen fra 21 procent til 122 procent tæt på udløb sammenlignet med starten af ledighedsperioden (holdende alle andre ting, inkl. baseline, konstante). En nærmere undersøgelse viser, at dette primært er drevet af afgang grundet psykiske diagnoser.

Rutledge (2013) bruger amerikanske data fra 1990-2008. Han bruger variationen fra individuelle staters forlængelser af ydelsesperioden til at undersøge effekten af ydelseslængde på afgang til sygedagpenge. Han finder, at forlængelse af ydelsesperioden udskyder afgang til sygedagpenge og at afgangsraten til sygedagpenge stiger markant henimod ydelsesperiodens ophør.

Roed og Zhang (2005) bruger to kilder af eksogen variation, der opstår grundet det institutionelle setup i Norge. Den første kilde er, at ydelsesniveauet bliver bestemt ud fra lønindkomsten i kalenderåret før arbejdsløshed. Dvs. at individer med samme før-arbejdsløsheds ansættelsesperiode og lønindkomst kan have forskellige kompensationsgrader grundet forskelle i tidspunktet for arbejdsløshed. Den anden variation kommer fra den årlige indeksering af ydelsen. De bruger data fra 1990-1999. De finder ingen signifikante effekter af kompensationsgraden på afgang til sygedagpenge, men finder at elasticiteten af afgangsraten til aktive arbejdsmarkedsprogrammer med hensyn til kompensationsgraden er 0,74 og 0,42 for henholdsvis mænd og kvinder. Det sker samtidigt med, at der sker en reduktion af afgangsraten til beskæftigelse, når kompensationsniveauet stiger. Dette tyder på, at de ledige, hvis de får en tilstrækkelig høj kompensationsgrad, er villige til at deltage i aktive arbejdsmarkedsprogrammer i stedet for at overgå til beskæftigelse. Dvs. at en sænkelse af kompensationsgraden måske kunne reducerer udgifterne til aktive arbejdsmarkedsprogrammer.

Carling m.fl. (2001) bruger en reform i Sverige, der fandt sted d. 1/1 1996. Reformen ændrede kompensationsgraden fra 80 % til 75 %, men holdt det maksimale ydelsesniveau fast på før-reform

niveauet. På denne måde skabes en gruppe af arbejdsløse, der ikke påvirkes af reformen, nemlig dem der ville opnå det maksimale ydelsesniveau både før og efter reformen. Denne gruppe bruges som kontrolgruppe. Der bruges data fra 1994-1996. De finder ingen signifikante effekter af den ændrede kompensationsgrad på afgangsraten til aktive arbejdsmarkedsprogrammer eller til selvforsørgelse.

Endelig kigger Bratsberg m.fl. (2010) på effekten af job tab på overgangen til forskellige offentlige ydelser. De sandsynliggør, at skillelinjen i Norge imellem ydelse og sygedagpenge er flydende og at en del af dem på sygedagpenge i virkeligheden er ledige uden andre problemer.

Litteratur

Bratsberg B., E. Fevang og K. Røed, 2010, Disability in the welfare state: An unemployment problem in disguise? IZA discussion paper No. 4897

Carling, K., B. Holmlund og A. Vejsiu, 2001, Do benefit cuts boost job findings? Swedish evidence from the 1990s. *Economic Journal*, Vol. 111, No. 474 (Oct., 2001), pp. 766-790

Inderbitzin, L., Staubli, S. og J. Zweimüller, 2013, Extended Unemployment Benefits and Early Retirement: Program Complementarity and Program Substitution. IZA DP 7330

Kyyrä, T. og V. Ollikainen, 2008, To search or not to search? The effects of UI benefit extension for the older unemployed. *Journal of Public Economics*, 92, 2048-2070.

Kyyrä, T. og Wilke, R.A., 2007, Reduction in the long-term unemployment of the elderly: a success story from Finland. *Journal of the European Economic Association*, 5, 154–182

Larsson, L., 2006, Sick of Being Unemployed? Interactions between Unemployment and Sickness Insurance. *Scandinavian Journal of Economics*, Vol. 108, No. 1, pp. 97-113

Rutledge, M., 2013, The impact of unemployment insurance extensions on disability insurance application and allowance rates, Working Papers 13-10, Center for Economic Studies, U.S. Census Bureau.

Røed, K. og L. Westlie, 2012, Unemployment insurance in welfare states: the impact of soft constraints, *Journal of the European Economic Association*, Vol. 10 (3), p. 518-554.

Røed, K. og T. Zhang (2005): Unemployment duration and economic incentives – a quasi random-assignment approach. *European Economic Review*, 49 (7), s. 1799-1825.

15. Ydelsessystemet og indvandring

Indretningen af arbejdsløshedsforsikringssystemet kan have en effekt på indvandring og dermed arbejdsudbuddet. I litteraturen er der både rejst spørgsmål om, hvorvidt velfærdsordninger, herunder arbejdsløshedsforsikringen, kan være af betydning for vandringsstrømme mellem lande ("velfærds-magneter") og om indvandringen sætter velfærdsordningerne under pres (race-to-the-bottom).

Litteraturen om "velfærds-magneter" omhandler mulige selektionseffekter knyttet til øget indvandring af personer, der især kan have glæde af velfærdsordningerne (Borjas (1999)). I det omfang dette er tilfældet kan det blive en finansiell belastning for velfærdsordningerne (for oversigter over diskussion se f.eks. Nannestad (2007) og Giuletti og Wahba (2012)). En politisk reaktion herpå kan enten være en reduktion af generøsiteten af velfærdsordningerne eller mere restriktive indvandringsregler (se f.eks. Kvist (2004) for en diskussion).

Det er vanskeligt empirisk at afdække mulige "magnet"-effekter af velfærdsordninger. Idealet vil være individdata, der beskriver situationen både i udvandrings- og indvandringslandet, for dermed at kunne sammenligne beskæftigelsesmuligheder, social dækning osv. Denne type data er ikke tilgængelig og derfor benyttes enten makro-data for migrationsstrømme eller individdata for indvandringslandet. Yderligere er det vanskeligt at adskille ex ante bevæggrunde fra ex post situationen grundet forskellige usikkerhedsfaktorer. Således kan en indvandre være på sociale ydelser uden at dette var motivet til udvandring.

Oversigten i dette afsnit omhandler alene betydningen af velfærdsydelser (arbejdsløshedsforsikring) for indvandring og genudvandring. Der er en omfattende empirisk litteratur om løn, beskæftigelse og træk på forskellige former for velfærdsydelser for indvandrere. Der er også en litteratur om vandringsmønstre inden for US. Begge disse typer studier er ikke medtaget i nærværende oversigt.

Tabel 8 giver en oversigt over studier af velfærdsordningers betydning for indvandring og gen-udvandring. Generelt er der ikke støtte for, at velfærdsordninger udgør en væsentlig drivkraft bag indvandring. Der kan

dog være en vis effekt på genudvandringsbeslutningen. Som det fremgår, er der kun få studier, og derfor er usikkerhed om empirien på dette punkt.

Tabel 8: Oversigt over studier af migration og velfærdsordninger

Studium	Land	Målgruppe	Periode	Metode	Identifikation	Effekt (-, 0, +)	Effektstørrelse (+kort beskrivelse)
Bratsberg, B., O. Raaum og K.Roed (2014)	Norge	Indvandrere fra Polen og de Baltiske lande, individdata	2010-2012	Genudvandringssandsynligheder estimeres betinget på arbejdsmarkedsstatus m.m.	Sammenligning af personer med og uden arbejdsløshedsforsikring	Arbejdsløshedsundersøttelse reducerer genudvandringssandsynligheden	Arbejdsløshed øger genudvandringssandsynligheden 3 til 5 gange mere for personer uden arbejdsløshedsforsikring smt med de forsikrede.
Reagan og Olsen (2000)	USA	Kohorte af unge indvandrere	1980 - 1996	Estimation af model for genudvandringssandsynlighed	Kontrol for værdi af sociale ydelser	Ingen effekt	Beskæftigelses, løn og uddannelse afgørende for genudvandring.
Pedersen, Pytlikova og Smith (2008)	26 OECD lande	Immigration fra 129 lande, makro data	1989-2000	Estimation af model for migrationsstrømme, panel	Kontrolvariabel for generøsiteten af velfærdsordninger	Ingen effekt	Migration stærkt påvirket af netværkseffekt, dog med variationer på tværs af lande afhængig af velfærdsregimer og indvandringsregler.
De Giorgi og Pellizzari (2006)	15 EU lande	Migranter til EU-lande, survey data	1994-2001	Model for valg af destinationsland	Kontrol for niveauet for arbejdsløshedsydelse	Højere ydelseniveau leder til øget indvandring	Løn i muligt job væsentligt mere betydningsfuldt end ydelseniveau for valg af destinationsland
Giulietti, Guzi, Kahanec, og Zimmermann (2013)	19 europæiske lande	Immigrationsstrømme, makro data	1993-2008	Estimation af model for migrationsstrømme, panel	Kontrolvariabel for generøsiteten af arbejdsløshedsforsikring	Ingen effekt	OLS-estimationer giver en moderat indikation af en velfærdsagnet-effekt for indvandring fra ikke-EU-lande. Dette findes ikke ved IV-estimationer

Litteratur

Borjas, G.J., 1999, Immigration and welfare magnets, *Journal of Labour Economics*, 17(4), 607-37.

Borjas, G.J., og B. Bratsberg, 1996, Who leaves? The Outmigration of the foreign-born, *Review of Economics and Statistics*, 78(1), 165-176.

Bratsberg, B., O. Raaum og K.Roed, 2014, Labour migrant adjustments in the aftermath of the financial crisis. In "The Nordic model – challenged but capable of reform," edited by Tarmo Valkonen and Vesa Vihriälä

De Giorgi, G., og M. Pellizzari, 2006, Welfare migration in Europe and the cost of a harmonized social assistance, IZA Discussion Paper 2094.

Giuelietti, C., M. Guzi, M. Kahanec, and K. Zimmermann, 2013, Unemployment Benefits and Immigration: Evidence from the EU, *International Journal of Manpower*, 34(1), 24-38.

Giuelietti, C., og J. Whaba, 2012, Welfare Migration, IZA Discussion Paper 6450.

Kvist, J., 2004, Does EU enlargement start a race to the bottom? Strategic interaction among EU member states in social policy, *Journal of European Social Policy*, 14(3), 301-18.

Nannestad, P., 2007, Immigration and welfare states: A survey of 15 years of Research, *European Journal of Political Economy*, 23, 512-32.

Pedersen, P.J., M. Pytlikova, and N. Smith, 2008, Selection and Network Effects: Migration Flows into OECD Countries 1990-2000, *European Economic Review*, 52(7), 1160-1186.

Razin, A. and J. Wahba, 2011, Welfare Magnet Hypothesis, Fiscal Burden and Immigration Skill Selectivity, NBER Working Paper 17515.

Reagan, P.B. og R.J. Olsen, 2000, You can go home again: evidence from longitudinal data, *Demography*, 37(3), 339-350.

Appendiks: Identifikationsstrategier

I dette afsnit beskriver vi kort fire af de mest almindelige identifikationsstrategier.

Conditional Independence Assumption (CIA): Forfatterne har et stort nok sæt af kontrolvariable (observerbare karakteristika) til, at de fanger betydelige forskelle imellem behandlings- og kontrolgruppen der er korreleret med udfaldsvariablen.

Diff, Reform: Som eksogen variable bliver der brugt en reform og der laves en før og efter sammenligning af udfaldsvariablen. Disse studier antager implicit, at der ikke er andet der ændrer sig i udover reformen i den underliggende periode.

Difference-in-Differences (diff-in-diff), Reform: Som eksogen variable bliver der brugt en reform, der kun påvirker en del af befolkningen. Der laves en før og efter sammenligning af udfaldsvariablen for både dem der bliver påvirket af reformen og dem der ikke gør. De to estimater trækkes fra hinanden for at finde effekten. Nu tillades ændringer i fx. makroøkonomien at påvirke befolkningen, men studierne antager, at effekterne påvirker dem der er udsat for reformen på samme måde, som dem der ikke er udsat for den.

Regression Continuity Design (RDD): Ideen bag denne identifikationsstrategi er at finde diskontinuiteter i behandlingsvariablen (treatment-variablen) som funktion af en underliggende forcing-variabel. Hvis forcing-variablen ikke kan manipuleres fra individernes side, så kan effekten af behandlingsvariablen estimeres ved at sammenligne individer på hhv. højre og venstre side af diskontinuiteten. For yderligere information se Imbens og Lemieux (2008). Bemærk, at den identificerede effekt er en såkaldt Local Average Treatment Estimator (LATE), se Angrist og Imbens (1994) for mere information. Dvs. at den identificerer effekten af behandlingsvariablen for gruppen af befolkningen, der ligger lige rundt omkring diskontinuiteten.

Regression Kink Design (RKD): Ideen bag denne teknik er meget lig ideen bag RDD. I stedet for kigge efter ændringer i niveauet af behandlingsvariablen, så ledes der her efter ændringer (kink) i hældningen i behandlingsvariablen, som funktion af forcing-variablen. Flere studier af effekten af dagpenge bruger denne identifikationsteknik, da niveauet af dagpenge typisk har et knæk ved det omkring det maksimale niveau af dagpenge. Forcing-variablen er i disse tilfælde tidligere lønindkomst. Identifikationen kommer essentielt fra at lave en diff-in-diff uendeligt tæt på knækket. For yderligere information se Card et al. (2012). Bemærk at RKD giver en LATE identifikation. Dvs. at den identificerer effekten af behandlingsvariablen for gruppen af befolkningen, der ligger lige rundt omkring kinket.

Angrist, J. og G. Imbens, 1994, Identification and Estimation of Local Average Treatment Effects, *Econometrica*, 62, 467-475.

Card, D., D. Lee, Z. Pei og A. Weber (2012): Nonlinear Policy Rules and the Identification and Estimation of Causal Effects in a Generalized Regression Kink Design. NBER Working Paper 18564.

Imbens G. og Lemieux T. (2008), Regression Discontinuity Designs: A Guide to Practice, *Journal of Econometrics*, 142(2), 615-635.